

**2010.gada progresa ziņojums par
Latvijas Lauku attīstības programmas
2007.-2013.gadam īstenošanu**

Saturs

Tekstā lietotie saīsinājumi.....	4
Ievads	5
1. Vispārējs situācijas raksturojums	6
1.1. Tautsaimniecības attīstība.....	6
1.2. Lauksaimniecības nozīme tautsaimniecībā	9
1.3. Iedzīvotāji	10
2. Izmaiņas vispārējos apstākļos	11
2.1. Grozījumu veikšana normatīvajos aktos, projektu atlases kritērijos un Latvijas Lauku attīstības programmā 2007.-2013.gadam	11
2.2. Neparedzēti sociāli ekonomiskie notikumi	15
2.3. Izmaiņas Kopienas un valsts politikā	15
3. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam īstenošana saistībā ar izvirzītajiem mērķiem, pamatojoties uz īstenošanas rādītājiem	18
3.1. LAP 1.ass, 2.ass (daļēji), 3.ass un 4.ass projektu veida pasākumi	18
3.2. LAP 2.ass platību veida maksājumu pasākumi	25
4. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam finansiālā īstenošana.....	32
5. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam Nepārtrauktā novērtēšana	46
5.1. Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas īstenošana.....	46
5.2. Datu vākšana	50
5.3. Identificētās problēmas.....	51
6. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam ieguldījums ES Baltijas jūras stratēģijas īstenošanā.....	51
7. LAP Vadošās iestādes un uzraudzības komitejas veiktie pasākumi programmas īstenošanas kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanai.....	52
7.1. LAP Uzraudzības komitejas aktivitātes	52
7.2. LAP Vadošās iestādes darbību reglamentējošo dokumentu izstrāde.....	53
7.3. Uzraudzības un novērtēšanas pasākumi.....	54
7.4. Informācija par veiktajām pārbaudēm uz vietas	56
7.5. Koordinācijas nodrošināšana ar citiem Kopienas finanšu instrumentiem	59
7.6. Konstatēto neatbilstību ziņošana Eiropas Komisijai	60
7.7. Valsts lauku tīkla darbība 2010.gadā	61
7.8. Pārvaldības problēmu kopsavilkums	65
7.9. Tehniskās palīdzības izmantošana	66
7.10. Informācija par veiktajiem informācijas un publicitātes pasākumiem.....	69
1. pielikums. „Grozījumi nacionālajos normatīvajos aktos Latvijas lauku attīstības programmas 2007.g-2013.gadam pasākumu ieviešanai”	71

2. Pielikums. Grozījumi Lauku attīstības programmā 2007-2013.gadam, kas apstiprināti EK 2009.gadā	74
3. pielikums. LAP īstenošanas rādītāji 2010.gadā	80
4. Pielikums. Sākotnējā stāvokļa rādītāji, kas saistīti ar mērķiem	83

Tekstā lietotie saīsinājumi

BDUZ – Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos
BI – Buferjoslu ierīkošana
BLA – Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība
BPV – bruto pievienotā vērtība
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
ELFLA – Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
EM - Ekonomikas ministrija
EPS – Elektroniskā pieteikšanās sistēma
ESIC – Eiropas Savienības Struktūrfondu informācijas centri
IAKS – integrētā administrēšanas un kontroles sistēma
IDIV – Integrētās dārkopības ieviešana un veicināšana
IKP – iekšzemes kopprodukts
LAD – Lauku atbalsta dienests
LAP – Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam
LAP (2004-2006) – Lauku attīstības plāns 2004.-2006.gadam
LAP IS - Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam informācijas sistēma
LDF – Latvijas dabas fonds
LDGRS – Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana
LEK – Lauksaimniecības ekonomiskais kopaprēķins
LLKC – Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju centrs
LOSP – Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome
LVAEI – Latvijas valsts agrārās ekonomikas institūts
LVĢMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MLA – Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas
NATURA – *Natura 2000* maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK
NIM – *Natura 2000* maksājumi (meža īpašniekiem)
NNS – Nepārtrauktā novērtēšanas sistēma
NSP – Nacionālais stratēģijas plāns
PVD – Pārtikas veterinārais dienests
RLZP – Rugāju lauks ziemas periodā
SA – Savstarpējā atbilstība
SFC – Eiropas Kopienas fondu vadības sistēma
SUDAT – Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkls
UK – Uzraudzības komiteja
VLT – Valsts lauku tīkls
VMD – Valsts mežu dienests
VRG – Vietējās rīcības grupas
ZM – Zemkopības ministrija

Ievads

Saskaņā ar Padomes 2005.gada 20.septembra Regulas Nr.1698/2005 (EK) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 82.pantu un 2006. gada 15. decembra Komisijas Regulas (EK) Nr. 1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), 60.pantu, dalībvalstīm ir jānodrošina lauku attīstības programmu īstenošanas uzraudzība, kā vienu no pasākumiem paredzot Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam (turpmāk – LAP) īstenošanas gada progresu ziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu Eiropas Komisijai.

Ņemot vērā to, ka ar 2008.gada 15.februāra lēmumu (CCI 2007 LV 06 RPO 001) EK apstiprināja „Latvijas Lauku attīstības programmu 2007. – 2013.gadam”, kas galīgajā redakcijā tika nosūtīta EK 2007.gada 18.decembrī, Latvijai ir tiesības pretendēt uz atbalstu par izdevumiem, ko programmas maksājumu aģentūra samaksājusi no 2007.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim.

2010.gadā Lauku atbalsta dienests turpināja administrēt un izmaksāt atbalstu 16 LAP 1.ass, 2.ass (daļēji), 3.ass un 4.ass projekta veida pasākumos, t.sk., 12 pasākumos turpinājās jaunu projektu pieņemšana.

Pavisam 2010.gadā tika iesniegti 5 336 projekti par kopējām attiecināmo izmaksu apjomu 539,7 milj. EUR, savukārt apstiprināti – 4 185 projekti par 360,3 milj. EUR (skat. 8. tabulu). Noraidīti tika 524 projekti par kopējo publiskā finansējuma summu 34 milj. EUR. Visvairāk projekti tika noraidīti pasākumos „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” (263 projekti), pasākumā „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstīšanai” (198 projekti) un pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” (44 projekti).

2010. gads bija pēdējais gads, kurā tika administrētas pārejošās saistības atbilstoši LAP 2004-2006 atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Kopumā LAP 2004-2006 un LAP 2007-2013 atbalsta ietvaros, LAD izmaksāja atbalstu šādos pasākumos:

- Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas” (MLA)(atbalstītas 46 535 saimniecības ar 1 029 385 ha lielu platību);
- „Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK” (NATURA) (atbalstītas 6 334 saimniecības ar 58503 ha lielu platību);
- „Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)” (NIM) (atbalstītas 1 775 saimniecības ar 26 402 ha lielu platību);
- „Agrovide” (atbalstītas 8 738 saimniecības ar 218 578 ha lielu platību).

Sākot ar 2008. gadu lauksaimniekiem tika dota iespēja pieteikties platību maksājumiem, izmantojot EPS, kas būtiski atviegloja un optimizēja pieteikšanās procesu. 2010. kalendārējā gadā lauksaimniekiem pirmo reizi tika piedāvāta iespēja iesniegt lauku bloku precizēšanas pieprasījumu izmantojot EPS. Šādu iespēju 2010. gadā izmantoja 3032 lauksaimnieki.

1. Vispārējs situācijas raksturojums

1.1. Tautsaimniecības attīstība

Jau piecus ceturkšņus pēc kārtas IKP apjomi, lai arī lēni, tomēr pakāpeniski pieaug - 2010.gada 4.ceturksnī IKP par 3,6% pārsniedza iepriekšējā gada 4.ceturkšņa līmeni.¹

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, Latvijas kopējais IKP faktiskajās cenās 2010.gadā bija 18 121,6 milj. EUR, samazinājums ir par 494 milj. EUR jeb par 2,7%. Uz vienu iedzīvotāju tas ir Ls 8 093 – par Ls 162 mazāk nekā iepriekšējā gadā.

1. tabula. Latvijas IKP atsevišķās tautsaimniecības jomās

	IEKŠZEMES KOPPRODUKTA INDEKSI (2000.gada salīdzināmajās cenās; % pret iepriekšējo periodu)			KOPĒJĀS PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS SADALĪJUMS PA ATSEVIĒIEM DARBĪBAS VEIDIEM (faktiskajās cenās; %)		
	2008.	2009.	2010.	2008.	2009.	2010.
PAVISAM	95,8	82	99,7	100%	100%	100%
Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība (A)	100,2	103,5	103,3	2,9%	3,2%	4,0%
Zvejniecība (B)	101,6	102,5	100,9	0,1%	0,1%	0,1%
Apstrādes rūpniecība (D)	93,5	80,8	115,4	10,8%	9,9%	12,2%
Būvniecība (F)	97,4	66,4	75,8	9,0%	6,6%	5,0%
Pakalpojumi (G-O)	98,4	86,0	96,7	73,9%	76,1%	74,1%

Avots: CSP

Ļoti liela loma Latvijas tautsaimniecības atveseļošanās procesā ir eksportam, tādēļ pozitīvās tendences ekonomikā pārsvarā izjūt nozares, kurās ir reālas eksporta iespējas. Latvijas eksporta pieaugumu nosaka ne tikai situācijas uzlabošanās ārvalstu tirgos un pieprasījuma pieaugums, bet arī krīzes laikā atgūtā Latvijas ražotāju **konkurētspēja**.

2010.gadā **eksporta** pieauguma tempi bija ievērojami un, sākot ar 3.ceturksni, eksporta apjomi jau pārsniedza pirmskrīzes līmeni. 2010.gadā preču eksports faktiskajās cenās pieauga par 30%. Eksporta pieaugums turpinās arī šogad – gada pirmajos divos mēnešos preču eksports par 43,2% pārsniedz iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Eksporta iespēju paplašināšana ir veids, kā nodrošināt ienākumu palielināšanu tautsaimniecībā un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi nākotnē.

Eksportu iespēju paplašināšanās ir pamats tirgojamo nozaru – īpaši **apstrādes rūpniecības** nozares izaugsmei, kas 2010.gadā pieauga par 15,4%. Vislielākais ieguldījums apstrādes rūpniecības izaugsmei bija kokapstrādei, metālapstrādei, kā arī elektrisko un optisko iekārtu ražošanas nozarei. Šī gada pirmajos mēnešos pozitīvās tendences apstrādes rūpniecībā turpinās.

¹ Tautsaimniecības attīstības raksturojumam tostarp izmantota arī Ekonomikas ministrijas 2011.gada aprīļa informatīvajā ziņojumā „Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī” iekļautā informācija

Pakāpeniski stabilizējas arī **privātais patēriņš**. To pamatā nosaka situācijas uzlabošanās darba tirgū. Kopš 2010.gada sākuma **nodarbināto skaits** ir pieaudzis par vairāk kā 30 tūkstošiem, atbilstoši ir samazinājies bezdarba līmenis. Šī gada martā vērojamās tendences, liecina, ka, līdz ar sezonas darbu parādīšanos, bezdarba līmenis sarūk un pieaug brīvo darba vietu skaits.

2010.gadā **darba algas** samazināšanās tempi palēninājās un 2010.gada 4.ceturksnī darba samaksa jau par 3,4% pārsniedza 2009.gada 4.ceturkšņa līmeni. Kopumā 2010.gadā tautsaimniecībā vidējā bruto darba alga bija 633 EUR, kas bija par 3,5% mazāk nekā 2009.gadā. 2010.gadā sabiedriskajā sektorā strādājošo algas samazinājās straujāk nekā privātajā sektorā (attiecīgi par 6,8% un 1,4%).

Nozaru griezumā 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, būtiski bruto darba samaksa samazinājās valsts pārvaldē (par 9%) un būvniecības nozarē (par 5,3%). Savukārt lielākais pieaugums bija lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē (par 5,8%) un elektroenerģijas, gāzes un siltumapgādes nozarē (par 5,5%).

Īstenoto budžeta konsolidācijas pasākumu ietekmē 2010.gadā turpināja samazināties sabiedriskais jeb valsts pārvaldes iestāžu patēriņš. Arī investīciju aktivitātes aizvadītajā gadā bija ļoti zemā līmenī un to atjaunošanās norit lēni. 2010.gadā **investīcijas** Latvijas tautsaimniecībā bija par gandrīz 20% mazākas nekā 2009.gadā.

Pasaules cenu pieaugums pārtikas precēm un enerģētikas resursiem, kā arī patēriņa nodokļu palielināšana no 2011.gada janvāra ir veicinājusi cenu pieaugumu. 2011.gada martā 12-mēnešu inflācija bija 4,2%. Gada otrajā pusē, palielinoties iekšējam pieprasījumam, var atsākt palielināties arī pakalpojumu cenas. Šāda cenu dinamika kopējo cenu līmeni 2011.gadā var palielināt par 3,5% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Tautsaimniecībā vērojamās **tendences** dod pamatu prognozēm, ka arī nākamajos ceturkšņos IKP turpinās pakāpeniski palielināties. 2011.gada kopējā izaugsme jau būs pozitīva un IKP apjoms var par 3,5% pārsniegt 2010.gada līmeni. Arī 2011.gadā galvenais ekonomikas dzinulis būs eksports.

2010.gada laikā **patēriņa cenu** līmenis pieauga par 2,5%, t.sk. precēm – par 4,3%, bet pakalpojumiem cenas samazinājās par 2,1%. Ņemot vērā 2009.gada deflāciju, vidējais cenu līmenis 2010.gadā bija par 1,1% mazāks nekā iepriekšējā gadā.

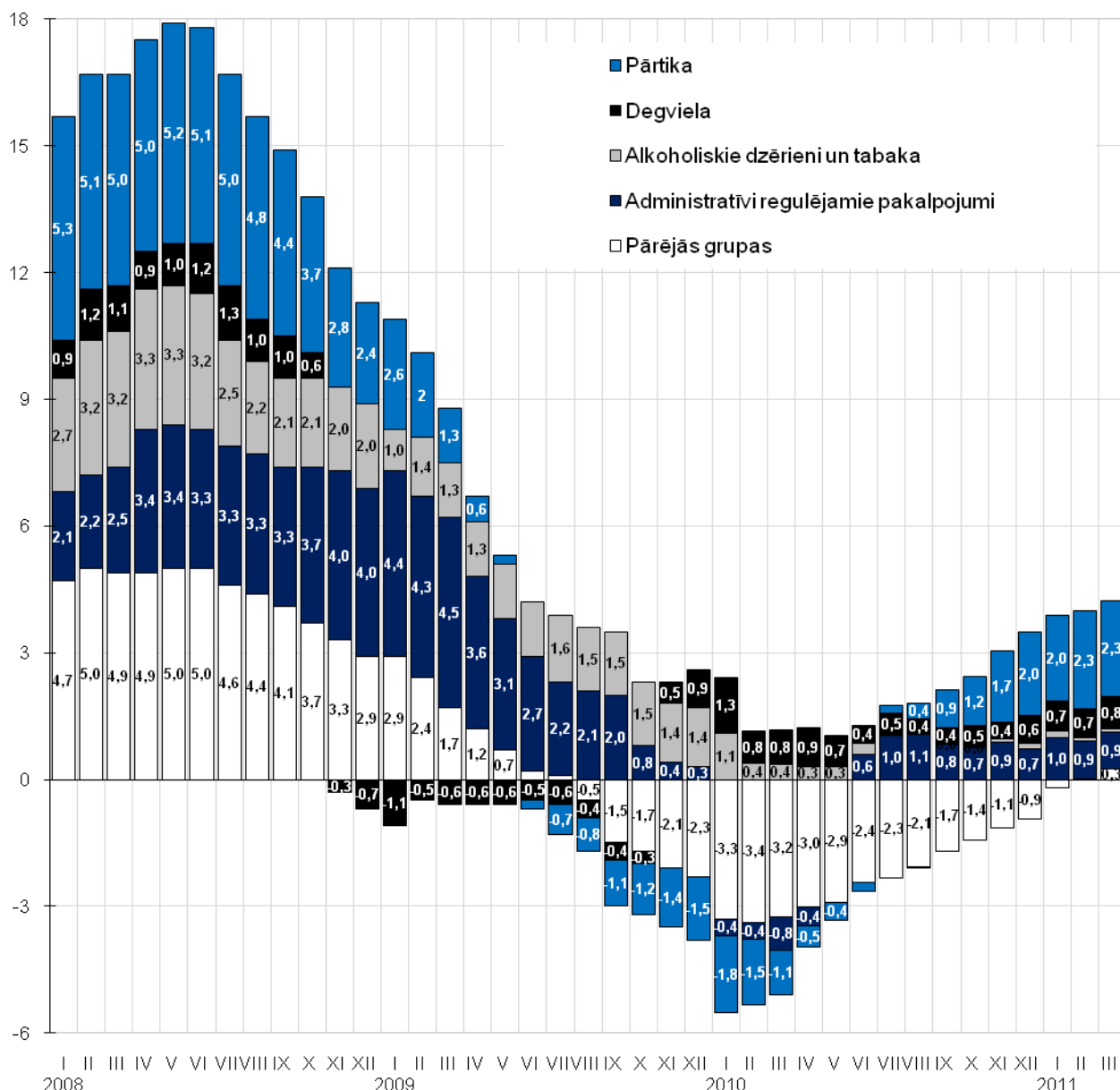
Cenu kāpumu 2010.gadā galvenokārt ietekmēja pasaules cenu pieaugums pārtikai un naftas produktiem. Pārtikas cenu pieaugums noteica patēriņa cenu pieaugumu par 2 procentpunktiem, siltumenerģijas – par 0,8 un degvielas – par 0,9 procentpunktiem. Pārējo preču un pakalpojumu grupu cenu izmaiņām 2010.gadā kopumā bija samazinoša ietekme uz patēriņa cenu līmeni.

2. tabula. Patēriņa cenu pārmaiņas 2010.gadā pa mēnešiem

Mēnesis	Cenu izmaiņas %		
	salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi	salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	vidēji gada laikā
Janvāris	0,2	-3,1	2,5
Februāris	0,0	-4,2	1,3
Marts	0,5	-3,9	0,3
Aprīlis	0,9	-2,7	-0,4
Maijs	-0,1	-2,3	-1,0
Jūnijs	0,4	-1,4	-1,4
Jūlijs	0,2	-0,6	-1,6

Augusts	-0,7	-0,3	-1,8
Septembris	0,4	0,4	-1,8
Oktobris	0,4	1,0	-1,6
Novembris	0,2	1,9	-1,4
Decembris	0,1	2,5	-1,1

Avots: EM „Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī” (2011.gada aprīlis)

1. attēls. Atsevišķu preču un pakalpojumu grupu ietekme uz kopējo patēriņa cenu indeksu (12 mēnešu inflācija, procentpunkti)

Ražotāju cenas atsāka pieaugt 2009.gada beigās. Cenu kāpums kopumā turpinājās arī 2010.gadā, lai gan gada pēdējos mēnešos cenu pieauguma tempi kļuva mērenāki. Cenas palielinājās gan vietējā tirgū realizētajai produkcijai, ko ietekmēja iekšzemes pieprasījuma stabilizēšanās, gan eksportētajai produkcijai,

ko pamatā noteica Latvijas galveno eksportpreču, t. sk. kokmateriālu, metāla izstrādājumu un pārtikas preču cenu kāpums pasaules tirgos.

1.2. Lauksaimniecības nozīme tautsaimniecībā

Lauksaimniecības (NACE 1.1. red. A01) vērtība kopējā IKP saglabā stabili vietu. Ik gadu tie ir 1,7%, taču ievērojama ir mežsaimniecības (A02) sektora straujā izaugsme pēdējā gada laikā – par 42% un 2010.gada struktūrā tie ir 1,8%. Pievienotā vērtība lauksaimniecībā, medniecībā un mežsaimniecībā (A) ir pieaugusi par 22,5% un tas ir straujākais pieaugums starp visiem darbības veidiem.

3. tabula. Atsevišķu nozaru daļa valsts IKP 2009. un 2010.gadā

Nosaukums	2009.		2010.	
	tūkst. EUR	%	tūkst. EUR	%
Pievienotā vērtība kopā	16 915 100	100%	18 115 342	100%
Lauksaimniecība, medniecība un ar to saistītie pakalpojumi (A01)	288 812	1,7%	306 959	1,7%
Mežsaimniecība (A02)	224 104	1,3%	318 268	1,8%
Zvejniecība (B)	16 874	0,1%	17 012	0,1%
Pārtikas rūpniecība (D15)	362 205	2,1%	400 903	2,2%

Avots: CSP

Salīdzinot ar 2009.gadu, kas lauksaimniecībā, tāpat kā visas valsts ekonomikā, bija lejupslīdes gads, 2010.gadā līdz ar izmaiņām pasaules tirgos, notika nozīmīgs cenu kāpums lauksaimniecības produktu cenām arī Latvijā. Cenu kāpumu ietekmēja tieši pasaules tirgus, jo sakarā ar kopražas samazināšanos pasaules tirgū strauji kāpa vairāku produktu cenas. Latvijas iekšējais tirgus ir aktivizējies mazākā mērā, tomēr arī cenas šajā tirgū ir nedaudz palielinājušās.

2010.gadā Latvijā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, augkopības produktu ražība bija zemāka, un atsevišķu produktu, piemēram, rudzu, ievākums bija pat rekordzems. Tomēr zemāku ražību ar uzviju kompensēja augstākas produktu cenas, līdz ar to produkcijas vērtība ir ievērojami palielinājusies. Arī lopkopībā kopumā nedaudz pieauga gan produkcijas apjomi, gan cenas.

Laika apstākļu ietekmēta ražība bija galvenais iemesls, kādēļ apjomu pieaugums salīdzināmās cenās 2010.gadā kopā lauksaimniecībā, saskaņā ar aprēķinu, ir negatīvs: - 4,3%.² Tajā skaitā 4.ceturksnī apjomi samazinājušies par 1,7% pret 2009.g.4.ceturksni. Nozīmīgs apjomu samazinājums noticis **augkopībā** – par 9,6%, taču **lopkopībā** 2010.gadā atzīmēts neliels kāpums - par 1,8%. Lopkopības apjomu pieauguma temps 4.ceturksnī (+1,7%) bija līdzīgs kā iepriekšējos ceturkšņos.

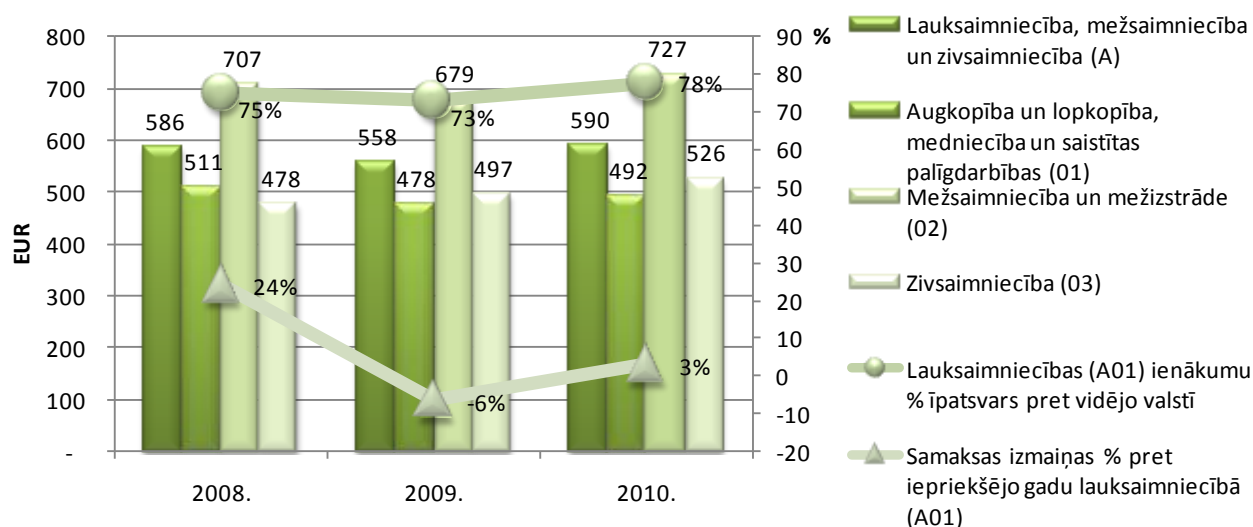
Produkcijas vērtība faktiskajās cenās ir būtiski pieaugusi gan augkopībā – par 7,8%, gan lopkopībā – par 9,3%. Visā lauksaimniecībā 2010.gadā vidēji produkcijas vērtība faktiskajās bāzes cenās pieauga par 8,3%. Tajā skaitā 4.ceturksnī kāpums ir nedaudz mazāks – par 7,3%. Šāds pieaugums noticis, atgūstoties cenām: ja 2009.gadā tās vidēji samazinājās par 19%, tad 2010.gadā palielinājās par 14%.

2010.gadā lauksaimniecībā, medniecībā un mežsaimniecībā (NACE 1.1.red. A) bija nodarbināti 85,5 tūkst. cilvēku jeb par 1,3% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Nodarbinātība lauksaimniecībā un medniecībā (A01) samazinājusies par 6,5 tūkst. cilvēkiem (65,6 tūkst.cilv.) jeb par 9 % un kopā veido 7% no valstī

² Lauksaimniecības nozīmes tautsaimniecībā raksturojumam tostarp izmantota arī Lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina informācija

nodarbināto skaita. No visiem 2010.gadā lauksaimniecībā un medniecībā nodarbinātajiem 37,7 tūkst. bija vīrieši un 27,9 tūkst. sievietes.

2.attēlā redzamas darba samaksas izmaiņas – lauksaimniecības un medniecības sektorā samaksa pieaugusi par 3%. Kopā tautsaimniecībā darba samaksa samazinājusies par 3,5% un bija 445 Ls. Ievērojamākais pieaugums bijis informācijas pakalpojumu sniegšanā – 20,5%, mežsaimniecībā, mežizstrādē – 7,1%. Savukārt lielāko darba samaksas samazinājumu piedzīvojušas tādas nozares kā izglītība – 10,7%, valsts pārvalde, sociālā apdrošināšana – 9,1% un būvniecība – 5,2%.

Avots: CSP

2. attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa pa darbības veidiem (NACE 2.red.) 2008.-2010.gadā

1.3. Iedzīvotāji

Latvijas iedzīvotāju skaits turpina samazināties: 2010.gada sākumā tas bija par 12 920 cilvēkiem jeb 0,6 % mazāks nekā iepriekšējā gadā. Dzīvojošo struktūra pilsētās un laukos ir palikusi nemainīga – pilsētās 68% (1 521 208 cilv.), laukos 32% (727 166 cilv.). Taču iedzīvotāju skaits pilsētās ir sarucis straujāk, nekā laukos – attiecīgi par 0,7% un 0,2%.

Tautsaimniecībai nozīmīgākais ir ekonomiski aktīvo iedzīvotāju (15–74 gadu vecuma grupā) īpatsvars, kas kopējā iedzīvotāju skaitā samazinājies no 66,5% 2009.gadā līdz 65,3% 2010.gadā.

4. tabula. Latvijas iedzīvotāji gada sākumā 2004. – 2010. gadā

Rādītājs	Vienības	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
iedzīvotāji, kopā	tūkst.	2319	2306	2295	2281	2271	2261	2248
iedzīvotāji, laukos	tūkst.	748	739	735	731	730	729	727
Lauku iedzīvotāju īpatsvars	%	32,2	32	32	32,1	32,1	32,2	32,3
iedzīvotāji pilsētās	tūkst.	1571	1567	1559	1550	1541	1533	1521
iedzīvotāju blīvums, vidēji valstī	iedz./km2	35,9	35,7	35,5	35,3	35,2	35,0	34,8

Avots: CSP

Pēc Nodarbinātības Valsts aģentūras datiem, bezdarbnieku skaits 2010.gada beigās salīdzinot ar 2009.gada beigām ir samazinājies (par 16,8 tūkst.cilv. jeb 9,4%).

Kopā valstī 2011.gada aprīlī bezdarba līmenis bija 13,9%. Salīdzinoši zemākais bezdarba līmenis 2011.gada aprīlī ir reģistrēts Rīgas reģionā – 10,5%, augstākais bezdarba līmenis bija Latgales reģionā – 22,5%. Kurzemes reģionā bezdarba līmenis aprīlī bija 14,8%, Zemgales reģionā – 15,4%, Vidzemes reģionā – 15,7%.

5.tabulā atspoguļots darba meklētāju īpatsvara rādītāju pieaugums. Darba meklētāju skaits 15-74 gadu vecuma grupā pieaudzis par 15,4 tūkst.cilv. un 2010.gadā bija 216,1 tūkst.cilv. Sieviešu darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā bija 9,6%, vīriešu – 15,1%, savukārt jauniešu (15-24 gadu vecuma grupā) 34,5%.

5. tabula. Darba meklētāju īpatsvars un bezdarba līmenis (15-74) 2004.–2010. gadā

	2008.	2009.	2010.
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā jeb bezdarba līmenis, valstī kopumā	7,5	16,9	18,7
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, laukos	6,8	16,2	17,3
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, pilsētās	7,9	17,2	19,3
Nodarbinātības līmenis (15-64)	68,6	61,1	59,3

Avots: CSP

2. Izmaiņas vispārējos apstākļos

2.1. Grozījumu veikšana normatīvajos aktos, projektu atlases kritērijos un Latvijas Lauku attīstības programmā 2007.-2013.gadam

Normatīvo aktu sagatavošana, grozījumu veikšana

Horizontālie vispārējie pasākumu ieviešanas noteikumi

1. **Veikti grozījumi** 14.07.2009. MKN Nr.783, izdoti 12.10.2010 MKN Nr.970, papildinot ar normu - ja atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts VID ar PVN apliekamo personu reģistrā, atbalsta saņēmējs neatgūstamo PVN sedz no valsts budžeta līdzekļiem (ja to nedrīkst atskaitīt kā priekšnodokli).
2. **Veikti grozījumi** 17.07.2009 MKN Nr.573, izdoti 21.09.2010. MKN Nr.892, **nosakot** to, ka ZM un tās padotībā esošo iestāžu koplietošanas informācijas sistēmu un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru izveido un uztur valsts aģentūra "Lauksaimniecības datu centrs".
3. Lai veicinātu aizdevumu pieejamību un finanšu līdzekļu apguvi, kas ekonomiskās krīzes iespaidā ir kļuvusi gausāka un mazāk pieejama, ELFLA ietvaros tika izveidots Kredītu fonds. Kredītu fonda atbalsts paredzēts atbalsta pretendentiem, kas īsteno investīciju projektus LAP pasākumos „*Lauku saimniecību modernizācija*”, „*Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana*”, „*Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai*” un „*Tūrisma aktivitāšu veicināšana*”. Ņemot vērā iepriekšminēto, **izstrādāti un apstiprināti** 20.07.2010. MKN Nr.664 "Kārtība, kādā tiek administrēts un uzraudzīts valsts un ES atbalsts lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, izveidojot kredītu fondu".

Atbalsta pasākumu ieviešanas noteikumi

1. ass „Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspējas uzlabošana”

“Lauku saimniecību modernizācija” – veikti grozījumi 20.10.2009. MKN Nr.1209, izdoti 02.03.2010. MKN Nr.217, nosakot šādas tiesību normas:

- a) papildinot** noteikumus ar jaunu atbalsta pretendentu kategoriju - juridiskām vai fiziskām personām, kuras vēl tikai plāno uzsākt lauksaimniecības produktu ražošanu;
- b) precizējot** atbalsta saņemšanas nosacījumus, pamatojoties uz pasākuma īstenošanas pieredzi par iesniegtajiem projektiem iepriekšējās projektu iesniegumu iesniegšanas kārtās un ņemot vērā lauksaimnieku sabiedrisko organizāciju izteiktos priekšlikumus;

“Lauku saimniecību modernizācija” - izstrādāti un apstiprināti 01.11.2010. MKN Nr.1026 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Lauku saimniecību modernizācija" (spēku zaudē 20.10.2009. MKN Nr.1209), nosakot šādas tiesību normas:

- a) iekļaujot** noteikumos nosacījumu, ka šobrīd projektu var iesniegt jebkurā LAD RLP vai CA, tomēr publiskais finansējums tiek piešķirts no tās LAD RLP, kuras teritorijā plānots īstenot projektu;
- b) nosakot** noteikumos normu, ja projektā uzbūvētā būve atradīsies MLA teritorijā, tiks piemērota papildus atbalsta intensitāte 10% apmērā;
- c) iekļaujot** noteikumos nosacījumu, ka īstenojot būvniecības aktivitāti, atbalsta pretendenta (izņemot kooperatīvu) kopējā attiecināmo izmaksu summa ne vairāk kā septiņas reizes var pārsniegt tā ieņēmumus no l/s ražošanas pēdējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas;
- d) iekļaujot** noteikumos normu, ka kooperatīvi var iegādāties kravas automašīnas un to piekabes.

“Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” - veikti grozījumi 08.04.2008. MKN Nr. 255:

- a)** izdoti 12.05.2010. MKN Nr.437, vienkāršojot atbalsta saņemšanas nosacījumus, paplašinot atbalsta pretendentu loku, palielinot atbalsta intensitāti līdz maksimāli pieļaujamajai. Bez tam tika precizēti pušu pienākumi, tiesības un atbildība, lai mazinātu administratīvos šķēršļus un efektīvāk īstenotu atbalsta pasākumu;
- b)** izdoti 03.08.2010. MKN Nr.732, papildinot ar normu, ka pasākuma ietvaros atbalsta pretendents var pretendēt uz kredītu fonda aizdevuma saņemšanu;
- c)** izdoti 28.09.2010. MKN Nr.920, nosakot atbalsta nosacījumus atbalsta pretendentiem, kas varētu pretendēt uz Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna ietvaros piešķirto sabiedrisko finansējumu piena nozares pārstrukturēšanai, kā arī vienkāršojot atbalsta saņemšanas nosacījumus un palielinot maksimālās attiecināmas izmaksas augļu un dārzeņu sektorā un pārējos sektoros;
- d)** izdoti 28.09.2010. MKN Nr.921, precizējot noteikumus, ka atbalsts attiecināms arī projektiem, kuru paredzamais gala produkts nav minēts Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā.

"Ražotāju grupas" – veikti grozījumi MKN Nr.716, izdoti 05.01.2010. MKN Nr.8, nosakot šādas tiesību normas:

- a) **Svītrojot** noteikumu 3.punktā vārdus "kompensāciju maksājumu veidā" un 10.1.apakšpunktā vārdus "(divos eksemplāros)";
- b) **Precizējot** noteikumos nosacījumu, ja atbalsta pasākumā pieprasītais finansējums pārsniedz pieejamo finansējumu, Lauku atbalsta dienests izmaksājamo atbalsta apmēru proporcionāli samazina visiem atbalsta pretendentiem;
- c) **Papildinot** noteikumos nosacījumu, ka piesakoties atbalstam ir jāiesniedz arī atbalsta pretendenta deklarācija saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai.

2. *ass „Vides un lauku ainavas uzlabošana”*

„Valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta pasākumi vides un lauku ainavas uzlabošanai” - izstrādāti un apstiprināti 23.03.2010. MKN Nr.295 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai" (**spēku zaudē** 15.04.2008. MKN Nr.282), veicot virkni tehnisku un redakcionālu labojumu un izstrādājot nosacījumus, kas varēs un kas nevarēs uzņemties jaunas piecu gadu saistības 2010.gadā.

„Valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta pasākumi vides un lauku ainavas uzlabošanai” - veikti grozījumi 23.03.2010 MKN Nr.295:

- a) izdoti 24.08.2010. MKN Nr.803, **precizējot** mazāk labvēlīgo apvidu sarakstu un pārrēķināšanas koeficientu dažādu sugu lauksaimniecības dzīvniekiem;
- b) izdoti 26.10.2010. MKN Nr.993, **grozot** bioloģiski vērtīgo zālāju nopļaušanas periodu un **precizējot** mazāk labvēlīgo apvidu sarakstu.

"Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana" aktivitātes "Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās" īstenošanai" – veikti grozījumi 15.09.2008. MKN Nr.748, izdoti 13.07.2010. MKN Nr.629, papildinot ar šādām normām:

- a) **papildinot** norādi, uz kāda likuma pamata noteikumi izdoti;
- b) **precizējot** noteikumos vispārīgos jautājumus, atbalsta saņemšanas nosacījumus un atbalsta apmērus;
- c) **papildot** noteikumus ar normu par kārtā pieejamā finansējuma izsmelšanu.

3. *ass „Dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošana”*

„Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” - izstrādāti un apstiprināti 09.02.2010. MKN Nr.132 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" (**spēku zaudē** 21.04.2008. MKN Nr.300), **precizējot** atbalsta saņemšanas nosacījumus un paplašinot atbalstāmo aktivitāšu apjomu radās nepieciešamība izdot jaunus Ministru kabineta noteikumus.

„Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” - veikti grozījumi 09.02.2010. MKN Nr.132,

- a) izdoti 06.04.2010. MKN Nr.344, **papildinot** noteikumus ar nosacījumiem par Kredītu fondu un saistībā ar izmaiņām teritorijas attīstību indeksu noteikšanas kārtībā, **precizējot** arī projektu atlases kritērijus.
- b) izdoti 03.08.2010. MKN Nr.730, **papildinot** ar normu, ka pasākuma ietvaros atbalsta pretendents var pretendēt uz kredītu fonda aizdevuma saņemšanu;

"Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas" – **izstrādāti un apstiprināti** 16.03.2010. MKN Nr.268 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" apakšpasākumam "Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas" (**spēku zaudē** 25.08.2008. MKN Nr.696), **precizējot** atbalsta pretendentu, **nosakot** kopējo attiecināmo izmaksu summu vienam pretendentam programmēšanas periodā, kā arī, ka investīcijas uz vienu kilovatu elektrības nepārsniedz 3 000 latu par jaudu līdz 500 kilovatiem un 2 500 latu par jaudu, kas pārsniedz 500 kilovatu.

"Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas" – **veikti grozījumi** 16.03.2010. MKN Nr.268, izdoti 05.05.2010. MKN Nr.418, papildinot noteikumus ar normu, ka:

- a) atbalstu apakšpasākumā apvieno ar publisko finansējumu citās atbalsta programmās vai individuālajos atbalsta projektos (tostarp ar de minimis atbalstu), nepārsniedzot atbalstu apvienošanas dēļ noteikto maksimālo atbalsta intensitāti 50 % apmērā;
- b) precizējot noteikumus atbalsta pretendentu.

"Tūrisma aktivitāšu veicināšana"– **izstrādāti un apstiprināti** 16.11.2010. MKN Nr.1057 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklāta projektu iesniegumu konkursa veidā pasākumam "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" (**spēku zaudē** 15.09.2008. MKN Nr.754), nosakot šādas tiesību normas:

- a) **paplašinot** pasākuma īstenošanas vietu teritoriju;
- b) **precizējot un papildinot** pasākuma atbalstāmās aktivitātes;
- c) lai veicinātu ātrāku projektu īstenošanu, noteikumus **noteikts** termiņš projektu īstenošanas uzsākšanai;
- d) **iekļaujot** normu, ka atbalsta pretendenti projektu iesniegumus var iesniegt LAD neatkarīgi no atbalsta pretendenta juridiskās adreses vai projekta īstenošanas vietas;
- e) **papildinot** ar normu, ka atbalsta intensitāte tiek sadalīta pa aktivitātēm, nosakot divas dažādas atbalsta intensitātes;

„Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” - **veikti grozījumi** 07.07.2008 MKN Nr.525:

- a) izdoti 25.05.2010. MKN Nr.479, **samazinot** atbalsta pretendentam uzlikto slogu attiecībā uz dokumentu iesniegšanu un **precizējot** noteikumus redakcionālas neprecizitātes;
- b) izdoti 13.07.2010. MKN Nr.630, **palielinot** atbalsta intensitāti no 75% uz 90%, kuru **piemēro** arī apstiprinātajiem projektiem.

4. ass „LEADER pieejas īstenošana”

"Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā" - **veikti grozījumi** 13.01.2009. MKN Nr.33:

- a) izdoti 20.07.2010. MKN Nr.668, **precizējot un papildinot** normu par PVN iekļaušanu attiecināmajās izmaksās attiecībā uz biedrībām vai nodibinājumiem;

b) izdoti 21.09.2010. MKN Nr.885:

- **precizējot** atbalsta saņemšanas nosacījumus;
- **papildinot** ar normu, ka VRG pēc saskaņošanas ar LAD, laikrakstā, kas pieejams vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā, ievieto informāciju par projektu iesniegumu pieņemšanu atbilstoši vietējai attīstības stratēģijai;
- **precizējot** pieteikšanās un pārskatu iesniegšanas **kārtību**, kā arī **nosacījumus** par atbalsta apjomu, intensitāti un attiecināmajām un neattiecināmajām izmaksām

Grozījumi LAP

1. **Sagatavoti** LAP grozījumi, pamatojoties uz 11.02.2010. LAP UK sēdē nolemto un iesniegti EK 15.03.2010., kas **apstiprināti** Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam grozījumi Lauku attīstības komitejā 29.03.2010.
2. **Veikti** grozījumi LAP, kas apstiprināti ar 04.08.2010. UK lēmumu rakstiskās procedūras veidā un **iesniegti** EK 07.09.2010. (kopsavilkumu skatīt pārskata 2. pielikumā).
3. Ņemot vērā 20.10.2010. EK sniegtos komentārus, tika **sagatavots** papildus pamatojums par priekšlikumu grozījumiem LAP, kas iesniegti atkārtoti EK izvērtēšanai.
4. 10.12.2010 UK sēdes laikā apstiprināti un apspriesti grozījumi projektu atlases kritērijos LAP pasākumu ietvaros.

2.2. Neparedzēti sociāli ekonomiskie notikumi

Kopš 2010. gada sākuma ekonomiskā lejupslīde Latvijā ir apturēta, un ir atsākusies izaugsme. Turpmāko ekonomisko attīstību lielā mērā noteiks globālās ekonomikas spēja atjaunot izaugsmi, kā arī Latvijas īstenotās ekonomikas atveseļošanas politikas efektivitāte. Globālās ekonomikas atveseļošanās noris straujāk nekā tika prognozēts. Tomēr nākotnes perspektīvas ir jāvērtē piesardzīgi. Galvenā politiskā prioritāte pasaules ekonomikā joprojām ir saistīta ar finanšu sektora atveseļošanu, ņemot vērā arī reālā sektora lejupslīdes pakārtoto ietekmi uz to. Eiropas Savienības turpmāko attīstību var negatīvi ietekmēt arī vairāku valstu valdības sektora finanšu problēmas un nepieciešamība mazināt pārmērīgo budžeta deficītu, lai nodrošinātu valstu finanšu ilgtspēju.³

2.3. Izmaiņas Kopienas un valsts politikā

2.3.1. Izmaiņas valsts politikā 2010.gadā

Latvijas ekonomikā jau trešo ceturksni pēc kārtas ir bijusi izaugsme. Iekšzemes kopprodukts 2010.gada 3.ceturksnī salīdzinājumā ar 2.ceturksni ir palielinājies par 0,9% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem). 2010.gada 3.ceturksnī IKP apjoms par 2,9% pārsniedza iepriekšējā gada 3.ceturkšņa līmeni (salīdzināmās cenās). Izaugsme ir bijusi straujāka nekā iepriekš prognozēts.

Situācija ir uzlabojusies lielā mērā pateicoties eksporta pieaugumam, un pozitīvās tendences ekonomikā, pirmkārt, izjūt ar eksporta iespējām saistīti uzņēmumi un tautsaimniecības nozares. Preču eksporta apjomi faktiskajās cenās 2010.gada desmit mēnešos bija par 27% lielāki nekā 2009.gada atbilstošajā periodā. Preču eksporta apjomi jau pārsniedz pirmskrīzes līmeni. Svarīgi atzīmēt, ka eksporta iespēju paplašināšanā

³ LR Ekonomikas ministrijas „Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību”, 2010.gada decembris.

Īoti būtisks ir ne tikai ārējā pieprasījuma pieaugums, bet arī Latvijas ražotāju konkurētspējas palielināšanās, kas ir panākta gan uz darbaspēka izmaksu samazināšanas, gan uz produktivitātes palielinājuma rēķina.

Izaugsme 2010.gada trīs ceturkšņos bija vērojama visās preču ražošanas nozarēs. Īpaši jāatzīmē galvenās eksporta nozares – apstrādes rūpniecības – izaugsme (par 20,2%). Kopš 2009.gada decembra nozares ražošanas apjomi ir palielinājušies caurmērā par 1,7% ik mēnesi. Būtiski ražošanas apjomi 2010.gada vienpadsmit mēnešos ir kāpuši kokapstrādes, papīra ražošanas un poligrāfijas, elektrisko un optisko iekārtu, kā arī transportlīdzekļu ražošanas nozarēs. Pozitīvas tendences vērojamas arī metālu un metāla izstrādājumu ražošanas, kā arī mašīnbūves nozarēs.

Pakāpeniski stabilizējas arī privātais patēriņš, par ko liecina mazumtirdzniecības apgrozījuma palielinājums, kas no 2009.gada decembra līdz 2010.gada novembrim ir pieaudzis par 10% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem), turklāt kopš augusta mazumtirdzniecības apjomi jau pārsniedz iepriekšējā gada atbilstošo mēnešu līmeni.

Tāpat aizvadītajā gadā iezīmējās pozitīvas tendences darba tirgū. Kopš 2010.gada pavasara ik ceturksni nodarbināto skaits pieaug. Atbilstoši nodarbinātības palielinājumam sarūk bezdarbs. 2010.gada 3.ceturksnī pēc darbaspēka apsekojuma datiem bezdarba līmenis bija 18%. Kopš 2010.gada marta mazinās arī reģistrētā bezdarba līmenis, kas decembra beigās bija 14,3%. Reģistrēti bija 162,5 tūkstoši darba meklētāji, kas ir par 32 tūkstošiem mazāk nekā 2010.gada martā.

Patēriņa cenas 2010.gada decembrī par 2,5% pārsniedza 2009.gada decembra līmeni. Cenu kāpumu noteica ne tikai situācijas stabilizēšanās iekšējā tirgū, bet arī būtiskais cenu kāpums pasaulē – galvenokārt pārtikai un enerģētikas resursiem.

Tautsaimniecībā vērojamās pozitīvās tendences – eksporta pieaugums, pakāpenisks privātā patēriņa palielinājums, stabilizējošās investīcijas, uzlabojumi darba tirgū, kā arī ražotāju cenu pieaugums - dod pamatu prognozēm, ka arī nākamajos ceturkšņos IKP turpinās palielināties. Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2010.gadā kopumā IKP būs tuvu iepriekšējā gada līmenim. Turpretim 2011. gada kopējā izaugsme jau būs pozitīva un IKP apjoms var par 3,5% pārsniegt 2010. gada līmeni. Arī 2011.gadā galvenais ekonomikas dzinulis būs eksports. Tāpēc turpmākās izaugsmes iespējas ir saistītas ar mūsu tirdzniecības partnervalstu attīstību un ar Latvijas konkurētspējas uzlabošanu.

2010.gadā tika veiktas izmaiņas nodokļu politikā:

- Paaugstināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa vispārējā likme no 23% uz 26%.
- Palielināta nodokļa likme zemei un saimnieciskajā darbībā izmantojamām ēkām līdz 1,5%;
- Apliek ar paaugstinātu likmi 3% apmērā neapstrādātas lauksaimniecības zemes;
- Ar 2010.gada 1.jūliju akcīzes nodokli piemēro degvielai, kuru izmanto par kurināmo, samazinātu akcīzes nodokļa likmi – 15 lati par 1000 litriem, ja tā satur rapšu sēklu eļļu vai no rapšu sēklu eļļas iegūtu biodīzeļdegvielu, savukārt fosilajai degvielai, kuru izmanto par kurināmo, nodokļa likmi 40 lati par 1000 litri.

2.3.2. LAP atbilstība Kopienas politikai

2010. gadā turpināja pastāvēt būtiski riski vispārējās ekonomiskās situācijas attīstībai tautsaimniecībā, kā piemēram, pasaules energoresursu un pārtikas cenu pieaugums.

Eiropas Ekonomikas atveseļošanās plāns

Saskaņā ar Padomes Regulas 1698/2005 16(a) pantā noteikto šī finansējuma piesaistei un izmantošanai ieguldījumiem atbalsta intensitātes var tikt paaugstinātas par 10%, kā arī dalībvalstīm tika sniegta iespēja piesaistīt papildus finansējumu tām jomām, kuras tās uzskata par prioritārajām, kas veicinās lauksaimniecības un lauku attīstību

Latvijā Ekonomikas atveseļošanas plāna ietvaros pieejamais finansējums tika novirzīts piensaimniecības nozares pārstrukturēšanai, lai piena ražošanas sektorā veicinātu strukturālas izmaiņas, kā rezultātā tiktu optimizētas ražošanas izmaksas, kā arī piena kvalitātes uzlabošanai un neienesīgajām investīcijām piena sektora uzņēmumos. Eiropas Ekonomikas atveseļošanās plāna (jaunie izaicinājumi) ietvaros Latvijai piešķirtais ES līdzfinansējums 2009. un 2010.gadam sastāda EUR 13 260 000.

2010.gadā atbalstam Eiropas Ekonomikas atveseļošanās plāna ietvaros papildus piešķirtajam finansējumam varēja pieteikties divos LAP pasākumos:

- pasākumā "Lauku saimniecību modernizācija"
- pasākumā "Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana"

2010.gadā atbalsta pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” ietvaros tika atbalstītas 17 lauku saimniecības, kopējais investīciju apjoms (t.sk. privātais finansējums) EUR 2 955 000.

Kopumā LAP ir veicinājusi Lisabonas un Gēteborgas stratēģijas mērķu sasniegšanu, piemēram, radot jaunas darba vietas, veicinot ekonomiskās aktivitātes Latvijas vājāk attīstītākos reģionos, prioritāri atbalstot projektu iesniegumus, kurus paredzēts īstenot teritorijās ar zemāku attīstības indeksu, veicinot zināšanu un tehnoloģiju pārnesi uz ražošanu, nodrošinot investīciju iespēju lauku saimniecībās un uzņēmumu radīšanai un attīstībai. Attīstot lauksaimniecības nozari, padarot to gan vides jomā ilgtspējīgāku, gan konkurētspējīgāku, sniedzot atbalstu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un uzsākot nacionālo normatīvo aktu izstrādi LEADER starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšanai, tiek veicināta arī Baltijas jūras reģiona stratēģijas uzdevumu sasniegšana. Tādejādi LAP ir atbilstoša Kopienas politikai.

3. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam īstenošana saistībā ar izvirzītajiem mērķiem, pamatojoties uz īstenošanas rādītājiem

3.1. LAP 1.ass, 2.ass (daļēji), 3.ass un 4.ass projektu veida pasākumi

2010.gadā turpinājās Lauku attīstības programmas ieviešana. Tika veiktas būtiskas izmaiņas pasākumu ieviešanu regulējošajos normatīvajos aktos, lai samazinātu administratīvo slogu projektu iesniedzējiem. Piemēram, pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija turpmāk būs iespējams projekta iesniegumus iesniegt jebkurā LAD reģionālajā struktūrvienībā, neatkarīgi no projekta īstenošanas vietas, tomēr saglabājot publiskā finansējuma sadalījumu pa reģioniem. 2010.gadā Lauku atbalsta dienests (turpmāk – LAD) turpināja administrēt un izmaksāt atbalstu 16 ELFLA 1.ass, 2.ass (daļēji), 3.ass un 4.ass projekta veida pasākumos, t.sk., 12 pasākumos turpinājās jaunu projektu pieņemšana:

- Lauku saimniecību modernizācija - 2 projektu pieņemšanas kārtas;
- Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana - 1 projektu pieņemšanas kārtā;
- Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana - 3 projektu pieņemšanas kārtas;
- Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu - 1.kārta;
- Ražotāju grupas - 1 projektu pieņemšanas kārtā;
- Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana - 1.kārta;
- Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana – 2 projektu pieņemšanas kārtas;
- Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai - 2 projektu pieņemšanas kārtas;
- Tūrisma aktivitāšu veicināšana - 1 projektu pieņemšanas kārtā;
- Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” - 5 projektu pieņemšanas kārtas;
- Vietējās attīstības stratēģijas - 1 projektu pieņemšanas kārtā;
- Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā; Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā - 52 projektu pieņemšanas kārtas (projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas izsludina vietējās rīcības grupas);
- Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana - 1 projektu pieņemšanas kārtā.

Izvērtējot **LAP pasākumu** ieviešanu un neatkarīgo novērtētāju secinājumus (5.1.sadaļa) attiecībā uz saimniecības lielumu, kas LAP investīciju pasākumu ietvaros saņem ELFLA atbalstu, nākotnē nepieciešams pārskatīt atbalsta saņemšanas nosacījumus, kā arī projektu atlases kritērijus, lai nodrošinātu līdzsvarotu attīstību starp mazajām, vidējām un lielajām saimniecībām.

Pasākuma „**Arodapmācības un informācijas pasākumi**” ietvaros 2010.gadā netika izsludinātas jaunas projektu pieņemšanas kārtas, kā arī netika apstiprināti jauni projekti. 2010.gadā pasākuma ietvaros tika veikti publiskie maksājumi 1089 EUR apmērā. Ņemot vērā, ka pasākuma īstenošana ir pārtraukta un paredzētais finansējums pārdalīts citu LAP pasākumu īstenošanai, kā arī ievērojot valsts budžeta dotāciju un subsīdiju samazinājumu lauku attīstības pasākumiem, un lai nodrošinātu lauksaimnieku, mežsaimnieku un pārtikas pārstrādes nozarē nodarbināto un nozaru darbībā iesaistīto personu kvalitatīvu apmācību, apmācību pasākumus turpmāk paredzēts īstenot Valsts lauku tīkla darbības ietvaros.

Pasākuma „**Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem**” ieviešana ar LAP Uzraudzības komitejas 2009.gadā pieņemto lēmumu tika pārtraukta un 2010.gadā nenotika projektu iesniegumu pieņemšana, tomēr jauniekiem lauksaimniekiem vecumā līdz 40 gadiem, iesniedzot projektu pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” atbalsta intensitāte tika palielināta par 10%. Turpinājās apstiprināto projektu īstenošanas uzraudzība un atskaišu vērtēšana.

Pasākuma „**Lauku saimniecību modernizācija**” ietvaros 2010.gadā tika izsludinātas 2 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas un atbalsta pretendentu iesniegto projektu publiskais finansējums bija 116% no šajā kārtā izsludinātā publiskā finansējuma, kas liecina par atgūšanos no ekonomiskās krīzes un uzņēmēju spēju investēt uzņēmumu attīstībā, neskatoties uz ekonomiskām problēmām, jo iepriekšējā – 2009.gadā tika pieprasīts tikai 19% no attiecīgajās kārtās izsludinātā publiskā finansējuma. 2010.gadā tika iesniegti 2159 projekti un apstiprināti 1520 projekti. Lielākā daļa investīcijas veiktas jaunu ražošanas pamatlīdzekļu, tehnikas un iekārtu iegādei (aptuveni 73 %), taču ar būvniecību saistītās investīcijas ir bijušas daudz mazākas (aptuveni 27 %), kas liecina par īstermiņa investīciju pārsvaru. Lielākā daļa saimniecību, kas pieteikušās uz atbalstu, darbojas graudkopības nozarē (aptuveni 45 %) un piena lopkopības nozarē (aptuveni 32 %), daudz mazāk gaļas lopkopības nozarē (aptuveni 8 %), kā arī jaukta tipa saimniecības (laukkopība un lopkopība) – aptuveni 5 %, kas liecina par graudkopības un piena lopkopības dominējošo stāvokli Latvijas lauksaimniecībā. Vislielākā aktivitāte ir bijusi abos Kurzemes reģionos, kā arī Dienvidlatgales un Viduslatvijas reģionos, kas norāda uz lauksaimnieku spēju attīstīt saimniecības un lauksaimniecisko ražošanu arī citviet Latvijā, ne tikai Zemgalē un Rīgas reģionā, kas ir ekonomiski aktīvākie un attīstītākie reģioni. 51% projektu iesniegti Ziemeļkurzemes, Dienvidkurzemes, Viduslatvijas un Dienvidlatgales RLP. Šie reģioni aptver samērā lielu daļu no Latvijas teritorijas un ekonomiskā attīstība tajos ir salīdzinoši augsta. Zemākā aktivitāte novērojama Ziemeļaustrumu un Austrumlatgales reģionos, kas ir no galvaspilsētas visattālākie un pašlaik ekonomiski mazāk attīstītie reģioni. Šajos abos reģionos iesniegti tikai 16% no kopējā 2010.gadā iesniegto projektu iesniegumu skaita. Pārējie 33% iesniegumu tika iesniegti Zemgales, Lielrīgas un Ziemeļvidzemes reģionos, kuros 8.kārtas ietvaros bija salīdzinoši mazāka aktivitāte, nekā 2009. gadā. Pasākuma ietvaros līdz 2010.gada 31.decembrim kopumā atbalsts ir izmaksāts 2083 lauku saimniecībām, no kurām 1833 ir juridisku personu īpašums un 250 pieder fiziskām personām, t.sk. 143 vīriešiem un 107 sievietēm. Kopējais izmaksātais publiskais finansējums sastādīja 53 milj. EUR.

Saskaņā ar 2009.gada beigās EK apstiprinātajiem grozījumiem LAP pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”, 2010.gada sākumā tika veikti attiecīgi grozījumi arī MK noteikumos. Maksimālā attiecināmo izdevumu summu vienam atbalsta pretendenta visā programmēšanas periodā tika palielināta līdz 3 984 041 eiro iepriekšējo 1 992 020 eiro vietā (atkarībā no saimniecības lieluma un tās neto apgrozījuma no lauksaimniecības produktu ražošanas). Lai veicinātu ilglaicīgu investīciju veikšanu lauksaimniecībā, tika noteikts, ka tehnikas un iekārtu iegādei iztērētā attiecināmo izmaksu summa vienam atbalsta pretendenta visā programmēšanas periodā nepārsniedz 2 miljonus eiro. Atbalsta intensitāte tehnikas, iekārtu un datoru programmatūras iegādei no esošajiem 35% tika palielināta uz 40%, līdz ar to mazinot ekonomiskās krīzes radīto negatīvo ietekmi uz lauksaimnieku iespējām investēt saimniecību attīstībā. Ņemot vērā to, ka 2009.gadā tika pārtraukta pasākuma „Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem” ieviešana, noteikumi tika papildināti ar jaunu atbalsta pretendentu kategoriju, proti, uz atbalstu varēja pretendēt arī juridiskas vai fiziskas personas, kuras vēl tikai plāno uzsākt lauksaimniecības produktu ražošanu, lai pasākuma ietvaros dotu iespēju uz atbalstu pretendēt personām (pārsvarā jauniekiem lauksaimniekiem), kas vēl nav lauksaimniecības produkcijas ražotāji un no jauna uzsāk saimniecības izveidi. Atbalsta pretendenti – jaunie lauksaimnieki vecumā līdz 40 gadiem, saņēma papildus 10% intensitāti visām veiktajām investīcijām. Noteikumos tika paredzēta nepārtraukta projektu iesniegumu pieņemšana,

tādējādi nodrošinot atbalsta pieejamību jebkurā laikā visa gada garumā, izvairoties no liekas ažiotažas, ko rada kampaņveidīga projektu iesniegumu pieņemšana noteiktos termiņos un projektu iesniegumi 8.kārtā tika pieņemti pēc šī principa. Lai neaizkavētu projektos paredzēto aktivitāšu īstenošanu optimālos termiņos, iesniegto projektu iesniegumu vērtēšana tika uzsākta tūlīt pēc to saņemšanas Lauku atbalsta dienestā. Sakarā ar ierobežoto finansējumu no nacionālo subsīdiu programmas, noteikumos kā attiecināmo izdevumu pozīcija pasākumā tika iekļauta ilggadīgo kultūru stādu, stādījuma balstu sistēmu, žogu un žogu balstu iegāde un uzstādīšana, kā arī produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošana augļkopībā. Gada beigās tika izstrādāts jauns MKN projekts, kas paredzēja vairākas jaunas prasības un nosacījumus. No 5% uz 10% tika palielināta papildus atbalsta intensitāte būvēm, kas tiek uzceltas MLA teritorijā. No 40% uz 25% tika samazināta atbalsta intensitāte tehnikas un iekārtu iegādei tiem reģioniem, kuri līdz 2010.gada beigām bija izmantojuši lielāko daļu programmēšanas periodā pieejamās publiskā finansējuma summas.

Pasākuma „**Mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana**” ietvaros 2010.gadā turpinās 2009.gadā izsludinātā projekta iesniegumu pieņemšanas kārtā, kur atbalsta pretendentu 2010.gadā iesniegto projektu publiskais finansējums sastāda tikai 7,4 % no kārtā izsludinātā publiskā finansējuma.

2010.gadā iesniegti 379 projekti ar reģistrēto publisko finansējumu 846 496 eiro apmērā un apstiprināti 337 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu 730 906 eiro apmērā. Zemais finansējuma pieprasījums izskaidrojams ar to, ka projektu ir daudz, bet salīdzinoši mazi pēc finansējuma apjoma.

Lielākā daļa projektu iesniegti Lielrīgas RLP (22% no visiem iesniegtajiem projektiem), Ziemeļaustrumu RLP (16% no visiem iesniegtajiem projektiem) un Ziemeļvidzemes RLP (15% no visiem iesniegtajiem projektiem). Zemāka aktivitāte novērojama Dienvidlatgales, Austrumlatgales un Zemgales reģionos, kur arī mežainums sasniedz tikai 30-40 % no kopējās attiecīgās teritorijas platības.

Finansējuma apguve pasākumā ir mazāka kā plānots. Pasākuma efektīvu ieviešanu kavē tas, ka investīciju gadījumā nav atbalstāms atbalsta saņēmēja ieguldījums. Mežu īpašniekiem projektu īstenošanu sadārdzina augstās pakalpojumu izmaksas vai to ierobežotā pieejamība. Būtiskākie ierobežojošie faktori – relatīvi liels mazo atbalsttiesīgo platību īpatsvars (lielas projekta sagatavošanas izmaksas salīdzinot ar atbalsta apjomu) un nosacījums, ka atbalstu var saņemt tikai par saņemtajiem pakalpojumiem.

Lai uzlabotu pasākuma efektivitāti, Eiropas Komisijai ir iesniegts priekšlikums grozīt attiecīgo regulu, pieļaujot iespēju saņemt atbalstu arī par paša meža īpašnieka veikto jaunaudžu kopšanu vai mazvērtīgu mežaudžu nomaiņu.

Pasākuma „**Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotā vērtība**” ietvaros 2010.gadā tika izsludinātas 3 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas, kā arī kopā ar trešo izsludināto kārtu tika izsludināta atsevišķa kārtā projektu iesniegumu pieņemšanai jauna piena pārstrādes uzņēmuma veidošanai. 2010.gadā iesniegti 89 projekti ar reģistrēto publisko finansējumu 24 179 046 eiro apmērā un apstiprināti 57 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu 9 569 500 eiro apmērā. Atbalsta pretendentu iesniegto projektu publiskais finansējums vidēji kārtās sastāda 34% no izsludinātā publiskā finansējuma (trešajā kārtā tie ir 62%, savukārt pirmajā kārtā tikai 10%). Atbalsta pretendentu aktivitāte gada laikā ir palielinājusies ne tikai attiecībā uz gada sākumu, bet arī attiecībā pret iepriekšējā gada vidējo rādītāju par 26%. Atbalsta pretendentu iesniegto projektu publiskais finansējums izsludinātajā projektu pieņemšanas kārtā piena nozares pārstrukturizēšanai jauna piena uzņēmuma veidošanai sastāda 57% no izsludinātā publiskā finansējuma. Lielākā daļa uzņēmumu, kas pieteikušies uz atbalstu darbojas piena pārstrādes jomā (aptuveni 24%) un ārpus Līguma par Eiropa Savienības darbību I pielikumā minēto produktu pārstrādēs jomā (aptuveni 24%), mazāk gaļas pārstrādes (aptuveni 15 %) un graudu pārstrādes jomā (aptuveni 15 %) un tikai aptuveni 9% augļu un dārzeņu pārstrādēs jomā.

Pasākuma „**Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu**” ietvaros 2010.gadā turpinās 2009.gadā izsludinātā projekta iesniegumu pieņemšanas 2.kārta, kurā iesniegti 127 projekti ar reģistrēto publisko finansējumu 9 708 744 eiro apmērā un apstiprināti 194 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu 16 542 631 eiro apmērā.

Pasākuma „**Daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācija**” ieviešana ar LAP Uzraudzības komitejas 2009.gadā pieņemto lēmumu tika pārtraukta un 2010.gadā nenotika projektu iesniegumu pieņemšana, bet turpinājās atskaišu vērtēšana, maksājumu veikšana un apstiprināto projektu īstenošanas uzraudzība.

Pasākuma „**Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana**” ietvaros šobrīd pasākuma ieviešana ir pārtraukta. Ņemot vērā pēdējās (2009.gadā izsludinātās kārtas) projektu iesniegšanas kārtas augsto aktivitāti, 2010.gadā ar Eiropas Komisiju tiek saskaņota finansējuma pārdale no Meža ekonomiskās vērtības uzlabošanas pasākuma (7,5 milj. eiro), lai būtu iespējams atbalstīt visus pēdējā kārtā iesniegtos atbalsta saņemšanas nosacījumiem atbilstošos projektus.

Pasākuma „**Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana**” ietvaros 2010.gadā tika izsludināta otrā projekta iesniegumu pieņemšanas kārtā aktivitātē "Meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu ieviešana". Šajā kārtā iesniegti 2 projekti ar reģistrēto publisko finansējumu 1 315 452 eiro apmērā. Atbalsta pretendents – valsts pārvaldes iestāde (Valsts meža dienests) ir iesniedzis 2 projektus uguns novērošanas torņu būvniecībai un rekonstrukcijai un sakaru un novērošanas iekārtu tīkla izveidošanai un pilnveidošanai. Aktivitātē „Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās” - 2010.gadā turpinās 2009.gadā izsludinātā projekta iesniegumu pieņemšanas kārtā. 2010.gadā pasākumā kopā iesniegti 74 projekti ar reģistrēto publisko finansējumu 1 568 315 eiro apmērā un apstiprināti 42 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu 160 665 eiro apmērā.

Šis atbalsta aktivitātes specifika nosaka, ka atbalsts mežsaimniecības potenciāla atjaunošanai tiek sniegts ugunsgrēku un/vai dabas katastrofu radīto postījumu vietās, līdz ar to nav iespējams precīzi prognozēt katastrofu apjomu un pasākuma kopējie rādītāji ir zemāki. Lielākā daļa projektu iesniegti Viduslatvijas RLP (50% no visiem iesniegtajiem projektiem).

Pasākuma „**Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai**” ietvaros 2010.gadā tika izsludināta 1 projekta iesniegumu pieņemšanas kārtā no 12.aprīļa līdz 13.maijam, kurā atbalsta pretendentu iesniegto projektu publiskais finansējums sastāda 64% no izsludinātā publiskā finansējuma. 2010.gadā iesniegti 392 projektu iesniegumi ar publisko finansējumu 25 milj. EUR un apstiprināti 162 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu 9,7 milj. EUR (izņemot lauztos līgumus). Uz 2010.gadu atbalstīto mikrouzņēmumu skaits sasniedza 34. Pasākums ir plānots kā viens no nozīmīgākajiem lauku attīstībai un nodarbinātības veicināšanai laukos, jo tā plānotais publiskais finansējums ir EUR 130 660 173, un tas veido aptuveni 10% no kopējās LAP publiskā atbalsta summas. Šis ir nozīmīgākais pasākums 3.ass ietvaros, jo aptver 68% no ass finansējuma, un ir galvenais pasākums, ar kura palīdzību plānots attīstīt nelauksaimnieciskas aktivitātes un veicināt nodarbinātību lauku teritorijā.

Pasākuma popularitāte strauji pieauga tikai 2010.gadā, kad stājās spēkā jauns normatīvais akts pasākuma „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” atbalsta saņemšanai, kas paredzēja piemērotākus nosacījumus finansējuma apgūšanai un atviegloja tā saņemšanas kārtību. Turklāt vairs netiek turpināta projektu iesniegumu pieņemšana pieminētajā ERAF atbalsta pasākumu aktivitātē. Tā rezultātā dažu mēnešu laikā pieteiktā summa pārsniedza iepriekš vairāku gadu laikā apstiprināto, un uz 06.08.2010.

iesniegto projektu skaits 3.1.2.pasākumā jau pārsniedz plānoto finansējumu par 6%. 2010.gada 4.augustā ZM pieņēma lēmumu piešķirt pasākumam papildu finansējumu un uzdeva LAD izvērtēt un apstiprināt visus normatīvo aktu nosacījumiem atbilstošos projektu iesniegumus. Līdz ar to tika atsākta to projektu iesniegumu, kuri tika noraidīti finansējuma trūkuma dēļ, vērtēšana atbilstoši administratīvajiem un publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem.

Pasākuma „**Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai**” apakšpasākumā „**Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas**” no 2010.gada 5.maija līdz 7.jūnijam Lauku atbalsta dienests pieņēma pieteikumus otrajā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā. Uz atbalstu pieteicās 44 pretendenti ar publisko finansējumu 51,6 milj. EUR, no kuriem 2010.gadā tika apstiprināti 24 projekti ar apstiprināto publisko finansējumu – 29,5 miljoni eiro (izņemot lauztos līgumus). Pirms projektu pieņemšanas kārtas izsludināšanas 2010.gada sākumā tika veikta atbalstu administrējošo noteikumu izmaiņas, kas nosaka, ka atbalstu var saņemt tieši komersanti, kas ražo lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes produkciju, kā arī, paredz stingrākus nosacījumus finansējuma pieejamības pierādīšanai.

Pasākuma „**Tūrisma aktivitāšu veicināšana**” ietvaros 2010.gada pavasarī tika izsludināta viena - pietā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā, kurā atbalsta pretendentu apstiprinātais publiskais finansējums sastāda 31,5 % no izsludinātā publiskā finansējuma un apstiprināto projektu skaits - 27, ar publisko finansējumu 0,97 milj. EUR. Lielākā daļa projektu iesniegti Lielrīgas (37.5% no visiem iesniegtajiem projektiem) un Dienvidlatgales (22.5% no visiem iesniegtajiem projektiem) RLP.

Kopumā šajā kārtā tika iesniegti 35 projektu pieteikumi, par summu 2,2milj. EUR, bet no tiem 8 projekti tika noraidīti. Visbiežākie projektu noraidīšanas iemesli ir šādi:

- nav esošs tūrisma pakalpojumu sniedzējs;
- atdeve nesamērīga pret plānoto investīciju (piemēram, plāno ieguldīt 200 000 EUR, bet ieņēmumi no tūrisma tā rezultātā - 200 EUR (investīcija nelietderīga));
- neatbilstība citiem pasākuma nosacījumiem.

Pasākums ir vērsts uz vienmērīgu attīstību visā Latvijas teritorijā, un izteikta finansējuma koncentrēšanās vienā reģionā nav vēlama no saskaņotas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības viedokļa. Pasākuma ieviešanu ietekmēja sarežģītā ekonomiskā situācija, ka būtiski samazināja lauku tūrisma pakalpojumu sniedzēju ienākumus un līdz ar to arī iespējas investēt esošo objektu attīstībā.

Projektu gan tiešā, gan netiešā ietekme uz lauku attīstību ir plaša, jo to ietvaros ne tikai sakārto lauku vidi un rada jaunas darbavietas, bet arī piesaista teritorijām jaunus pakalpojumu lietotājus (tūristus, sabiedriskās ēdināšanas un naktsmītņu izmantotājus, aktīvās atpūtas cienītājus u.tml.). Ļoti bieži tūrisma infrastruktūras sakārtošana rada jaunas iespējas arī citiem iedzīvotājiem sniegt pakalpojumus, nodarboties ar amatniecību utt., jo tiek paplašinātas preču un pakalpojumu realizācijas tirgus iespējas. Pozitīvi vērtējams ir atbalsts lauku uzņēmumiem, kas piedāvā ekskursijas tradicionālās ražotnēs (maizes ceptuvēs, sierotavās u.tml.), nozīmīgs būtu atbalsts aktivitātēm, kas nav sezonāla rakstura, kā arī atbalsts vietējo, nedēļas nogales tūrisma veicinošām akcijām, atbalsts tūrisma pakalpojumu piedāvājuma īpašām sociālajām grupām (ģimenēm ar bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām utt.) attīstībai. Tūrisma pakalpojumu attīstībai daudz lielāks perspektīvas ir teritorijās, kas ir viegli sasniedzamas no lielajām pilsētām. Attālāki reģioni ir pievilcīgi atpūtai vasaras atvaļinājuma laikā vai ar kādu ļoti specializētu piedāvājumu samērā šauram klientu lokam (slēpošana, medības, makšķerēšana u.tml.). Lielo pilsētu pievārtē sezonai atbilstošas aktīvās atpūtas iespējas varētu izmantot liels skaits pilsētnieku no dažādām vecuma grupām un dažādu ienākumu līmeni.

Pasākuma „**Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem**” ietvaros 2010.gadā tika izsludinātas 5 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas ar izsludināto finansējumu 43 milj. EUR. 2010.gadā tika apstiprināti 325 projekti ar publisko finansējumu 29 milj. EUR. Aktīva pretendentu pieteikšanās atsākusies 2010.gadā, kā rezultātā visā pasākumā līdz 2010.gada beigām izsludinātas jau 12 kārtas, kurās apstiprināto projektu finansējums jau tuvojas 90% no atvēlētā. Aplūkojot atbalstīto projektu īstenotās atsevišķās aktivitātes, vispopulārākā ir kultūras namu, saietu namu un brīvā laika pavadīšanas centru būvniecība vai rekonstrukcija, kas paredzēta 134 projektos. Nākamā populārākā aktivitāte ir ielu uzlabošana, kas paredzēta 81 projektā, kam seko pašvaldību auto ceļu būvniecība vai rekonstrukcija – 52 projekti. Jāatzīmē, ka viena projekta ietvaros var tikt realizētas vairākas aktivitātes.

2010.gadā turpinājās LAP 4.ass „**LEADER pieejas īstenošana**” atbalsta pasākumu ieviešana ar mērķi, izmantojot LEADER pieejas metodi, veicināt lauku iedzīvotāju iesaistīšanos vietējo problēmu risināšanā, uzlabot uz vietējām vajadzībām balstītus pārvaldības mehānismus vietējā līmenī un sniegt atbalstu vietējām attīstības iniciatīvām, kas ir saskaņotas ar LAP un iekļautas vietējo rīcības grupu izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās.

Pasākumā „Vietējo attīstības stratēģiju īstenošana” tika izsludināta atkārtota vietējo attīstības stratēģiju iesniegumu pieņemšana un atbalstu vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņēma vēl viena vietējā rīcības grupa (vietējo organizāciju un lauku iedzīvotāju apvienība, kas darbojas noteiktā teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežās no 5 līdz 65 tūkstoši). Savukārt trīs vietējās rīcības grupas palielināja darbības un savas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritoriju, pievienojot jaunas teritorijas, kas atbilst saņemšanas nosacījumiem, un veica nepieciešamos grozījumus vietējā attīstības stratēģijā. Līdz ar to atbalstu vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai kopumā ir saņēmušas 40 vietējās rīcības grupas plānoto 33 vietējo rīcības grupu vietā, un LAP sasniedzamais rādītājs ir izpildīts par 133%. Tāpat arī vietējo rīcības grupu aptvertā teritorija un kopējais iedzīvotāju skaits teritorijā krietni pārsniedz LAP plānoto (attiecīgi par 117,6% lielāka ir vietējo rīcības grupu aptvertā teritorija un par 256% lielāks kopējais iedzīvotāju skaits teritorijā). Kopumā vietējo rīcības grupu darbības teritorija pārklāj 100% no valsts teritorijas, kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Vidēji viena vietējā rīcības grupa ir 1 594 km² liela teritorija ar iedzīvotāju skaitu 25 357. Vismazākā ir Baldones partnerība (8 km²), bet vislielākā ir Bauskas rajona lauku partnerība (359 km²), arī iedzīvotāju skaita ziņā vismazākā ir Baldones partnerība (5419), bet vislielākā Bauskas rajona lauku partnerība (50 811 iedzīvotāju).

39 vietējo rīcības grupu darbības teritorijās turpinājās vai tika uzsākta vietējo attīstības stratēģiju īstenošana atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā. Atklātu projektu iesniegumu konkursu organizēšanu un projektu iesniegumu pieņemšanu nodrošina vietējā rīcības grupa, kas veic arī projektu atbilstības izvērtējumu vietējai attīstības stratēģijai. Projekti, kas atbilst vietējai attīstības stratēģijai, tālāk tiek vērtēti Lauku atbalsta dienestā.

2010.gadā apstiprināti 812 vietējām attīstības stratēģijām atbilstoši projektu iesniegumi ar kopējo publisko finansējumu 7,7 milj. EUR un realizēti pilnībā vai daļēji 501 projekts ar kopējo publisko finansējumu 1,9 milj. EUR. Tas nozīmē, ka sasniegts 59% no LAP plānotā vietējo attīstības stratēģiju ietvaros finansēto projektu skaita, kas ir labs rādītājs, ņemot vērā, ka vietējo attīstības stratēģiju īstenošana galvenokārt tika uzsākta 2009.gada beigās. Turklāt ir vērojama ļoti liela projektu iesniedzēju aktivitāte, jo ar LEADER pieeju īstenotie pasākumi dod iespēju īstenot vietējiem iedzīvotājiem nepieciešamas un aktuālas iniciatīvas ar lielu atbalsta intensitāti, īpaši sabiedriskajām organizācijām (NVO).

Visi 2010.gadā apstiprinātie un realizētie projekti atbilst vietējo attīstības stratēģiju rīcībām, kas ir saskaņotas ar pasākuma „**Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā**” aktivitātēm un sasniedz LAP 3.ass mērķus. 2010.gadā

atbalstītie 802 projekti pārsniedz LAP plānoto atbalstīto projektu skaitu (700 projekti) par 115%. Izmaksātais publiskais finansējums 4,5 milj.EUR sasniedz 19% no pasākumam plānotā 23,4 milj. EUR sabiedriskā finansējuma. Lielais projektu skaits un salīdzinoši zemā sabiedriskā finansējuma apguve ir saistīta ar vietējās rīcības grupas tiesībām vietējā attīstības stratēģijā noteikt mazāku maksimālo atbalsta apmēru, lai atbalstītu vairāk stratēģijai atbilstošus projektus. Vidējās izmaksas projektā ir 10 000 EUR, kas ir vairāk kā uz pusi zemākas kā LAP un nacionālajos normatīvos aktos noteiktais maksimālais atbalsta apmērs (28 458 EUR).

Tāpat kā 2009.gadā vislielākā interese tika izrādīta aktivitātē, kurā atbalstu var saņemt sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un cita brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem. Tāpat vietējiem iedzīvotājiem svarīga un nepieciešama bijusi aktivitāte, kurā atbalstu piešķir pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai – jaunu pakalpojumu izveidei un esošo kvalitātes uzlabošanai un sasniedzamības nodrošināšanai.

Turpretī arī 2010.gadā nebija vērojams progress pasākuma „**Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā**” aktivitāšu īstenošanā, kur atbalstu var saņemt projektiem, kas atbilst pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija” un pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Lai tiktu veicināta lauksaimniecības nozares pārstāvju iesaistīšanās vietējo rīcības grupu darbībā un vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, 2010.gada beigās ar sociālajiem partneriem tika diskutēts par pasākuma „**Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā**” papildināšanu ar aktivitātēm, kas sekmē 1.ass mērķu sasniegšanu, t.i., paredzēt atbalstu maza apjoma investīcijām lauksaimniecības produktu ražošanai un pārstrādei (mājražotājiem). To pieļauj arī LAP noteiktais. Tā sakarā 2011.gadā tiks veikti nepieciešamie grozījumi nacionālajos normatīvajos aktos un vietējām rīcības grupām, lai saņemtu šo atbalstu, būs jāveic grozījumi vietējās attīstības stratēģijās, paplašinot vietējās attīstības stratēģijas ar atbilstošām attīstības prioritātēm un rīcībām. Savukārt, lai atvieglotu atbalsta saņemšanu un mazinātu administratīvo slogu, 2010.gada otrajā pusgadā sadarbībā ar sociālajiem partneriem tika veikti vairāki redakcionāli grozījumi nacionālajos normatīvajos aktos par atbalsta piešķiršanas kārtību projektiem, kas atbilst vietējai attīstības stratēģijai un tiek īstenoti vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā. Ņemot vērā nelielo atbalsta apmēru, tika svītroti vairāki iesniedzamie dokumenti un prasība, ka vietējai rīcības grupai paziņojums par projektu iesniegumu pieņemšanu jāpublicē valsts oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, ņemot vērā, ka Lauku atbalsta dienests šo informāciju ievieto savā mājaslapā un vietējā rīcības grupa publicē to vietējā laikrakstā, kas pieejams vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā. Lai novērstu problēmu, ka projekts, kas neatbilst konkrētai rīcībai, projektu vērtēšanas kritērijos saņem nepieciešamo punktu skaitu un vietējai rīcības grupai jāsniedz pozitīvs atzinums, ar grozījumiem normatīvajos aktos tika noteikts nosacījums, ka vietējā rīcības grupa vispirms izvērtē projekta atbilstību konkrētai vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā ietvertajai rīcībai jeb pasākumam (mērķim, risinājumiem), ņemot vērā, ka projektu iesniegumu konkurss notiek atsevišķi pa vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā ietvertajām rīcībām jeb pasākumiem, kuriem ir noteikts konkrēts mērķis un piedāvāti risinājumi. Tikai tad, ja projekts atbilst konkrētai rīcībai, to vērtē pēc projektu vērtēšanas kritērijiem.

Lai vietējās rīcības grupas varētu kvalitatīvāk izvērtēt projektu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai un konkrētai rīcībai, normatīvie akti tika papildināti ar grozījumiem, kas dod vietējām rīcības grupām tiesības pieprasīt papildu informāciju atbalsta pretendenta situācijā, kad projekta iesnieguma izvērtēšanai trūkst informācijas vai tā nav skaidra. Tāpat ar grozījumiem normatīvajos aktos tika noteikts, ka vietējās rīcības

grupas ir atbildīgas par iesniegto projektu sarindošanu, lai nodrošinātu prioritāro projektu atlasi, un, ja attiecīgajā kārtā publiskais finansējums nav pietiekams, lai atbalstītu visus iesniegtos vietējai attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, LAD priekšroku dod projektu iesniegumiem ar lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās rīcības grupas sagatavotajam projektu sarakstam. Tas tika saskaņots arī LAP Uzraudzības komitejā.

Savukārt, izdarot grozījumus arī LAP, tika palielināta atbalsta intensitāte līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai, līdz 90% vietējām pašvaldībām un līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām. Tika veikts precizējums arī attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa (PVN) iekļaušanu projekta attiecināmajās izmaksās, nosakot, ka tas ir attiecināms arī biedrībām un nodibinājumiem, kas ir reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta ar PVN apliekamo personu reģistrā, bet par projektā iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, kas apmaksāti no projekta līdzekļiem un netiks izmantoti ar PVN apliekamu darījumu veikšanai, PVN nevar atskaitīt no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas kā priekšnodokli likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" noteiktajā kārtībā. Līdz grozījumu izdarīšanai šādos gadījumos atbalsta saņēmējam PVN bija jāfinansē no saviem finanšu līdzekļiem. Taču, ņemot vērā, ka biedrības un nodibinājumi saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu darbojas, lai sasniegtu statūtos noteikto mērķi, kam nav peļņas gūšanas rakstura, pieejamie finanšu līdzekļi tām ir ierobežoti un projektu īstenošana ir apgrūtināta. Piemēram, gadījumā, ja biedrība vai nodibinājums ir reģistrēts ar PVN apliekamo personu reģistrā, bet ir saņēmis atbalstu radošās darbnīcas izveidei jauniešiem, sabiedriskā un sociālā centra izveidei, aprīkojot un izveidojot nepieciešamo infrastruktūru mācību telpai un rotaļistabai, brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu dažādošanai, vai arī sociālo, sadzīves un veselības pakalpojumu pieejamības attīstībai un esošo pilnveidošanai. Šo projektu ietvaros tiek iegādāts nepieciešamais aprīkojums, iekārtas, informācijas tehnoloģijas un izveidota infrastruktūra (teritorijas labiekārtošana, ēku būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija), kas ir ar PVN apliekami darījumi, bet nav saistīti ar biedrības vai nodibinājuma saimniecisko darbību. Projektā ietvaros iegādātais aprīkojums un izveidotā infrastruktūra ir publiski pieejama un par tās izmantošanu samaksa netiek prasīta vai arī tā ir simboliska, lai nosegtu tekošās objektu uzturēšanas izmaksas.

2010.gada beigās tika uzsākta nacionālo normatīvo aktu izstrāde pasākuma „**Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība**” īstenošanai, izvērtējot arī citu valstu pieredzi. Pasākuma īstenošanu plānots uzsākt 2011.gada otrajā pusē.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu vietējās attīstības stratēģijas īstenošanu, 2010.gadā turpinājās pasākuma „**Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana**” aktivitāšu īstenošana. Atbalstu saņēma 39 vietējās rīcības grupas, tajā skaitā 7 vietējās rīcības grupas pieteica projektus un to īstenošanu uzsāka 2010.gadā. Atbalstīto aktivitāšu skaits ir 387, kas ir vairākas reizes liekāks nekā LAP noteiktais mērķis.

3.2. LAP 2.ass platību veida maksājumu pasākumi

Sākot ar 2008. gadu lauksaimniekiem tika dota iespēja pieteikties platību maksājumiem, izmantojot EPS, kas būtiski atviegloja un optimizēja pieteikšanās procesu. 2010. kalendārajā gadā lauksaimniekiem pirmo reizi tika piedāvāta iespēja iesniegt lauku bloku precizēšanas pieprasījumu izmantojot EPS. Šādu iespēju 2010. gadā izmantoja 3032 lauksaimnieki.

EPS priekšrocības:

- Pieteikšanās maksājumiem, neizejot no mājas jebkurā jums pieņemamā laikā.
- Nepieciešamo labojumu/papildinājumu veikšana un iesniegšana.
- Sistēma brīdina lietotāju par pieļautajām kļūdām, tādējādi tās ir savlaicīgi un ātri novēršamas.
- Ja lauksaimnieks nebija iesniedzis platību maksājumu iesniegumu, uz e-pastu tika nosūtīts atgādinājums par iesnieguma iesniegšanas termiņa beigu tuvošanos.
- Turpmākajos gados tiek atvieglota platību maksājumu iesnieguma aizpildīšana, jo tiek nodrošināta kopēšana no iepriekšējā gada platību maksājumu iesnieguma. Lauksaimniekam atliek tikai aktualizēt informāciju atbilstoši kārtējam gadam.
- Iespējams sekot līdzi platību maksājumu iesnieguma administrēšanas procesam un izmaiņām iesnieguma datos.
- Izlasīt un saglabāt no LAD saņemtās un uz LAD sūtītās vēstules.
- Redzēt gan iepriekšējo gadu izmaksātās atbalsta summas, gan kārtējā gada apstiprinātos un izmaksātos maksājumus.
- Var apskatīt iepriekšējo gadu iesniegumus un kartes (ja iesniegums iesniegts, izmantojot EPS).
- Ātrāka iesnieguma noadministrēšana un atbalsta saņemšana.

LAP 2004-2006 ietvaros 2010. gadā jaunas saistības uzņemties nevarēja, un atbalsts par papildus pieteikto platību netika piešķirts. 2010. gadā, paplašinot jau esošās BLA, BDUZ, BI saistības LAP 2004-2006 ietvaros kaut vai par 0.01 ha vai 0.01 m, lauksaimnieks uzņēmās jaunas piecu gadu saistības LAP 2007 – 2013 ietvaros, ievērojot saistošos atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Jaunas saistības 2010.gadā varēja uzņemties LAP 2007-2013 ietvaros, vairākos pasākuma “Agrovides maksājumi” apakšpasākumos:

- BLA apakšpasākumā - tie atbalsta pretendenti, kas līdz 2010.gadam (ieskaitot) bija uzsākuši darbību bioloģiskajā lauksaimniecībā un kas bija iekļauti bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā atbilstoši normatīvajiem aktiem par bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzību un kontroli;
- BDUZ apakšpasākumā - tie atbalsta pretendenti, kuru zālāji bija atzīti par bioloģiski vērtīgiem;
- apakšpasākumos buferjoslu ierīkošana (BI) un lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana (LDGRS);
- IDIV apakšpasākumā - tie pretendenti, kuriem 2006. vai 2007.gadā bija noslēgts līgums ar Lauku atbalsta dienestu un kurš bija uzņēmies saistības izmantot integrētās audzēšanas metodes saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību.
- Vienīgais pasākuma “Agrovide” apakšpasākums, kurā 2010.gadā nevarēja uzņemties jaunas saistības bija RLZP apakšpasākums.

Kopumā LAP 2004-2006 un LAP 2007-2013 atbalsta ietvaros, 2010.gadā LAD izmaksāja atbalstu šādos pasākumos:

- Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas” (MLA)(atbalstītas 46 535 saimniecības ar 1 029 385 ha lielu platību);
- „Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK” (NATURA) (atbalstītas 6 334 saimniecības ar 58503 ha lielu platību);
- „Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)” (NIM) (atbalstītas 1 775 saimniecības ar 26 402 ha lielu platību);

- „Agrovide” (atbalstītas 8 738 saimniecības ar 218 578 ha lielu platību).

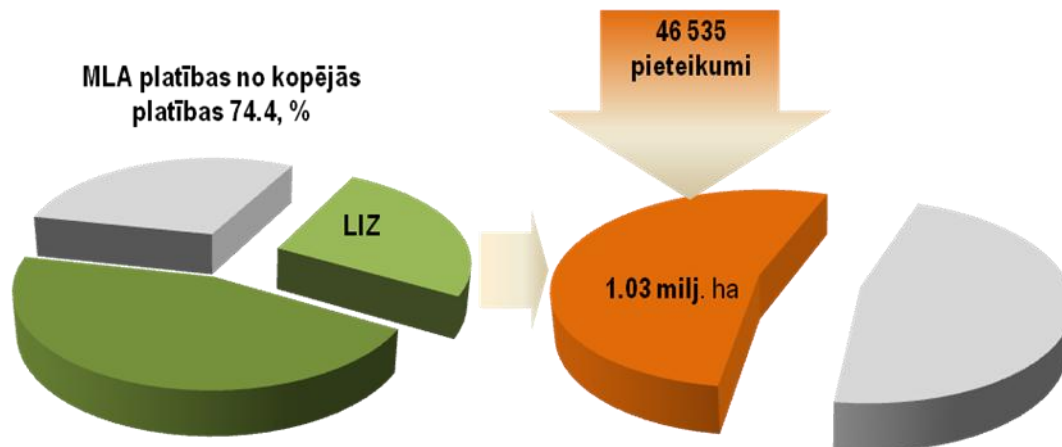
6. tabula. Platībatkarīgo LAP pasākumu iesniegumi 2010.gadā

Pasākums	Pasākuma saīsinājums	Iesniegumu skaits	Apstiprinātie ha
„Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas”	MLA	46 535	1 029 385
„Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK”	NATURA	6 334	58 503
„Natura 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)”	NIM	1 775	26 402
„Agrovide” apakšpasākumi:			
• “Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība”;	BLA	3 597	160 471
• “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos”;	BDUZ	4 512	36 809
• “Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana”;	LDGRS	354	NA*
• “Buferjoslu ierīkošana”;	BI	90	104 257
• “Erozijas ierobežošana”;	EI	7 120	394674**
• “Integrētās dārzkopības ieviešana un veicināšana”;	IDIV	124	659
• “Rugāju lauks ziemas periodā”.	RLZP	501	20 639

Piezīme: * dzīvnieki; ** metri

Avots: LAD

Pasākuma „Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās (izņemot kalnu teritorijas)” (MLA) 2010.gadā atbalstam pieteicās 46 535 pretendenti, kas ir par nepilniem 5% mazāk kā pērn (att.3). Kopējais izmaksātais atbalsts par 2010.gadā apstiprinātajām MLA platībām šobrīd⁴ sastāda 36,3 milj. EUR.

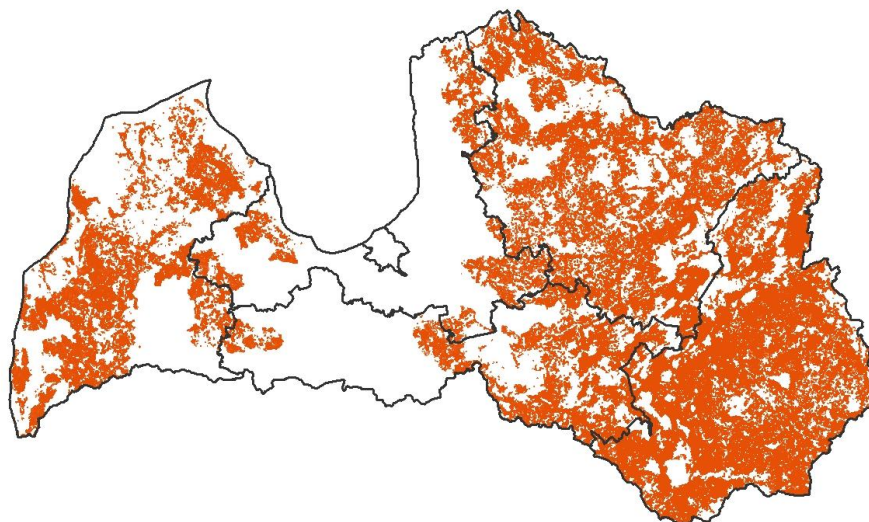
Avots: ZM

3. Attēls. Pietiekšanās uz atbalstu LAP pasākumam „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas” 2010.gadā

Analizējot MLA maksājumu teritoriālo dalījumu, redzams, ka pasākums ir nozīmīgs tieši ekonomiski „atpalikušāko” reģionu atbalstīšanā, jo 2/3 no kopējā atbalsta saņem salīdzinoši vājāk attīstītie reģioni –

⁴ LAD dati uz 23.03.2011. [http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/tiesie-maksajumi/2010-gada-platibu-maksajumu-izmaksas-\(informacija-uz-23-03-2011-\)/](http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/tiesie-maksajumi/2010-gada-platibu-maksajumu-izmaksas-(informacija-uz-23-03-2011-)/)

Latgale un Vidzeme. MLA atbalstīto platību īpatsvars 2010.gadā ir ~40% no lauku bloku kopējās platības. Datu slānis, ko var attēlot kartē lauku blokos, satur atbalstam deklarētās platības, kas ir 47% no lauku bloku kopējās platības (skat.4. attēlu)

Avots: LAD ĢIS dati

4. attēls. MLA atbalstam deklarētās platības

Statistikas dati rāda, ka sējumu platības mazāk labvēlīgo apvidu zemēs ir būtiski palielinājušās, un to pieaugums bijis straujāks, nekā teritorijās ārpus MLA5. Lielākā daļa no neizmantotās zemes atgriezta aprītē MLA teritorijās. Turklāt izmantotās LIZ pieaugums ir vēl lielāks nekā neizmantotās LIZ samazinājums: kopumā izmantotās zemes platība lauku saimniecībās 4 gadu laikā pieaugusi par 281 tūkst. ha (par 19%), bet neizmantotās LIZ platība samazinājusies par 185 tūkst. ha (par 54%).

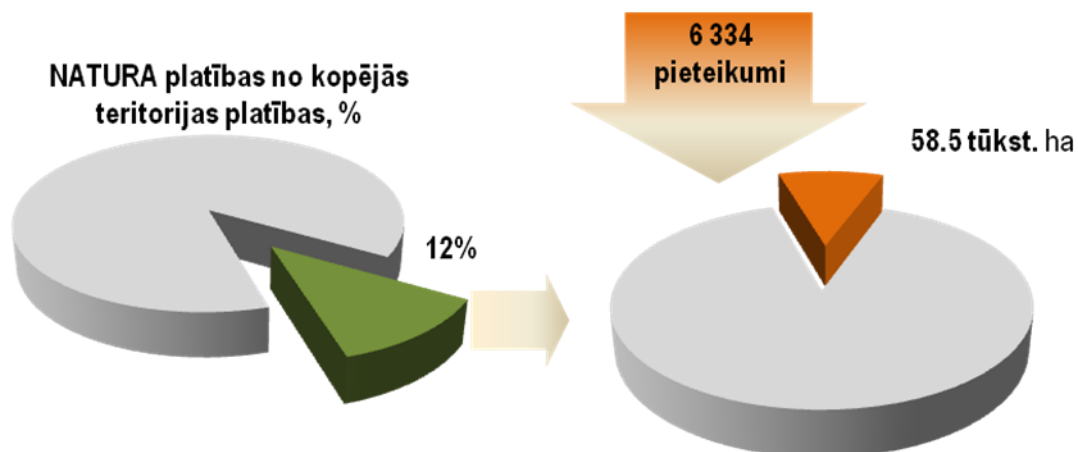
Tā kā MLA maksājumi skar visplašāko teritoriju salīdzinot ar citiem LAP finansētajiem platību maksājumiem, turklāt tie ir diferencēti atkarībā no teritorijas statusa (1., 2.un 3.kategorijas MLA teritorijas), ir pamats uzskatīt, ka lielākā ietekme lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas sekmēšanā ir tieši MLA maksājumiem. MLA atbalsts, ņemot vērā atbalsta saņemšanas nosacījumus, ir sekmējis ne vien izmantoto platību pieaugumu, bet arī ganāmo mājlopu ganāmpulka palielināšanos atbalstāmajās teritorijās (īpaši gaļas liellopu un aitu), kā arī invazīvo augu apkarošanu.

Latvijas teritorijā lauksaimniecības nosacījumi (zemes kvalitāte, infrastruktūra, realizācijas iespējas u.c.) dažādās valsts vietās ir ļoti atšķirīgi, tādēļ kompensējošiem maksājumiem, kas palīdz izlīdzināt teritoriālās atšķirības, ir ļoti liela un iespējams pat izšķiroša nozīme, lai veicinātu lauksaimniecisko darbību valsts lielākajā daļā. Pašlaik neviens cits atbalsta veids to pietiekamā mērā nespēj aizvietot.

„Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK”

⁵ CSP Lauku saimniecību struktūras apsekojumi.

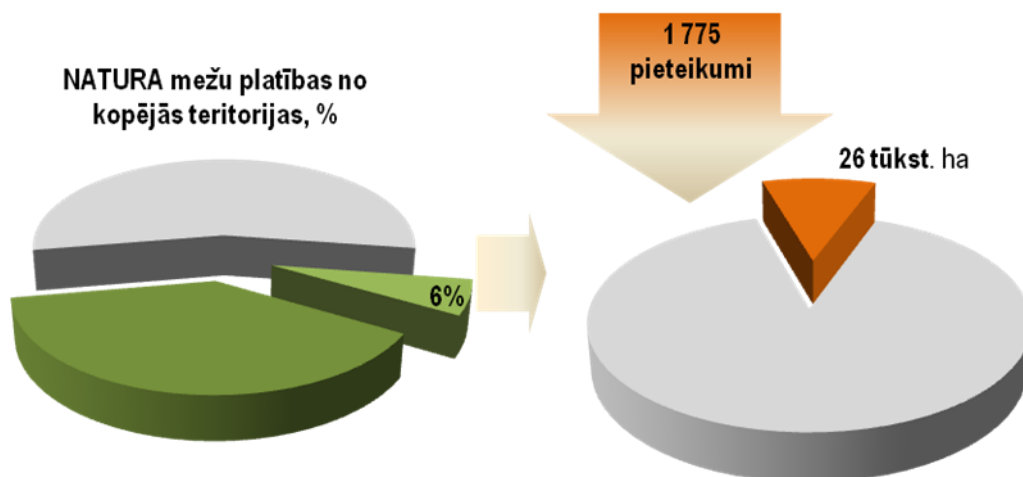
Pasākuma „Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK” ietvaros 2010.gadā tika atbalstītas 6 334 saimniecības ar apstiprinātu kopējo lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību 58 503 ha, kas ir par aptuveni 6% saimniecību vairāk kā pērn (att.5). Kopējais izmaksātais atbalsts par 2010.gadā apstiprinātajām NATURA platībām šobrīd sastāda 1,18 milj. EUR, attiecīgi šo atbalstu pašreiz ir saņēmuši 1 450 pretendenti.

Avots: ZM

5. attēls. NATURA 2000, 2010

Pasākuma „NATURA 2000 maksājumi (meža īpašniekiem, par aizliegto saimniecisko darbību)” ietvaros 2010.gadā atbalstīto mežsaimniecību skaits bija 1 775 un atbalstītās zemes platības bija 26 402 ha (att.6), kam salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir vērojams neliels kāpums gan iesniegumu skaita, gan atbalsttiesīgās platības ziņā. Vislielākais atbalsta saņēmēju skaits ir Vidzemē, kur ir lielākais mežainums un arī daudz privātajā īpašumā esošu NATURA 2000 teritoriju. Iespēja saņemt ikgadējās kompensācijas ir veicinājusi dažādu ierobežojošu nosacījumu, piemēram, neesoša meža inventarizācija, nesakārtotas īpašuma lietas u.c., novēršanu.

Avots: ZM

6. attēls. Pietiekšanās uz atbalstu LAP pasākumam „NATURA 2000 maksājumi (meža īpašniekiem, par aizliegto saimniecisko darbību)” 2010.gadā

Pasākums „**Agrovides maksājumi**” ir viens no diviem lielākajiem 2.ass pasākumiem, kura īstenošanai atvēlētais sabiedriskais finansējums ir 229 milj. EUR, kas ir 16,5% no LAP kopējā un 44,2% no 2.ass sabiedriskā finansējuma. 2010.gadā pasākuma „Agrovides maksājumi” atbalstam pieteicās 8 738 saimniecības ar 218 578 ha lielu kopējo atbalsttiesīgo platību.

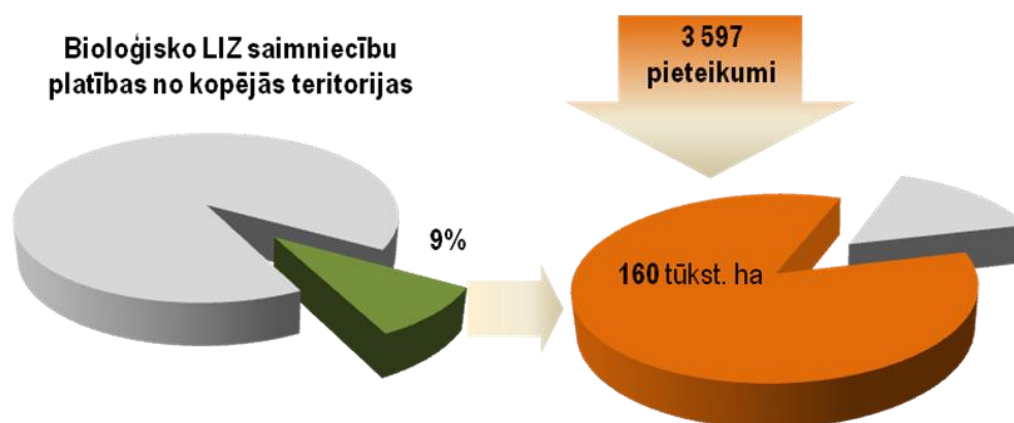
Pasākuma „Agrovides maksājumi” ietvaros 2010.gadā tika īstenoti šādi apakšpasākumi:

- “Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība” (BLA);
- “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” (BDUZ);
- “Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana” (LDGRS);
- “Buferjoslu ierīkošana” (BI);
- “Erozijas ierobežošana” (EI);
- „Integrētās dārzkopības ieviešana un veicināšana” (IDIV);
- “Rugāju lauks ziemas periodā” (RLZP).

Pasākuma „Agrovides maksājumi” apakšpasākumu BLA, BDUZ un IDIV ietvaros notiek veiksmīga zemes apsaimniekošana ar mērķi uzlabot bioloģisko daudzveidību, kas noris izmantojot videi draudzīgas apsaimniekošanas metodes, 2010.gadā šī platība bija 197 939 ha.

Ar katru gadu pieaug BL sertificētās platības. Tā 2010.gadā par vienu procentu palielinājās bioloģiski sertificēto saimniecību platības attiecība pret pārējo apsaimniekoto LIZ platību, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (att.7). 2010.gadā tika saņemti 3.6 tūkstoši pieteikumu BLA atbalstam uz 160 tūkstošiem sertificēto BL hektāru, kas ir par pieci tūkstošiem hektāru vairāk kā pērn. Kopējais izmaksātais atbalsts par 2010.gadā apstiprinātajām BLA platībām šobrīd⁶ sastāda 16,42 milj. EUR, par 3 324 saimniecībām.

Īstenojot BLA apakšpasākumu, kopumā ir atbalstīti 95,6% no plānotās sasniedzamās platības. Pasākuma atbalsts bijis ļoti nozīmīgs bioloģiskā apsaimniekošanas veida izaugsmei, ko pierāda straujā saimniecību skaita un apsaimniekoto platību palielināšanās kopš atbalsta uzsākšanas 2004.gadā – aptuveni 10 reizi. Pašreizējās pasākuma aptvertās platības sasniedz aptuveni 9% no apsaimniekotās LIZ.

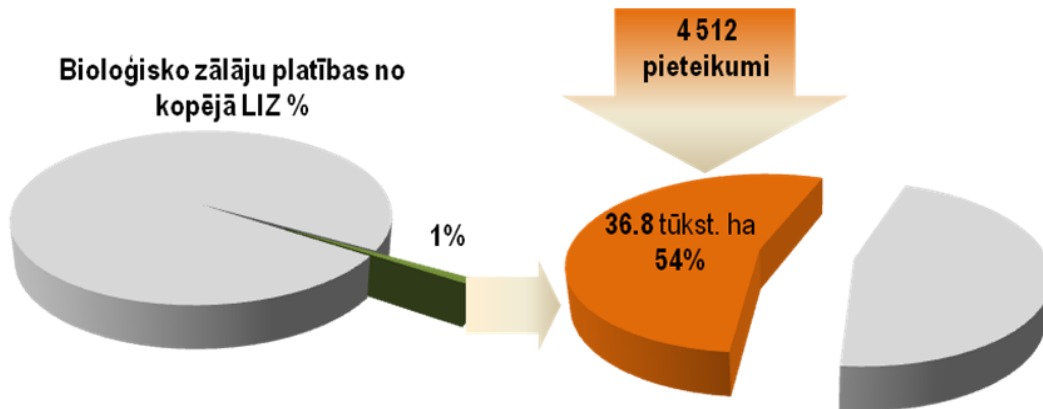
Avots: ZM

7. attēls. Pieteikšanās uz atbalstu LAP pasākuma „Agrovides maksājumi” apakšpasākumam „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība” 2010.gadā

⁶ LAD dati uz 23.03.2011. [http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/tiesie-maksajumi/2010-gada-platibu-maksajumu-izmaksas-\(informacija-uz-23-03-2011-\)/](http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/tiesie-maksajumi/2010-gada-platibu-maksajumu-izmaksas-(informacija-uz-23-03-2011-)/)

Tā kā 2009.gadā tika apsekotas jaunas zālāju platības, pateicoties kam BVZ platības palielinājās no 63 tūkst. ha līdz 68 tūkst. ha, bet kuras atbalstam varēja pieteikt tikai sākot ar 2010.gadu, kad saņemto atbalsta pieteikumu skaits pieauga par 10%. Tātad, 2010.gadā tika saņemti 4 512 iesniegumi par 36,8 tūkst. atbalsttiesīgajiem ha (att.8).

Apakšpasākumam BDUZ vislielākā ietekme ir uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu par ko liecina zinātniskajā literatūrā atspoguļoto pētījumu un Latvijā veikto *case-study*⁷ pētījumu rezultāti. Latvijā veiktajos pētījumos 2010.gada vasarā konstatēta lielāka augstāko augu un dienas tauriņu bioloģiskā daudzveidība apsaimniekotajos bioloģiski vērtīgajos zālajos, salīdzinot ar neapsaimniekotajiem.

Avots:ZM

8. attēls. Pieteikšanās uz atbalstu LAP pasākuma „Agrovīdēs maksājumi” apakšpasākumam “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” 2010.gadā

⁷ LDF ekspertu L.Auniņas un U.Piterāna 2009.gadā veiktie case-study pētījumi.

4. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam finansiālā īstenošana

7. tabula. LAP publiskā finansējuma maksājumi

Kods	Ass/Pasākumi	Publiskais finansējums 2010.gadā	Publiskais finansējums – kumulatīvie maksājumi no 2007.-2010. gadam
		'000 EUR ²	'000 EUR ²
1	2	3	4
1.ASS LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽSAIMNIECĪBAS NOZARES KONKURĒTSPĒJAS UZLABOŠANA			
111	Arodapmācības un informācijas pasākumi	1	397
112	Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem	4 636	6 780
113	Priekšlaicīga pensionēšanās – tai skaitā pārejas posma izdevumi*	3 997 3 997	9 897 9 897
114	Lauksaimniekiem un mežsaimniekiem paredzēto konsultāciju pakalpojumu izmantošana	-	7
121	Lauku saimniecību modernizācija	52 866	109 142
122	Mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana	1 012	2 143
123	Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	10 051	11 694
125	Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	2 172	2 566
131	To standartu ievērošana, kas pamatojas uz Kopienas tiesību aktiem – tai skaitā pārejas posma izdevumi*	414 414	3 735 3 735
141	Daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācija – tai skaitā pārejas posma izdevumi*	4 987 2 966	16 827 12 584
142	Ražotāju grupas – tai skaitā pārejas posma izdevumi*	183 182	704 698
	1.ass kopā	80 620	163 892
	– tai skaitā pārejas posma izdevumi*	7 559	26 914
2.ASS VIDES UN LAUKU AINAVAS UZLBOŠANA			
212	Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās (izņemot kalnu teritorijas)	50 366	150 921
213	Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK	2 125	5 933
214	Agrovīdēs maksājumi – tai skaitā pārejas posma izdevumi*	38 087 23	68 710 65
223	Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	4 115	5 378
224	NATURA 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)	1 177	2 073
226	Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvo pasākumu ieviešana	444	646
	2. ass kopā	96 316	233 576
	– tai skaitā pārejas posma izdevumi*	23	65
3.ASS DŽĪVES KVALITĀTE LAUKU APVIDOS UN LAUKU EKONOMIKAS DAŽĀDOŠANA			
312 (311)	Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	18 468	22 373
313	Tūrisma aktivitāšu veicināšana	1 358	1 550
321	Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	22 504	26 845
323	Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana	255	404
	3. ass kopā	42 586	51 172
4.ASS LEADER PIEEJAS ĪSTENOŠANA			

413	Dzīves kvalitāte/ dažādošana	1 905	1 905
431	Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana	741	744
	4. ass kopā	2 647	2 649
TEHNISKĀ PALĪDZĪBA			
	Tehniskā palīdzība	6 280	7 363
PROGRAMMA KOPĀ			
	Programma kopā	228 449	458 652
	- tai skaitā pārejas posma izdevumi*	7 582	26 979

Avots: ZM

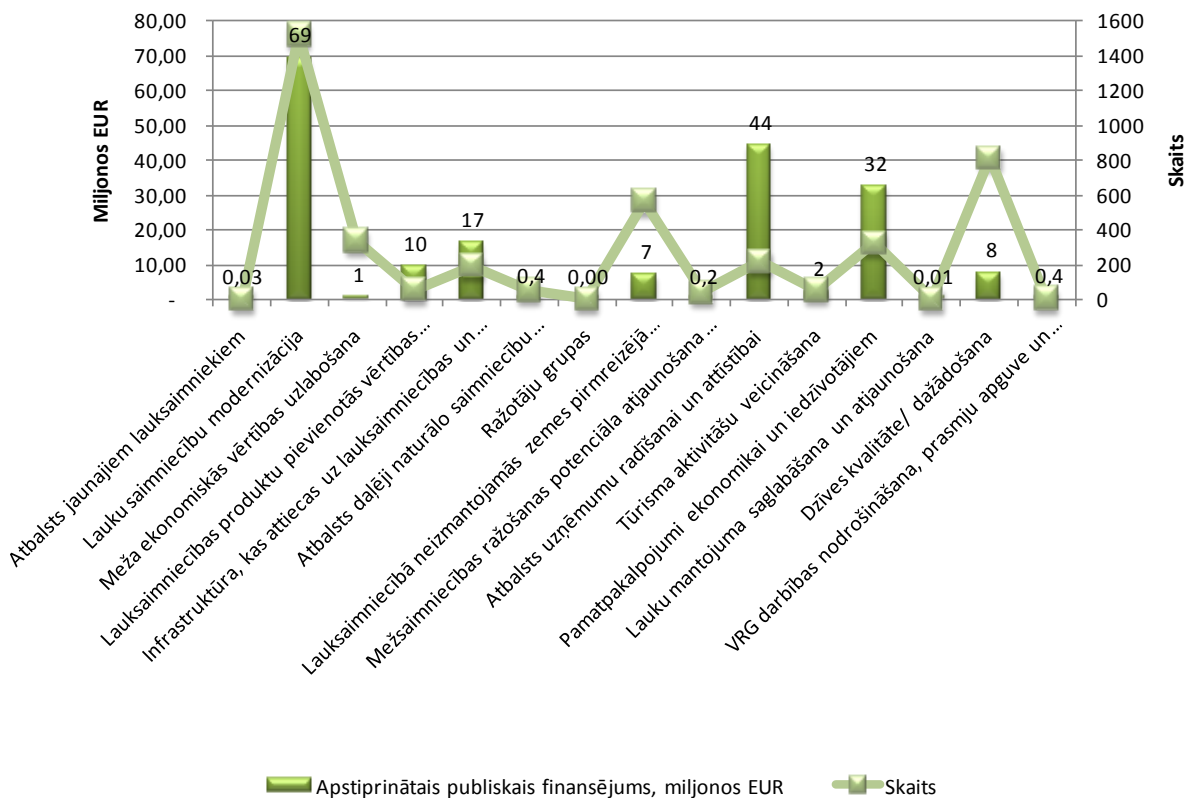
² Saskaņā ar regulu (EK) Nr. 1320/2006

Pavisam 2010.gadā tika iesniegti 5 336 projekti par kopējām attiecināmo izmaksu apjomu 539,7 milj. EUR, savukārt apstiprināti – 4 185 projekti par 360,3 milj. EUR (skat. 8. tabulu). Noraidīti tika 524 projekti par kopējo publiskā finansējuma summu 34 milj. EUR. Visvairāk projekti tika noraidīti pasākumos „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” (263 projekti), pasākumā „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstīšanai” (198 projekti) un pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” (44 projekti) - skat. 9.tabulu.

8. tabula. 2010.gadā iesniegtu un apstiprināto projektu skaits un finansējums dalījumā pa pasākumiem

Pasākuma nosaukums	Iesniegtie projekti			Apstiprinātie projekti		
	Skaits	Attiecināmās izmaksas, EUR	Publiskais finansējums, EUR	Skaits	Attiecināmās izmaksas, EUR	Publiskais finansējums, EUR
Atbalsts jauniem lauksaimniekiem	0	-	-	1	36 517	29 213
Lauku saimniecību modernizācija	2 159	218 621 011	100 215 497	1 520	149 489 148	69 377 134
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	379	1 692 331	846 496	337	1 461 816	730 906
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	89	54 232 428	24 179 046	57	24 318 924	9 569 500
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	127	11 147 115	9 708 744	194	17 972 507	16 542 631
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai	0	-	-	55	415 726	415 726
Ražotāju grupas	2	-	-	2	1 201	1 201
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	663	9 884 106	9 876 546	565	7 153 711	7 153 711
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana	74	1 568 315	1 568 315	42	160 665	160 665
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	436	183 340 986	76 578 471	215	106 749 812	44 291 804
Tūrisma aktivitāšu veicināšana	35	6 019 694	2 174 502	54	6 763 860	2 264 878
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	333	41 164 996	30 650 587	325	36 488 325	32 427 231
Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana	2	16 147	16 147	1	5 427	5 427

Dzīves kvalitāte/ dažādošana	1 031	11 620 873	10 036 781	812	8 926 897	7 686 618
Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana	7	398 676	398 676	6	369 934	359 785
Kopā:	5 336	539 690 530	266 233 661	4 185	360 309 042	191 011 003

Avots: ZM

9. attēls. LAP pasākumu apstiprinātais publiskais finansējums miljonos EUR un apstiprināto pieteikumu skaits 2010.gadā

9. tabula. 2010.gadā noraidīto projektu skaits un finansējums dalījumā pa pasākumiem

Pasākuma nosaukums	Noraidītie projekti		
	Skaitis	Attiecināmās izmaksas, EUR	Publiskais finansējums, EUR
Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem	1	47 690	38 151
Lauku saimniecību modernizācija	44	7 526 541	3 290 448
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	2	16 972	7 470
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radišana	3	783 413	334 704
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	1	111 382	83 537
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	1	1 689	1 689
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	198	61 365 903	26 033 778
Tūrisma aktivitāšu veicināšana	10	1 672 128	713 280
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	1	14 229	10 672
Dzīves kvalitāte/ dažādošana	263	3 353 749	2 906 152
Kopā:	524	74 893 694	124 679

Galvenais projektu noraidīšanas iemesls pasākumos „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ir finansējuma trūkums, kas saistīts ar pasākuma specifiku konkrēti sadalot finansējumu dažādām rīcībām.

Galvenie projektu noraidījuma iemesli pārējos pasākumos:

- Pretendenta neatbilstība atbalsta saņemšanas nosacījumiem;
- Projekta ietvaros paredzēto aktivitāšu neatbilstība atbalsta saņemšanas nosacījumiem;
- Drošu finanšu vadības principu neievērošana;
- Dzīvotspējas kritēriju neizpilde.

2010.gadā tika laužti 268 līgumi par kopējo publiskā finansējuma summu 17,6 milj. EUR. Visvairāk projekti tika laužti pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija” (134 līgumi) un pasākumā „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” (47 līgumi) – skat. 10. tabulu.

Galvenie līgumu laušanas iemesli:

- Līgumu nosacījumu neizpilde;
- Nepietiekošs finansējums projekta īstenošanai;
- Pretendenta atsaukums īstenot projektu.

10. tabula. 2010.gadā laužto līgumu skaits un finansējums dalījumā pa pasākumiem

Pasākuma nosaukums	Lauztie līgumi		
	Skaitis	Attiecināmās izmaksas, EUR	Publiskais finansējums, EUR
Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem	3	122 992	98 394
Lauku saimniecību modernizācija	134	20 719 602	8 252 012
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	25	60 509	30 223
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	6	4 305 627	1 154 537
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	13	113 621	113 621
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana	2	6 051	6 051
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	27	7 461 797	2 895 251
Tūrisma aktivitāšu veicināšana	11	1 668 239	546 980
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	47	6 084 331	4 563 248
Kopā:	268	40 542 767	17 660 318

Analizējot gan apstiprināto projektu iesniegumu, gan arī attiecīgi apstiprinātā publiskā finansējuma struktūru investīciju veida pasākumu ietvaros, secināms, ka 2010.gadā finansiāli apjomīgākie pasākumi bija (skatīt 9. un 10.attēlu):

- Lauku saimniecību modernizācija - apstiprinātais publiskais finansējums bija 69 milj. EUR, kas ir 36% no kopā pasākumiem apstiprinātā publiskā finansējuma.
- Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai – apstiprinātais publiskais finansējums bija 44 milj. EUR, jeb 23% no kopējā apstiprinātā publiskā finansējuma;

- Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem - apstiprinātais publiskais finansējums bija 32 milj. EUR, jeb 17% no kopējā apstiprinātā publiskā finansējuma;

Apstiprināto projektu iesniegumu skaita ziņā par veiksmīgākajiem atbalsta pasākumiem 2009.gadā uzskatāmi:

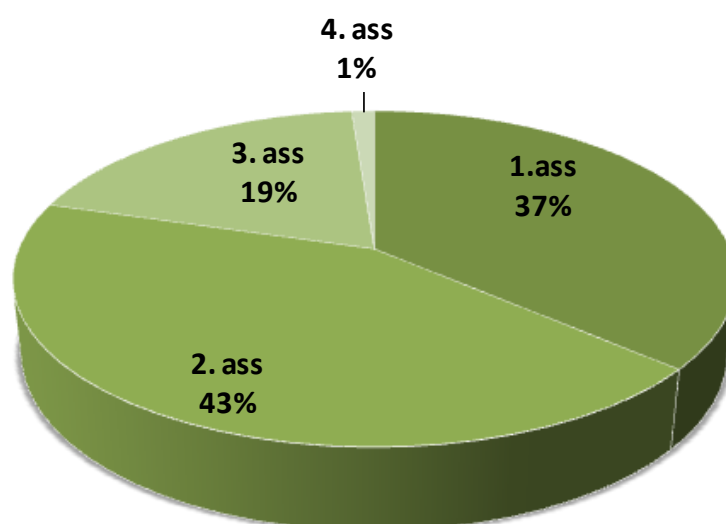
- Lauku saimniecību modernizācija - apstiprinātais pieteikumu skaits bija 1520 projekti, kas ir 36% no kopā 2010.gadā apstiprinātajiem projektiem;
- Dzīves kvalitāte/ dažādošana - apstiprinātais pieteikumu skaits bija 812 projekti, kas ir 19% no kopā 2010.gadā apstiprinātajiem projektiem;
- Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana - apstiprinātais pieteikumu skaits bija 565 projekti, kas ir 14% no kopā 2010.gadā apstiprinātajiem projektiem.

2010.gadā līdzīgi kā 2009.gadā, pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”, vidējais viena apstiprinātā projekta apjoms ir 45 tūkstoši EUR.

Tomēr ja vērtē apstiprinātā publiskā finansējuma struktūru un apstiprināto projektu iesniegumu skaitu kontekstā, tad lielākie projekti apstiprinātā finansējuma ziņā ir pasākumiem:

- „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” (vidējais viena apstiprinātā projekta apjoms ir 206 tūkstoši EUR);
- Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana (vidējais viena apstiprinātā projekta apjoms ir 168 tūkstoši EUR);
- Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības attīstību un pielāgošanu (vidējais viena apstiprinātā projekta apjoms ir 85 tūkstoši EUR);

2010.gadā LAP ietvaros lielākā daļa maksājumu, t.i. 43%, tika veikti 2.ass atbalsta pasākumiem. Tiem seko 1.ass pasākumi, kur izmaksātā publiskā finansējuma apjoms sasniedz 37% no kopējiem veiktajiem maksājumiem 2010.gadā. 3.ass pasākumu ietvaros veiktie maksājumi salīdzinot 2009.gadu ir ievērojami pieauguši – no 3% uz 19% no visiem kopējiem veiktajiem maksājumiem 2010.gadā (skat. 10 att.)

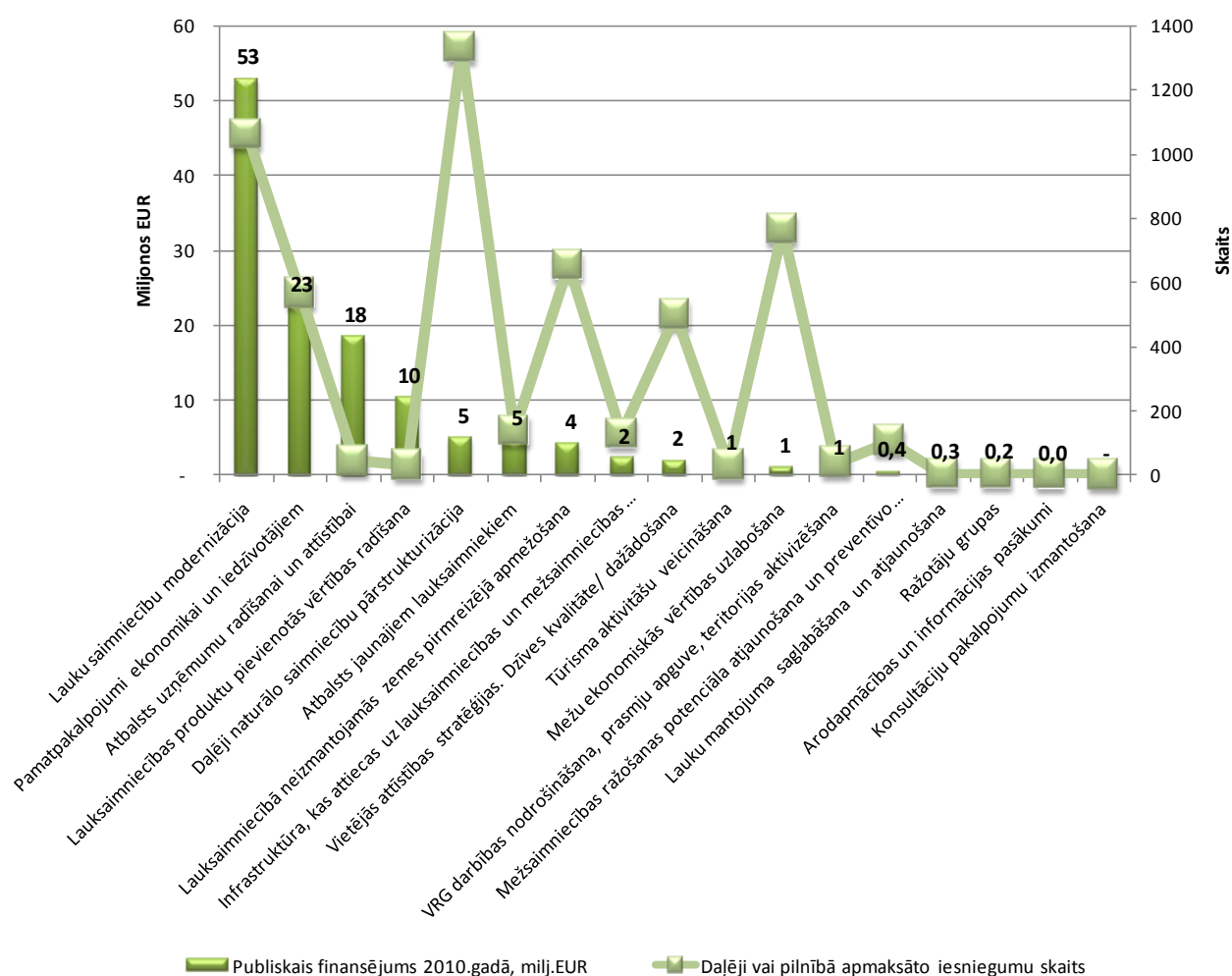

Avots: ZM

10. attēls. LAP izmaksātais publiskais finansējuma sadalījums pa asīm 2010.gadā, %

Izmaksātā publiskā finansējuma ziņā, visveiksmīgākie pasākumi 2010.gadā ir bijuši:

- „Lauku saimniecību modernizācija” – pasākuma ietvaros atbalsta pretendenti ir izmaksāts publiskais finansējums gandrīz 53 milj. EUR apmērā (23% no visiem 2010.gadā veiktajiem LAP maksājumiem).
- „Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās (izņemot kalnu teritorijas)” – pasākuma ietvaros atbalsta pretendenti ir izmaksāts publiskais finansējums 50 milj. EUR apmērā (22% no visiem 2010.gadā veiktajiem LAP maksājumiem);
- „Agrovides maksājumi” - pasākuma ietvaros atbalsta pretendenti ir izmaksāts publiskais finansējums 38 milj. EUR apmērā (175% no visiem 2010.gadā veiktajiem LAP maksājumiem);

Avots: ZM

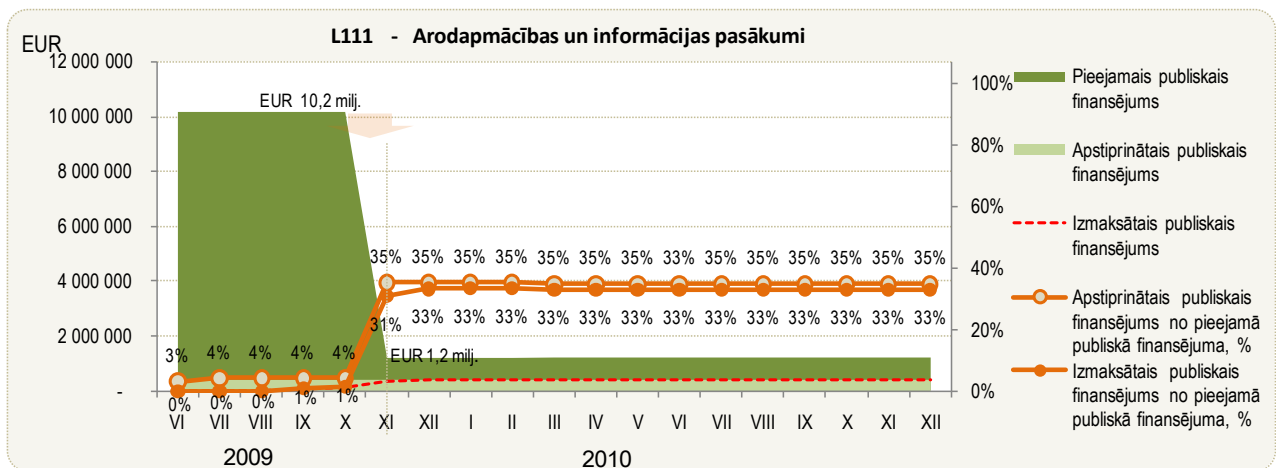
11. attēls. Apmaksātie projektu veida pasākumi 2010.gadā

Jāpiebilst, ka 2010. gadā LAD turpināja administrēt un izmaksāt atbalstu par 2009. gadā uzņemtajām LAP 2004-2006, t.i. pārejas posma saistībām (skat. 7.tabulā).

Lai sīkāk varētu izpētīt katra LAP pasākuma ieviešanas un īstenošanas gaitu, no 12.attēla līdz 35.attēlam ir attēlots katra pasākuma pieejamā publiskā finansējuma plūsma, apstiprinātā un izmaksātā publiskā finansējuma attiecība pret pieejamo pasākumam publisko finansējumu.

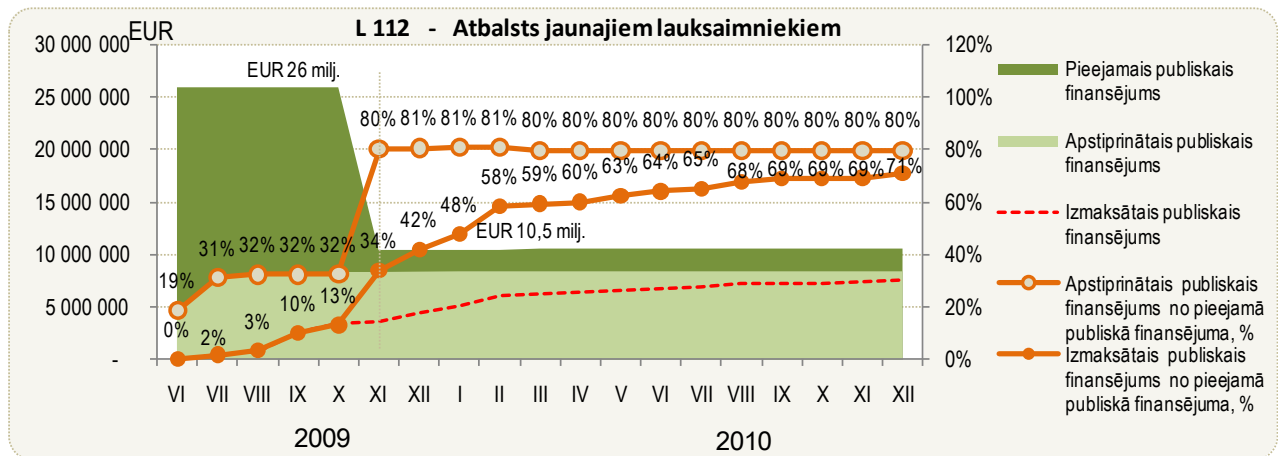
Pasākumi, kuri visstraujāk īstenojas:

- „Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizēja apmežošana” – 2010.gada otrajā pusē, jau 94% no pieejamā publiskā finansējuma bija apstiprināti. Tā kā pieejamais publiskais finansējums bija gandrīz izsmelts, 2010.gada nogalē to palielināja no 12.milj. EUR uz 20.milj.EUR. Tomēr izmaksātais finansējums nemaz nav tik liels, tas sastāda 27% no pieejamā publiskā finansējuma (26.attēls).
- „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” – 2010.gada beigās 80% no pieejamā publiskā finansējuma tika apstiprināts un 71% - izmaksāts, tomēr jāpiebilst, ka 2010.gada pirmajā pusē pieejamais publiskais finansējums tika samazināts no 26 milj. EUR uz 10 milj. EUR, kas arī parāda to apstiprinātā un izmaksātā finansējuma attiecības pieaugumu (12.attēls).
- „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” – 2010.gada beigās 75% no pieejamā publiskā finansējuma bija apstiprināti un 37% - izmaksāti. Šis viens no lielākajiem projektu veida pasākumiem, tā pieejamais publiskais finansējums ir 93.milj. EUR, kas ir 7% no kopēja LAP pieejamā publiskā finansējuma, kā arī šis ir viens no retajiem pasākumiem, kuram 2010.gadā nav grozīts pieejamais publiskais finansējums (31.attēls).

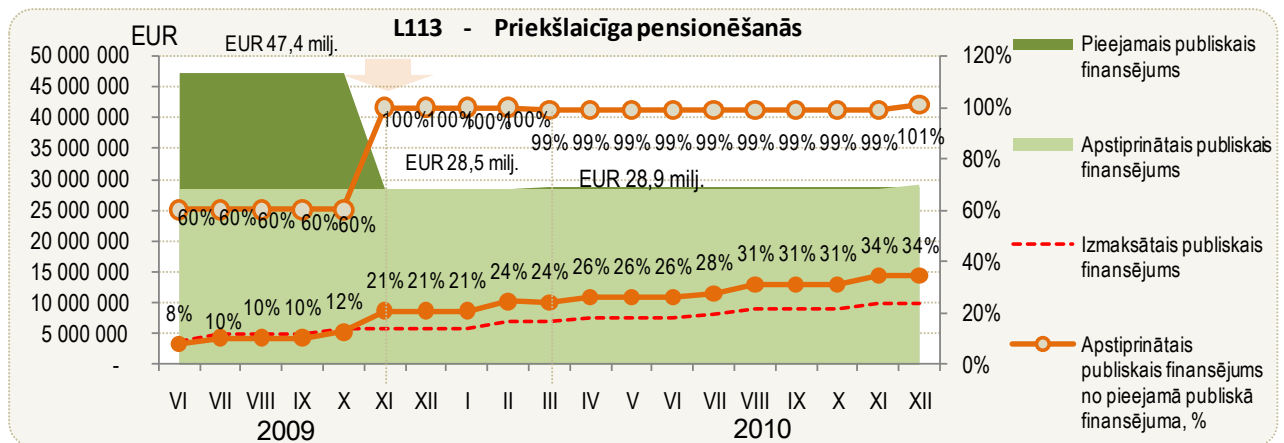
Avots: ZM

12. attēls. LAP pasākuma „Arodapmācības un informācijas pasākumi” ieviešana un apguve.

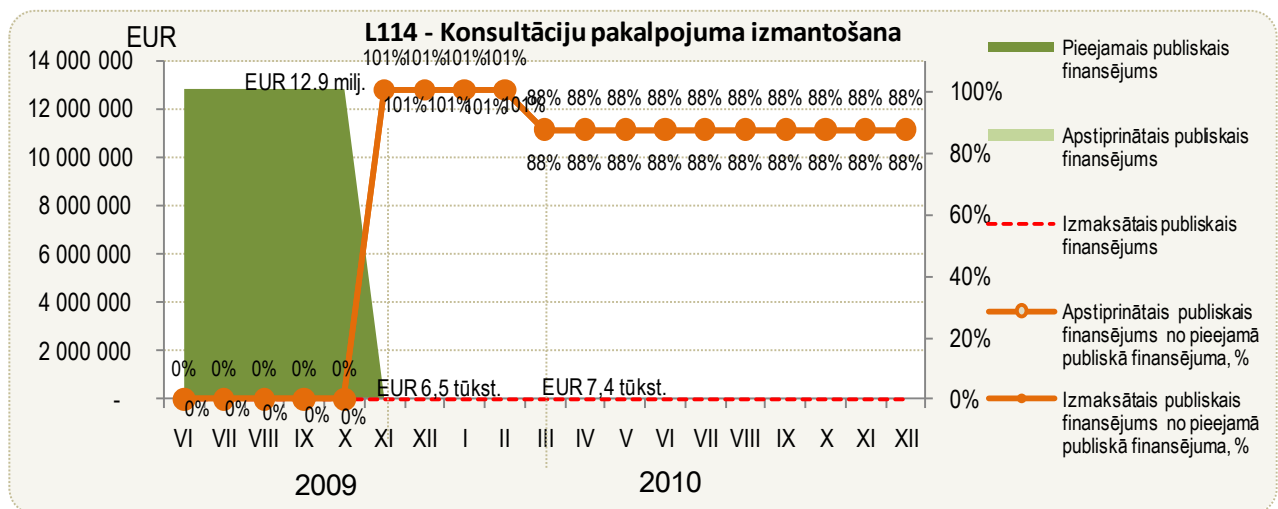
Avots: ZM

13. attēls. LAP pasākuma „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” ieviešana un apguve.

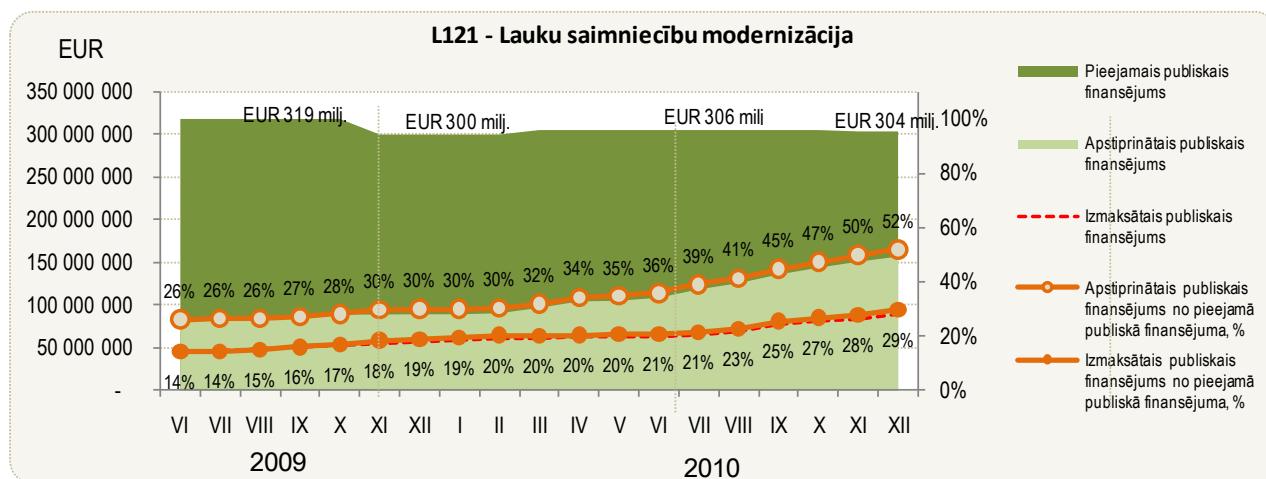
Avots: ZM

14. attēls. LAP pasākuma „Priekšlaicīga pensionēšanās” ieviešana un apguve.

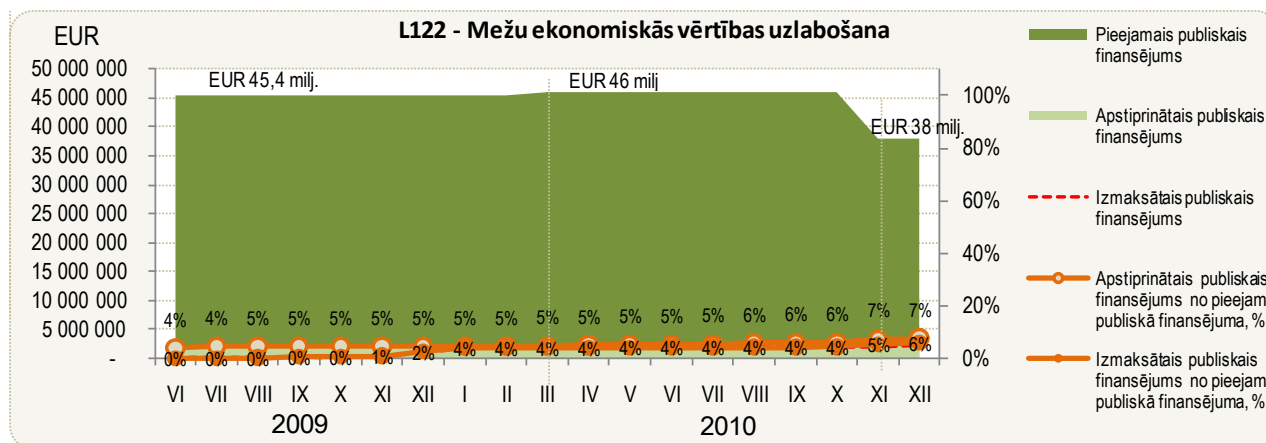
Avots: ZM

15. attēls. LAP pasākuma „Konsultāciju pakalpojumu izmantošana” ieviešana un apguve

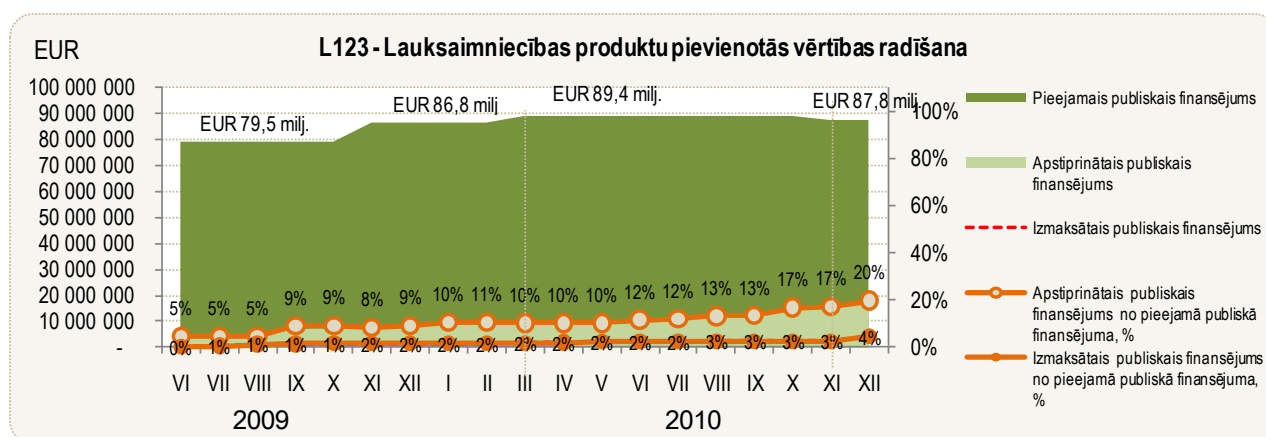
Avots: ZM

16. attēls. LAP pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija” ieviešana un apguve

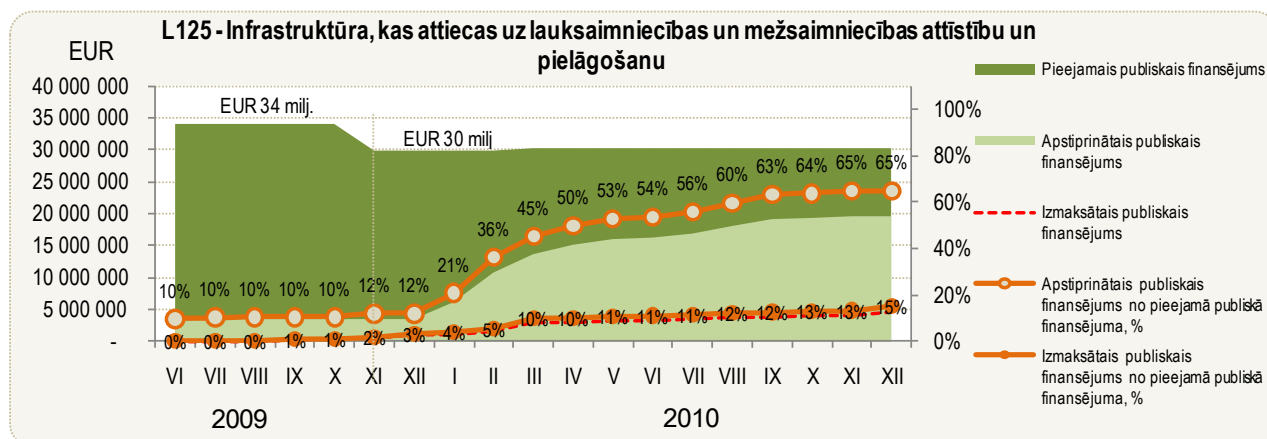
Avots: ZM

17. attēls. LAP pasākuma „Mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana” ieviešana un apguve

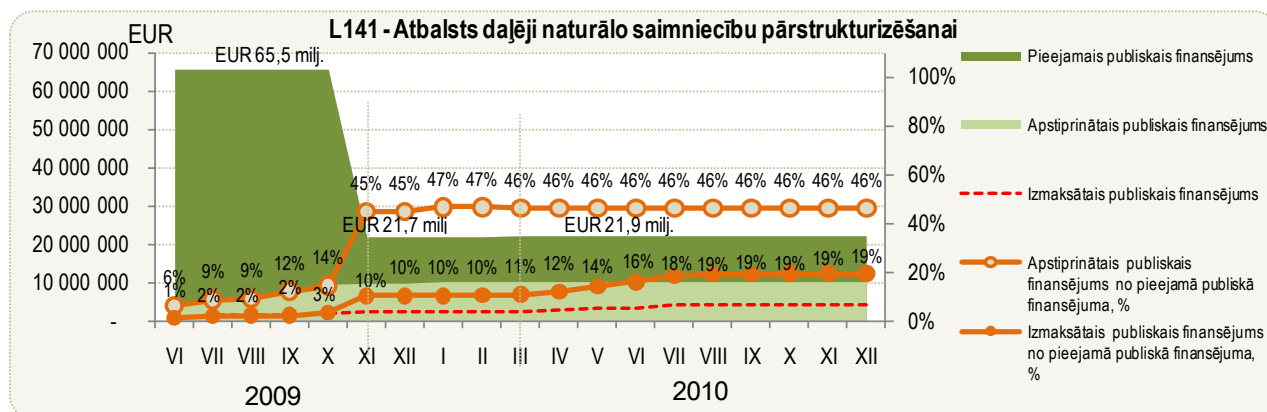
Avots: ZM

18. attēls. LAP pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” ieviešana un apguve

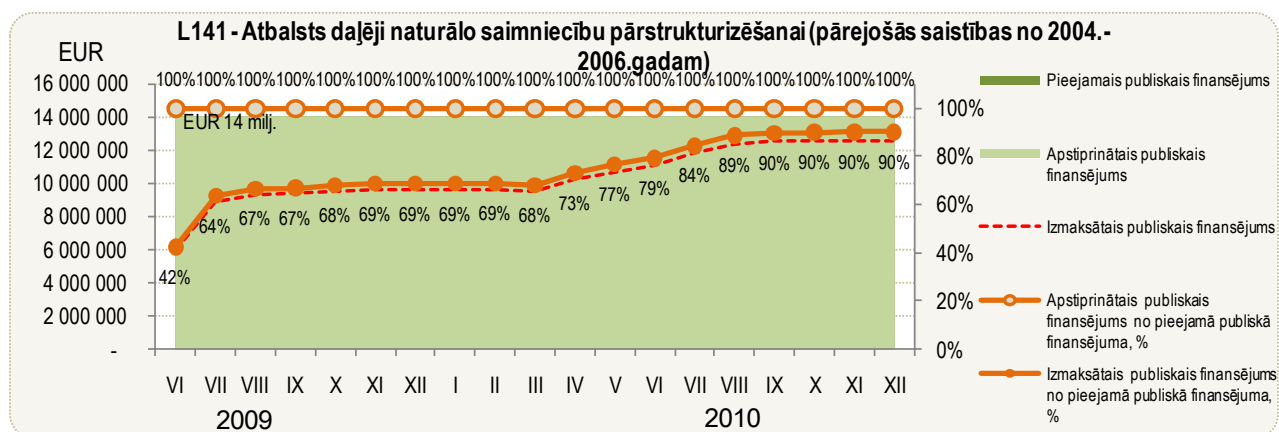
Avots: ZM

19. attēls. LAP pasākuma „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” ieviešana un apguve

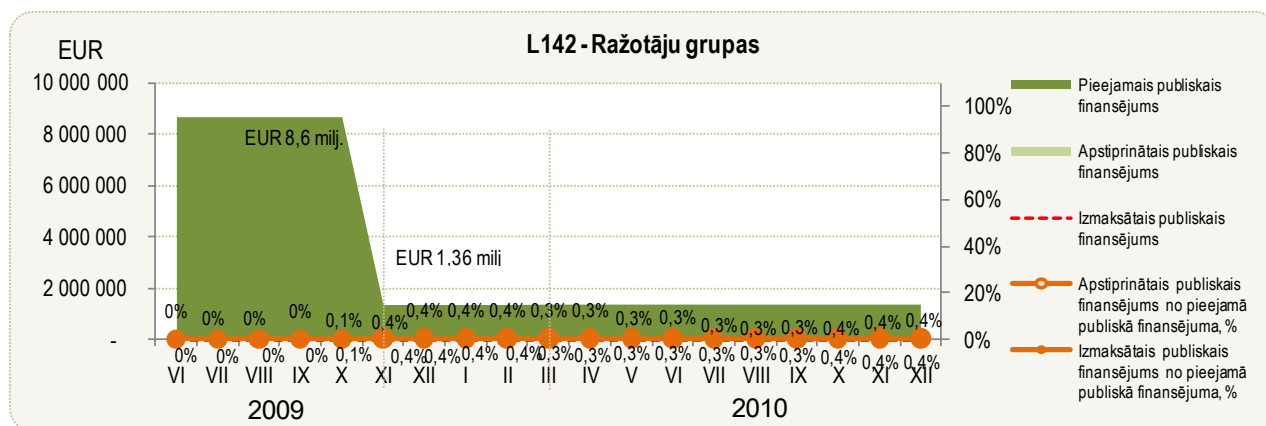
Avots: ZM

20. attēls. LAP pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai” ieviešana un apguve

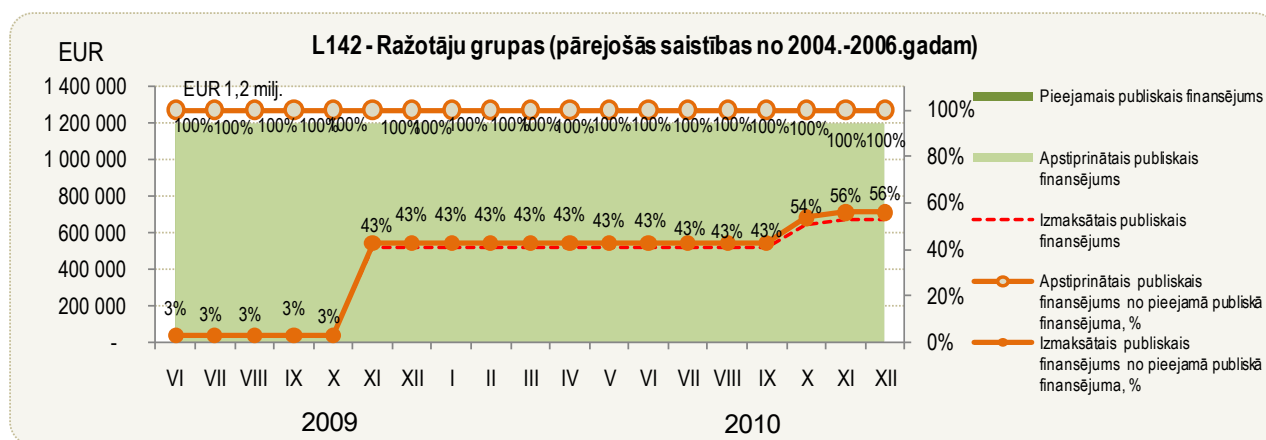
Avots: ZM

21. attēls. LAP pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai” (pārejošās saistības no 2004.-2006.gadam) ieviešana un apguve

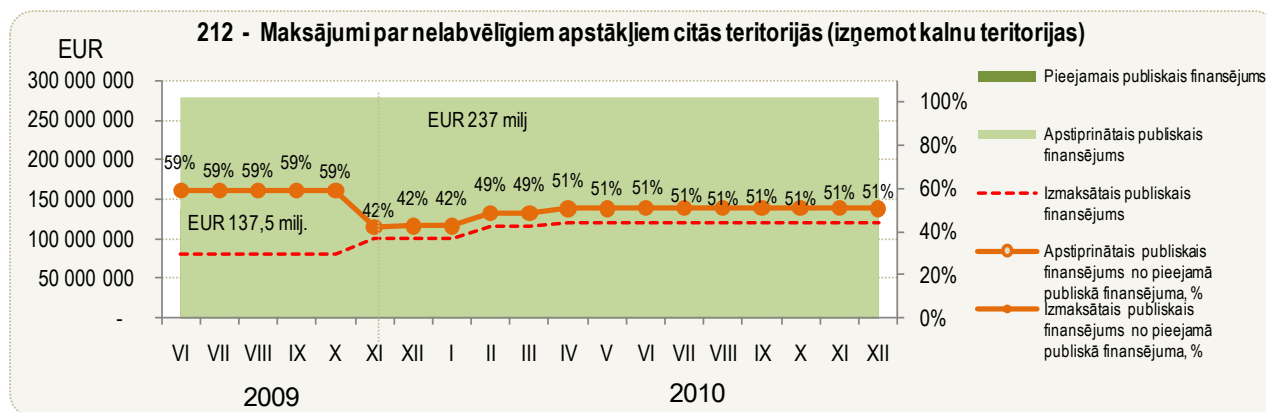
Avots: ZM

22. attēls. LAP pasākuma „Ražotāju grupas” ieviešana un apguve

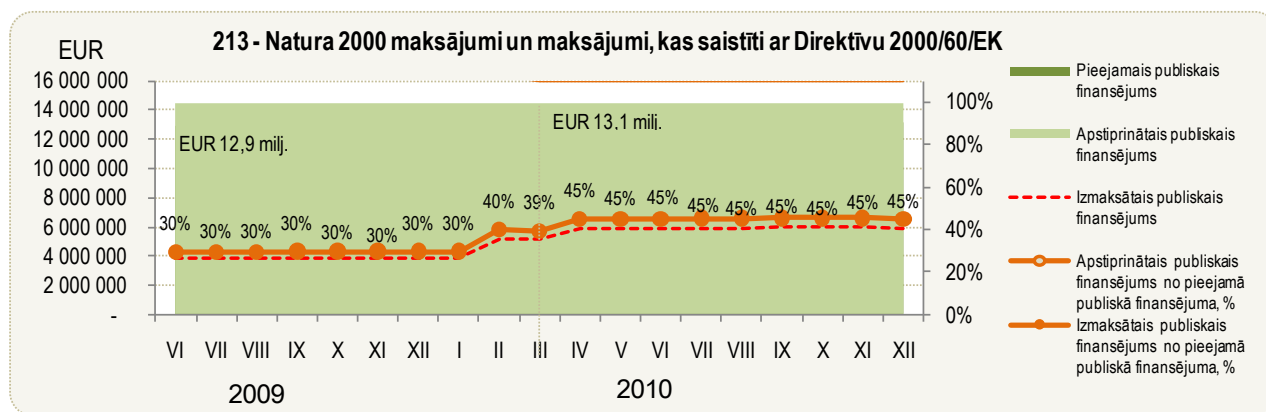
Avots: ZM

23. attēls. LAP pasākuma „Ražotāju grupas” (pārejošās saistības no 2004.-2006.gadam) ieviešana un apguve

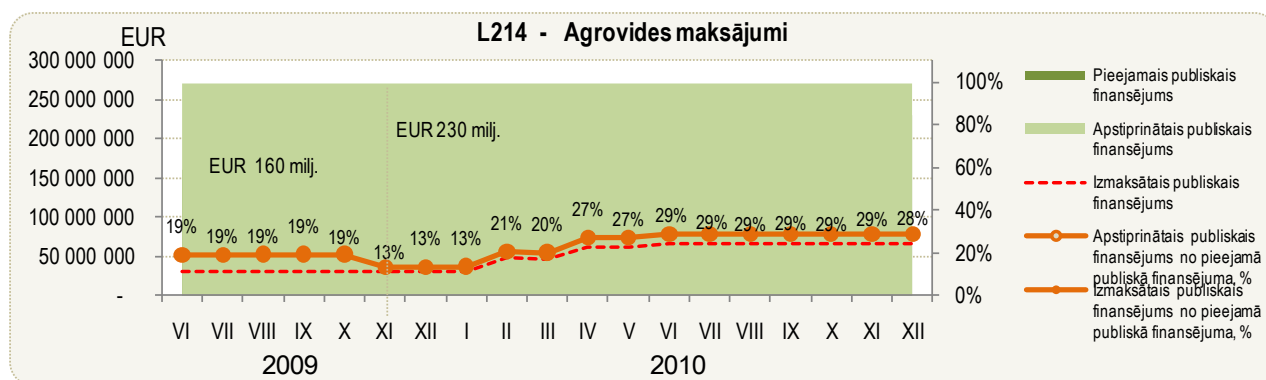
Avots: ZM

24. attēls. LAP pasākuma „Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās (izņemot kalnu teritorijas)” ieviešana un apguve

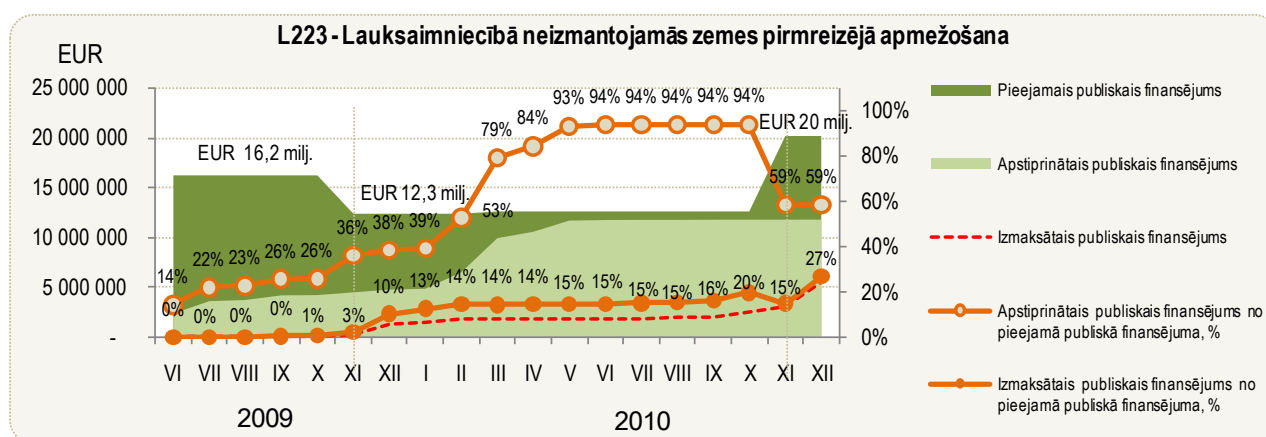
Avots: ZM

25. attēls. LAP pasākuma „Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK” ieviešana un apguve

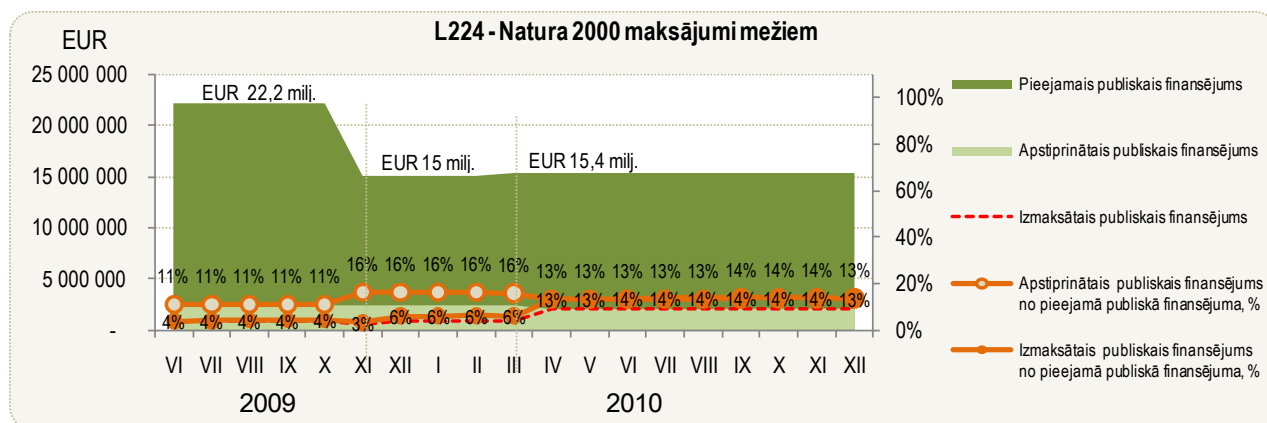
Avots: ZM

26. attēls. LAP pasākuma „Agrovides maksājumi” ieviešana un apguve

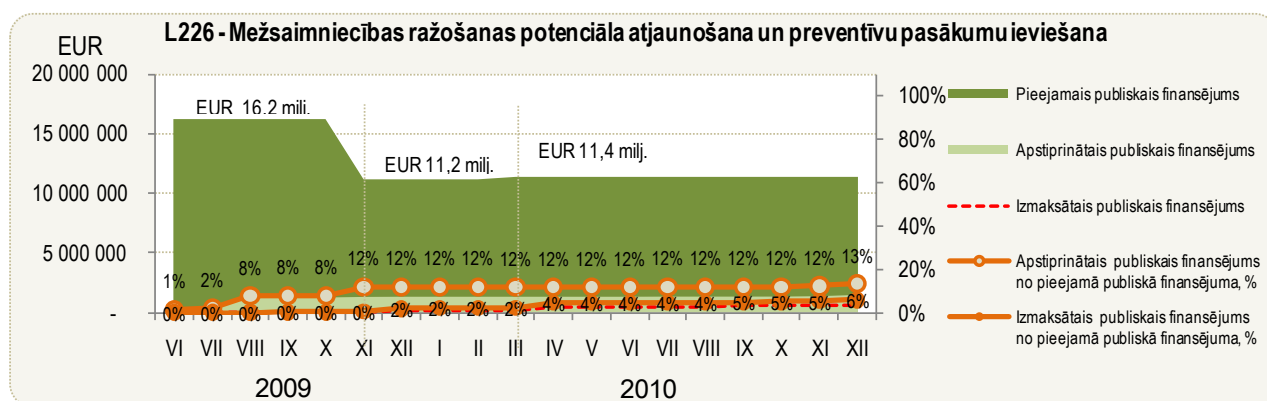
Avots: ZM

27. attēls. LAP pasākuma „Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizēja apmežošana” ieviešana un apguve

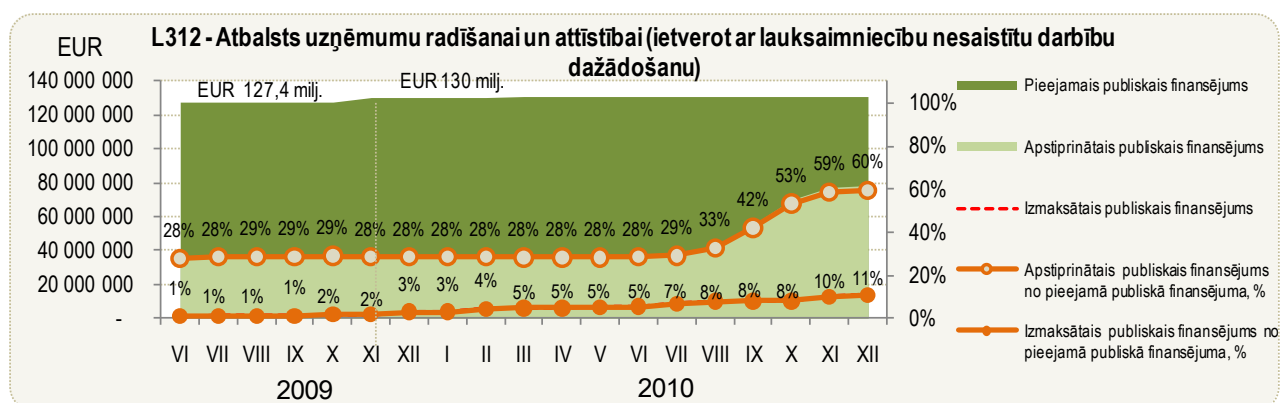
Avots: ZM

28. attēls. LAP pasākuma „Natura 2000 maksājumi mežiem” ieviešana un apguve

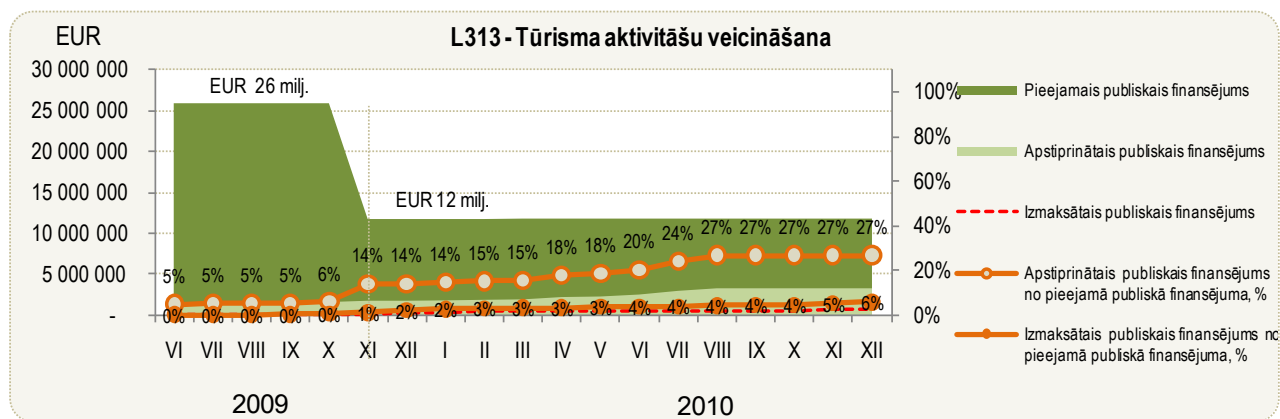
Avots: ZM

29. attēls. LAP pasākuma „Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana” ieviešana un apguve

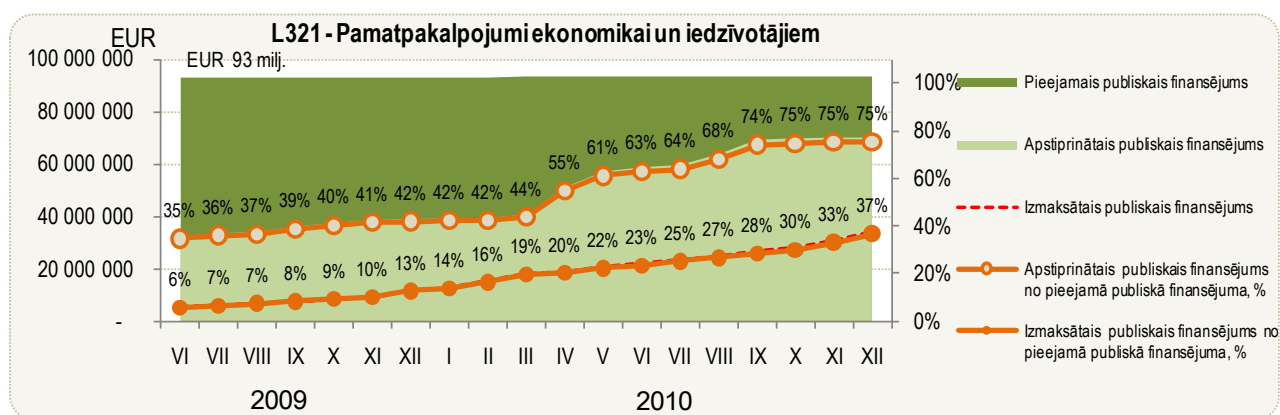
Avots: ZM

30. attēls. LAP pasākuma „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)” ieviešana un apguve

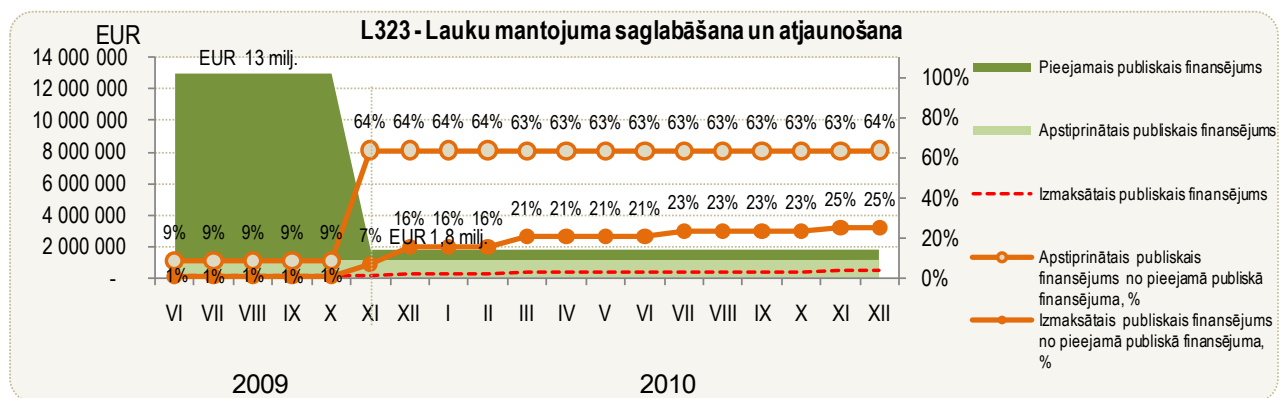
Avots: ZM

31. attēls. LAP pasākuma „Tūrisma aktivitāšu veicināšana” ieviešana un apguve

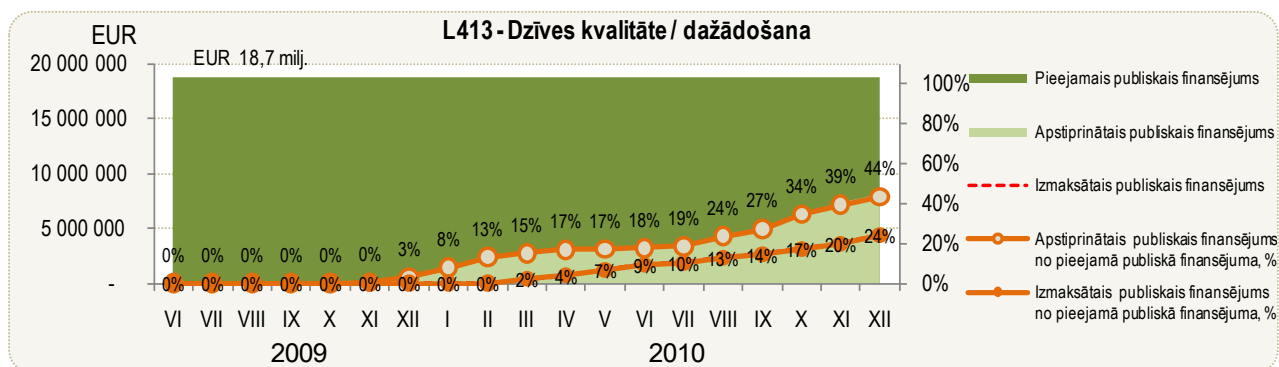
Avots: ZM

32. attēls. LAP pasākuma „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” ieviešana un apguve

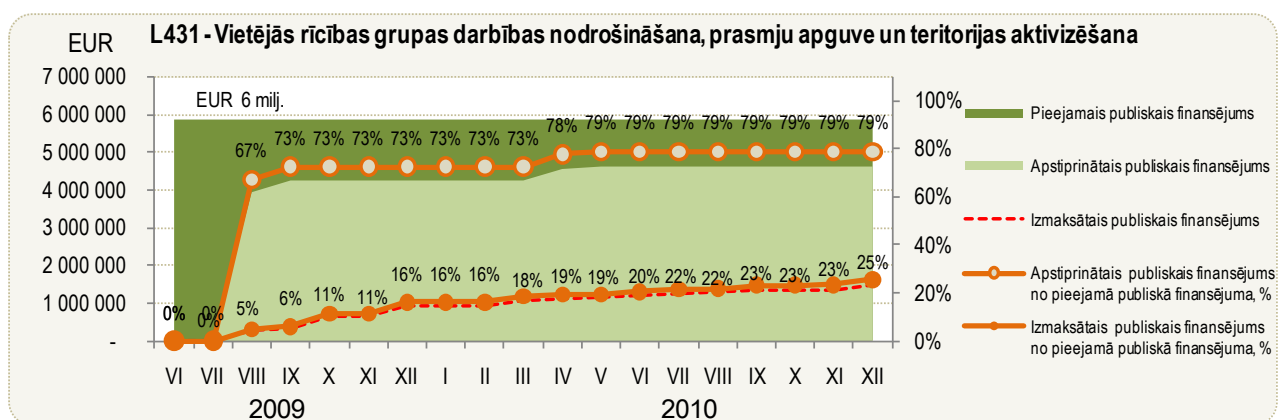
Avots: ZM

33. attēls. LAP pasākuma „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana” ieviešana un apguve

Avots: ZM

34. attēls. LAP pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana” ieviešana un apguve

Avots: ZM

35. attēls. LAP pasākuma „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” ieviešana un apguve

5. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam Nepārtrauktā novērtēšana

5.1. Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas īstenošana

5.1.1. Novērtēšanas sistēma

Zemkopības ministrija kā Vadošā iestāde ir atbildīga par Latvijas LAP Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas darbību Latvijā. Nepārtrauktās novērtēšanas nodrošināšanai, ZM ir noslēgusi līgumu ar Latvijas valsts agrārās ekonomikas institūtu (turpmāk –LVAEI) par LAP Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas (LAP NNS) izveidi un uzturēšanu.

2008.gada 9.decembrī tika noslēgts līgums “Lauku attīstības programmas (LAP) 2007-2013 Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas uzturēšana” starp ZM un LVAEI, kura ietvaros LVAEI nodrošina LAP NNS uzturēšanu visai programmai, kā arī līguma ietvaros veic Vidustērmiņa novērtējuma ziņojuma sagatavošanu. Līgums ar LVAEI tiek finansēts no LAP Tehniskās palīdzības līdzekļiem. Līgums bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim.

ZM izvērtējot līdzšinējo sadarbību un saņemtā Vidustermiņa ziņojuma kvalitāti lēma par Līguma turpināšanu. 2010. gada 29. decembrī tika noslēgts jauns Līgums (spēkā līdz 31.12.2013.) ar LVAEI par sadarbības turpināšanu NNS ietvaros. Līgums paredz Ikgadēja Darba plāna sagatavošanu, kurā tiek iekļautas veicamās aktivitātes.

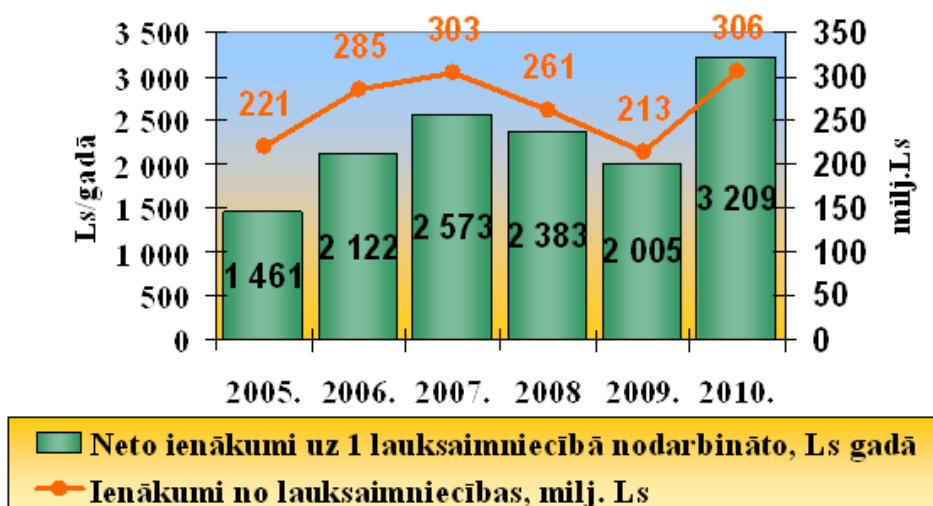
5.1.2. Uzsāktās un pabeigtās NNS aktivitātes

2010. gadā turpinājās aktīva darbība Nepārtrauktās novērtēšanas ietvaros, kur kā nozīmīgākās aktivitātes ir:

- Vidustermiņa novērtējuma īstenošana. Tika sagatavots un atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem iesniegts Komisijai Latvijas LAP 2007.-2013. gadam Vidustermiņa novērtējuma ziņojums. Novērtējumā apkopoti dati par līdz šim sasniegto LAP 2007.-2013 īstenošanā, kā arī sniegti ieteikumi finansējuma racionālākai izmantošanai.
- 2010.gadā tika sagatavota Rokasgrāmata „Latvijas LAP 2007. – 2013. Vienotās uzraudzības un novērtēšanas sistēma”, kurā iekļauta informācija par novērtēšanai pieejamo informāciju, tās racionālu izmantošanu.
- 2010. gadā tika pabeigts 2009. gadā uzsāktais Tematiskais novērtējums „Par Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gada pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” izvērtēšanu”. Tematiskā novērtējuma ietvaros izvērtētas ZM plānotās izmaiņas pasākuma nosacījumos, kā arī sniegtas rekomendācijas pasākuma ieviešanas nosacījumu pilnveidošanai.
- Sniegta informācija ZM par dzimumu līdztiesības situāciju LAP 2007. – 2013. sakarā, sagatavojot datu tabulas.
- Gatavoti analītiski un informatīvi materiāli Vadošajai iestādei, kā arī LAP Uzraudzības komitejai un lauksaimniecības nozares sabiedriskajām organizācijām.
- Organizēti ar novērtēšanas aktivitātēm saistīti semināri, darba grupas un veicināti pieredzes apmaiņas pasākumi ar Igauniju un Zviedriju.

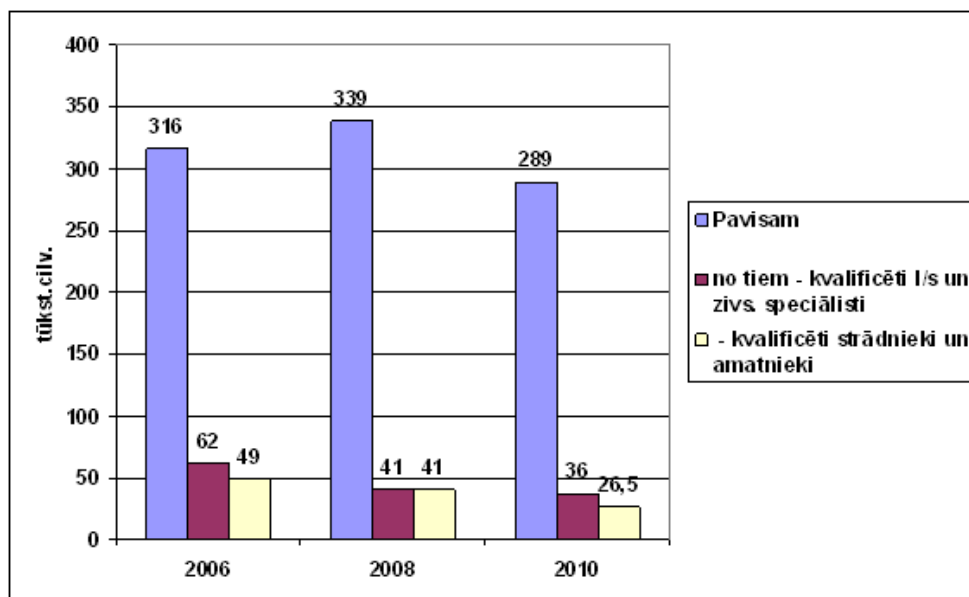
Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas ietvaros veikti izvērtējumi par LAP atsevišķu pasākumu ieviešanu, kā arī, lai noskaidrotu iedzīvotāju vajadzības un viedokli par dzīvi laukos, veiktas aptaujas un intervijas. Detalizētu informāciju par veiktajiem izvērtējumiem un aptaujām skatīt ZM tīmekļa vietnē: <http://www.zm.gov.lv/index.php?sadala=1576&id=12373>.

Izvērtējot lauksaimniecības sektoru kopumā, provizorisks 2010.gada rezultāti parāda, ka sektora līmenī ir liels ienākumu kāpums, turklāt ienākumu līmenis gan sektorā kopā, gan uz vienu pilna laika nodarbināto pārsniedz pat iepriekšējo labāko rezultātu 2007.gadā (36.attēls).

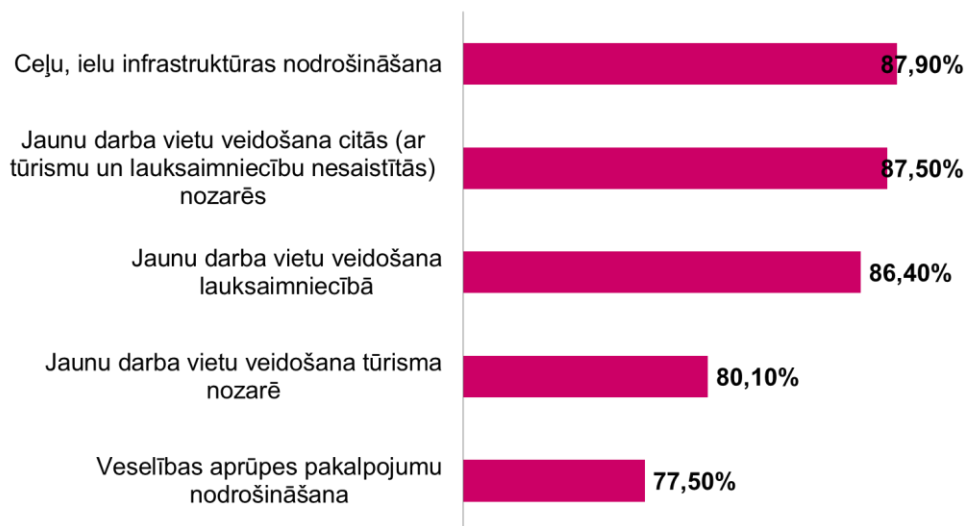
36.attēls. Ienākumi lauksaimniecībā 2005.-2010.g.

Izvērtējot nodarbinātību laukos, redzams, ka kopumā 3 gados (2008.-2010.) nodarbināto skaits Latvijas laukos, saskaņā ar CSP darbaspēka apsekojuma datiem, ir samazinājies par 15% (salīdzinājumā pilsētās – par 17%). Taču laukos ir daudz mazāks īpatsvars kvalificēta darbaspēka, turklāt tieši tam ir tendence samazināties visstraujāk. Laikā no 2006. līdz 2010.gadam kvalificētu lauksaimniecības un zivsaimniecības speciālistu skaits samazinājies par 26 tūkst.cilv. (40%), bet kvalificētu strādnieku un amatnieku skaits – par 23 tūkst. (46%) – 37.attēls.

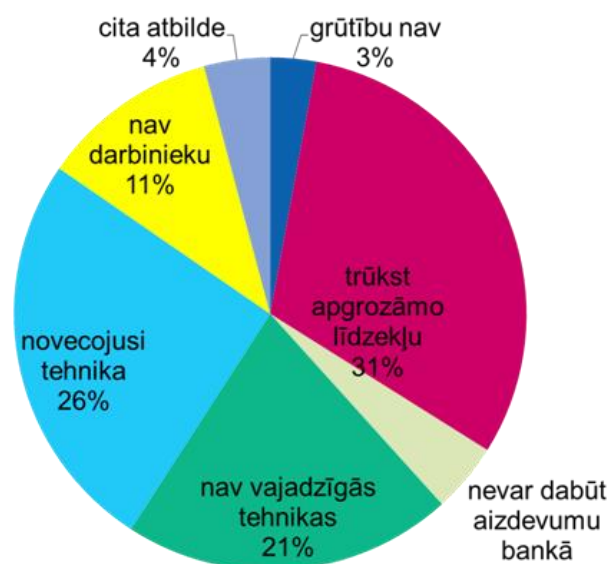
37.attēls. Nodarbināto iedzīvotāju skaits laukos 2006.-2010.g

Veicot iedzīvotāju aptaujas par viedokli, kādi būtu prioritārie virzieni un jomas, kurās nepieciešams ES fondu atbalsts, lai uzlabotu dzīvi laukos, saglabātu un palielinātu apdzīvotību, aptaujātie respondenti kā prioritāti minējuši infrastruktūras uzlabošanu un jaunu darba vietu izveidošanu, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu (38.attēls).

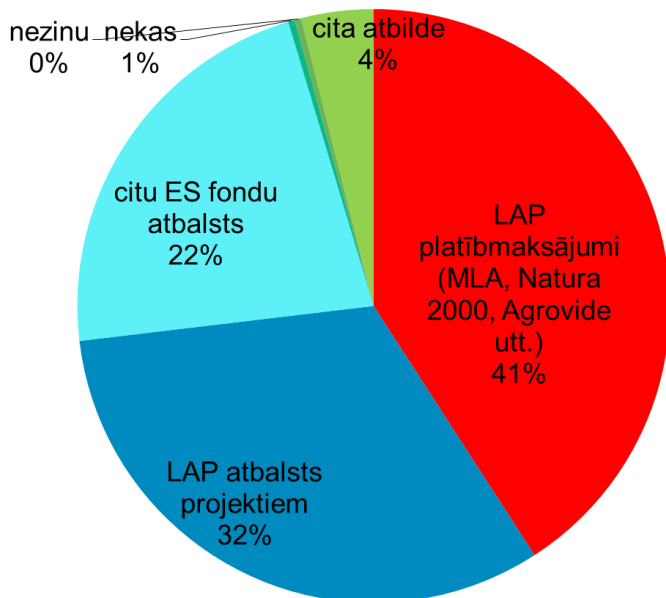

38.attēls. Prioritārie virzieni ES fondu un pašvaldību līdzekļu izlietojumam

Savukārt, jautājot mazo un vidējo saimniecību vadītājiem par grūtībām, ar kādām tie saskaras darbā, lielākā daļa respondentu atzinusi, ka saimniecībām trūkst apgrozāmo līdzekļu un pastāv tehnikas nepietiekamība (39. Attēls), kas liecina, ka arī turpmāk nepieciešama saimniecību modernizēšana. Lai šīs grūtības pārvarētu, kā arī lai palīdzētu attīstīt saimniecības laukos kopumā, aptaujas dati liecina, ka nepieciešams turpināt atbalstu LAP platībmaksājumu veidā (41 %) , projektu veidā (32%), kā arī piesaistot citu ES fondu atbalstu (22%) (piemēram, infrastruktūras uzlabošana) – skatīt 40.attēlu.

39. attēls Galvenās grūtības mazo un vidējo saimniecību darbā (respondentu atbildes)

40.attēls Kas palīdzētu attīstīt saimniecības laukos

Galvenie secinājumi izvērtējumu ietvaros:

1. Jaunu darba vietu radīšana uzskatāma par pamatu lauku ilgtspējīgai apdzīvotībai (palīdzēt to veicinātu ceļu kvalitātes uzlabošana, kas ir Satiksmes ministrijas jautājums);
2. Lai stimulētu darbavietu veidošanos un lauksaimniecības attīstību MLA teritorijās (jo īpaši Latgalē un Vidzemē) būtu jāveicina saimniecību kooperācija un pārstrādes uzņēmumu attīstība, lai iegūtajiem lauksaimniecības produktiem dotu pievienoto vērtību reģionā un eksportētu pārstrādātos produktus.

5.2. Datu vākšana

5.2.1. Datu vākšanas pieeja un sistēma

LAP novērtēšanai nepieciešamo datu apzināšanu, iegūvi un uzkrāšanu nodrošina LVAEI, ko paredz noslēgtais līgums ar ZM. Datu ieguve, galvenokārt, nozīmē pieprasījumu nosūtīšanu atbildīgajai institūcijai, kā arī datu atlase no datu bāzēm, jo novērtētājam ir nodrošināta pieeja arī datu uzkrāšanas rīkiem citās institūcijās, kur tas iespējams.

Datu uzkrāšanai un apstrādei ir izveidota atsevišķa datu bāze Access programmā, kas dod iespēju analizēt datus dažādos griezumos un kurā var identificēt visus atbalsta saņēmējus.

Lai varētu veikt analīzi saistībā ar situāciju valstī kopumā ir izveidota koptabula ar CSP datiem par novadu teritoriju kopējām platībām, LIZ, mežu platībām, iedzīvotājiem sadalījumā pēc dzimuma un vecuma grupām, saimniecībām, to sadalījuma pēc īpašniekiem.

Vienlaicīgi ZM ir veikusi vairākas aktivitātes informācijas pieejamības nodrošināšanai:

- Nepieciešamības gadījumā sniegts atbalsts organizējot saziņu ar datu uzkrājējorganizācijām par novērtēšanas vajadzībām nepieciešamajiem datiem;

- veikti visi pasākumi lai nodrošinātu piekļuvi ZM rīcībā/pārziņā esošo datu sistēmām/datu bāzēm (LEK, SUDAT);
- nodrošināta piekļuve LAD uzturētajai LAP IS.

5.2.2. Pārskats par galvenajām iegūtu datu nepilnībām un aktivitātēm, lai tās novērstu

Datu apstrādes uzlabošanai nepārtrauktās novērtēšanas ietvaros nepieciešams uzlabot sistēmu datu loģiskās kontroles jomā. Kā arī tika konstatēts, ka atsevišķu rādītāju nosaukumi nedod viennozīmīgu priekšstatu par attiecīgā rādītāja jēgu, tādēļ rodas nepieciešamība izstrādāt rādītāju aprakstus. Šim nolūkam 2010.gadā tika sagatavota Rokasgrāmata „Latvijas LAP 2007. – 2013. Vienotās uzraudzības un novērtēšanas sistēma”.

Turpinās sadarbība ar datu uzkrājēj institūcijām lai uzlabotu uzkrāto datu kvalitāti un precizētu novērtēšanai nepieciešamos apjomus.

5.3. Identificētās problēmas

Atsevišķu pasākumu īstenošanā ir konstatēta novērtēšanai nepieciešamo datu nepietiekamība, kā arī datu kvalitātes problēmas. Kopumā Latvijas LAP NNS darbojas un ir sagatavots nozīmīgs atskaites punkts - LAP Vidustermiņa novērtējums (ziņojums EK 31.12.2010), pēc kura iespējams konstatēt lielākos panākumus vai trūkumus šobrīd īstenotajai sistēmai. 2011.gada Darba plānā iekļauti pasākumi, kuru aktualitāte izriet no Vidustermiņa ziņojuma.

Kopumā nav konstatētas būtiskas problēmas, kuras apdraudētu LAP Nepārtrauktās novērtēšanas īstenošanu.

6. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam ieguldījums ES Baltijas jūras stratēģijas īstenošanā

LAP stratēģiskais virsmērķis – „Pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos” un attiecīgi pakārtotie mērķi un uzdevumi, saskan ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam (turpmāk - Stratēģija) izvirzītajiem uzdevumiem – „Veicināt vides ilgtspēju reģionā”, „Kāpināt Baltijas jūras reģiona ekonomisko izaugsmi un labklājību” un „Sekmēt Baltijas jūras reģiona pieejamību un pievilcību”, tādējādi LAP aktivitātes sniedz būtisku ieguldījumu Stratēģijas īstenošanā Latvijas teritorijā, jo īpaši šādi LAP pasākumi:

- Lauku saimniecību modernizācija;
- Mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana;
- Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotā vērtība;
- Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai;
- Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem;
- Vietējās attīstības stratēģijas;
- Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā un lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā;
- Dzīves kvalitāte / dažādošana;

- Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana.

7. LAP Vadošās iestādes un uzraudzības komitejas veiktie pasākumi programmas īstenošanas kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanai

7.1. LAP Uzraudzības komitejas aktivitātes

7.1.1. Organizētas LAP Uzraudzības komitejas sēdes:

a) 2010.gada 11.februārī, kuras laikā:

- pieņemta zināšanai informācija par LAP ieviešanas progresu;
- pieņemts zināšanai RAPLM priekšlikumus par MK noteikumos noteikto kārtību attiecībā uz starpposma maksājumiem un izdevumus attaisnojošu dokumentu iesniegšanu Lauku atbalsta dienestā.
- nolemj atbalstīt ZM projektu par Kredītu fonda izveidi Latvijā LAP ietvaros;
- nolemj izvērtēt iespējas, kā nodrošināt maksimāli zemas procentu likmes kredītiem būvniecības investīcijām;
- nolemj palielināt kredīta termiņu Kredītu fonda projektā no 10 gadiem uz 15 gadiem, kā pamatojums tam ir būvniecības investīcijas;
- nolemj veikt precizējumu Kredītu fonda projektā kredītu izsniegšanas nosacījumos „Kredīts izmantojams būvniecības investīciju atbalstam, tai skaitā iekārtām, kas integrētas tehniskajā būvniecības projektā”;
- pieņem zināšanai un atliek tālākām diskusijām ārpus Komitejas darba jautājumu par kredītu garantijām Kredītu fondam no Lauku attīstības fonda.
- nolemj apstiprināt ZM ierosinātos LAP grozījumus pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”, „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”, „LEADER” pasākumā „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”;
- nolemj atbalstīt RAPLM priekšlikumu nākošajā LAP UK izskatīt Vidustermiņa novērtējuma ziņojuma provizorisko saturu, kā arī problēmjautājumus, kas radušies Vidustermiņa novērtējuma ziņojuma izstrādāšanas posmā.

b) 2010.gada 10.decembrī, kuras laikā:

- pieņemta zināšanai informācija par LAP ieviešanas progresu;
- nolemj atbalstīt kredītu fonda pamatprincipu piemērošanu un ieviešanu LAP pasākumu ietvaros;
- izskatīts LAP novērtējuma vidus termiņa ziņojums;

- lemts par finansējuma palielināšanu VLT aktivitātēm un nosacījuma dzēšanu par 2.ass platībmaksājumu sasaisti ar VPM;
- nolemj apstiprināt ZM ierosinātos LAP grozījumus pasākumā „Agrovides maksājumi”, „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”, „Lauksaimniecībā neizmantojamo zemju pirmreizēja apmežošana”, „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”;
- lemts par LEADER aktivitāšu paplašināšanu;
- Nolemj ieviest jaunus LAP pasākumus „Atbalsts jauniejiem lauksaimniekiem” un „Daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācija”;
- Nolemj neieviet pasākumu „Meža vides maksājumi”.

7.1.2. Organizētas LAP Uzraudzības komitejas lēmuma pieņemšana rakstiskās procedūras veidā:

- a) 2010.gada 15.martā, kuras laikā nolemj LAP ietvaros:
 - papildināt LAP pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija” ietvaros atbalstāmās aktivitātes;
 - precizēt projektu attiecināmo izmaksu kopējo summu vienam finansējuma saņēmējam laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam LAP pasākuma „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” ietvaros;
- b) 2010.gada 30.jūnijā nolemj apstiprināt 2009.gada progresa ziņojumu par Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam īstenošanu;
- c) 2010.gada 4.augustā nolemj apstiprināt grozījumus LAP saistībā ar Kredītu fonda ieviešanu;
- d) 2010.gada 29.septembrī nolemj apstiprināt Stratēģisko kopsavilkuma ziņojumu par LAP īstenošanu periodā no 2007.-2009.gadam.

7.1.3. 2010.gada 7.decembrī organizēta ikgadējā tikšanās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem par LAP ieviešanu un īstenošanu šādos jautājumos:

- a) LAP ieviešanas progress un tās mērķu sasniegšanas rezultāti, ieviešanas finanšu rezultāti, kontrole, uzraudzība;
- b) Kredītu fonda pamatprincipu piemērošana un ieviešana LAP pasākumu ietvaros;
- c) projektu iesniegumu pieņemšana un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji LAP pasākumu ietvaros;
- d) Nepārtrauktā novērtēšana, Vidustermiņa novērtēšana un citi ar novērtēšanu saistīti jautājumi;
- e) Uzraudzības indikatori, uzraudzības sistēma;
- f) Informācijas par LEADER tīklu Latvijā.

7.1.4. 2010.gada 16.novembrī organizēta LAP Uzraudzības komitejas darba grupa, kuras laikā tika izskatīts LAP novērtējuma vidustermiņa ziņojums (turpmāk – Ziņojums) un nolemts, ka LVAEI precizēs Ziņojumu, ņemot vērā darba grupas dalībnieku sniegtos priekšlikumus, iebildumus un komentārus.

7.2. LAP Vadošās iestādes darbību reglamentējošo dokumentu izstrāde

7.2.1. Lai nodrošinātu efektīvu un kvalitatīvu Vadošās iestādes funkciju ieviešanu, ir izstrādāti šādi Vadošās iestādes darbības reglamentējošos dokumenti:

- a) Izstrādāta un apstiprināta ZM 12.10.2011. kārtība Nr.30 „Kārtība, kādā veic VLT sekretariāta un VLT RP aktivitāšu uzraudzību un pārbaudes procedūru”.
- b) 2010.gada 3.augustā veikti grozījumi LAP Uzraudzības komitejas nolikumā.

7.3. Uzraudzības un novērtēšanas pasākumi

7.3.1. Vadošās iestādes veiktie pasākumi uzraudzības un novērtēšanas pasākumu veikšanai:

- a) ZM atbildīgās struktūrvienības pastāvīgi veic LAP pasākumu īstenošanas un progresu izvērtēšanu, izmantojot LAD informācijas sistēmā pieejamos projektu rezultātus un finanšu rādītājus, kā rezultātā tiek lemts par nepieciešamajiem grozījumiem LAP ieviešanā vai projektu iesniegšanas kārtu plānošanu;
- b) Nodrošināta plānošanas reģionu veikto uzdevumu kontrole, uzraudzība, ceturkšņa pārskatu izvērtēšana, analīze un atzinuma sniegšana plānošanas reģioniem;
- c) Sagatavots un iesniegts EK ikgadējais progresu ziņojums par LAP īstenošanu 2009.gadā;
- d) Sagatavots un iesniegts EK stratēģiskais kopsavilkuma ziņojums par LAP īstenošanas periodu no 2007.-2009.gadam
- e) Konsultācijas ar LAD attiecībā uz LAP pasākumu uzraudzības jautājumiem (Uzraudzības rādītāji, informācijas uzkrāšana LAP IS, konsultācijas par LAP IS uzkrāto datu apkopošanu, u.c.);
- f) Pastāvīgi (katru mēnesi) sagatavota un ievietota informācija ZM tīmekļa vietnē par LAP finansējuma apguvi;
- g) Precizēti LAP un NSP noteiktie sākumstāvokļa un sasniedzamie rādītāji un nosūtīti EK atbilstoši EK pieprasījumam;

7.3.2. Maksājumu iestādes veiktie pasākumi uzraudzības un novērtēšanas pasākumu veikšanai

Svarīgākās LAD veiktās darbības, uzlabojumi un risinājumi 2010.gadā:

- a) uzlaboti un precizēti atbalsta pasākumu administrēšanai nepieciešamie dokumenti (procedūras, instrukcijas, iesniegumu veidlapas u.c.);
- b) nodrošināta dalība Zemkopības ministrijas (turpmāk – ZM) organizētajās darba grupās pie Ministru kabineta noteikumu izstrādes un grozījumu veikšanas;
- c) turpināts darbs pie Lauku attīstības programmas informācijas sistēmas (LAP IS) pilnveidošanas;
- d) turpināts darbs pie Elektroniskās pieteikšanās sistēmas (turpmāk - EPS) pilnveidošanas;
- e) organizētas LAD Centrālā aparāta un reģionālo lauksaimniecības pārvalžu (turpmāk – RLP) darbinieku apmācības;
- f) nodrošināta dalība ZM organizētajās lauksaimnieku reģionālajās konferencēs un dažādos semināros par atbalsta pasākumu administrēšanu;
- g) organizētas ikmēneša tikšanās ar lauksaimnieku organizācijām “Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi” (turpmāk - LOSP), “Zemnieku saeimu” utt., kuru laikā tika apspriesti jautājumi saistībā ar atbalsta maksājumu administrēšanu;
- h) aktualizēta informācija LAD mājas lapā, kā arī sagatavotas atbildes uz lauksaimnieku uzdotajiem jautājumiem;

- i) aktualizēta sadarbība ar Pārtikas un veterināro dienestu, Valsts mežu dienestu, Valsts ieņēmumu dienestu un Valsts tehniskās uzraudzības aģentūru;
- j) uzsākta kredītu fonda līdzekļu administrēšana;
- k) piesaistīti eksperti cenu noteikšanai, lai pie projektu vērtēšanas pārliecinātos par cenu atbilstību tirgus situācijai.

Lielākās administrēšanas problēmas 2010.gadā, ar ko saskārās LAD saistībā ar LAP pasākumu ieviešanu:

novienkāršota iepirkuma procedūras veikšana, līdz ar to netiek pamatota preces vai pakalpojuma izvēle atbilstoši zemākai cenai, projektos tiek pieļautas daudz neprecizitātes un vērtētājiem nav pieejami vai jāiegulda lieli resursi preces vai pakalpojuma tirgus vērtības noteikšanai.

7.3.3. LAD Audita departamenta veiktie pasākumi

2010.gadā Audita departaments attiecībā uz LAP 2007-2013 pasākumiem veica ieguldījumu pasākumu administrēšanas procedūru izstrādē, sniedzot vienu konsultatīvo pakalpojumu un noformējot konsultatīvā pakalpojuma lietu - Būvniecības projektu un iepirkumu dokumentācijas metodikas izvērtēšana ELFLA pasākumiem.

Ikdienā Audita departamenta auditori sniedza konsultācijas saistībā ar administrēšanas procesu organizāciju.

2010.gadā tika veikti šādi sistēmas auditi:

- „Platību maksājumu pieteikumu administrēšana”;
- „Platību maksājumu iesniegumu pārbaudes uz vietas”.

Platību maksājumu auditos kopā ar citiem platību maksājumiem tika pārbaudīti šādi 2.ass pasākumi:

- Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas,
- NATURA 2000 maksājumi lauksaimniecībā un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK,
- NATURA 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)
- Agrovīde.

2010.gadā maksājumu apstiprināšanas funkcijas ietvaros veikti šādi ELFLA sistēmas auditi:

- „Projektu iesniegumu izvērtēšana (ELFLA ne-IAKS)” – 1.-4.ass,
- „ELFLA pasākuma "Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem" pirmsmaksājumu kontroles” – 3.ass,
- „LAP pasākums „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem”” – 1.ass,
- „ELFLA pasākumu „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana” un „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” pirmsmaksājumu kontroles” – 1.ass,
- „Tehniskā palīdzība (ELFLA)”.

Tāpat arī veikti auditi “ELFLA un ELVGF pārskati” un “X-tabulas” un pašnovērtējums „Ticamības deklarācija”.

2010.gadā saskaņā ar funkciju sadalījumu Audita departamentā LAP 2007-2013 pasākumu auditus veica ES lauksaimniecības fondu audita daļas auditori. Konsultatīvo pakalpojumu sniegšanā piedalījās arī citu Audita departamenta daļu auditori.

2010.gadā Audita departaments veica 13 Ex post pārbaudes pie finansējuma saņēmējiem. Šīs pārbaudes tiek veiktas ELFLA projektiem vai to daļām, kas ietver ieguldījumu darbības un līdz ar to ir saglabājamās pēc projekta īstenošanas, un par kurām ir veikts gala maksājums.

7.4. Informācija par veiktajām pārbaudēm uz vietas

7.4.1. ELFLA 2.ass (platību veida maksājumi) pasākumi

2010. kalendārajā gadā atbilstoši normatīvajiem aktiem par kontrolēm uz vietas LAP 2004 - 2006 un LAP papildu administratīvajām kontrolēm tika veiktas pārbaudes uz vietas atbalsta pretendentu saimniecībās šādos apakšpasākumos un apjomos:

- MLA- 3471 pārbaudes uz vietas;
- NATURA – 533 pārbaudes uz vietas;
- BLA - 314 pārbaudes uz vietas;
- BDUZ - 679 pārbaudes uz vietas;
- BI - 17 pārbaudes uz vietas;
- RLZP – 31 pārbaudes uz vietas;
- NIM – 138 pārbaudes uz vietas;
- IDIV – 16 pārbaudes uz vietas;
- LDGRS – 40 pārbaudes uz vietas;
- EI - 246 pārbaudes uz vietas

11. tabula. 2010. gadā veikto pārbaudu uz vietas skaits

Pasākums RLP	MLA	NATURA	BLA	BDUZ	BI	RLZP	NIM	IDIV	LDGRS	EI
Austrumlatgale	687	45	27	81	0	3	5	0	4	31
Dienvidkurzeme	272	20	18	44	0	3	8	1	6	29
Dienvidlatgale	850	165	79	92	0	7	17	3	4	14
Lielrīga	149	33	25	57	3	1	17	3	5	27
Viduslatvija	466	54	30	94	0	1	13	1	4	9
Zemgale	64	16	13	29	14	0	1	1	4	14
Ziemeļaustrumi	288	37	31	82	0	5	10	0	4	3
Ziemeļkuzeme	216	50	27	67	0	4	18	5	4	40
Ziemeļvidzeme	479	113	64	133	0	7	49	2	5	79
Kopā	3 471	533	314	679	17	31	138	16	40	246

Avots: LAD

Sākot ar 2009. gadu Latvijā tika ieviestas Savstarpējās atbilstības (SA) prasības. Līdz ar to 2010.gadā tika veiktas SA pārbaudes.

12. tabula. 2010. gadā veikto SA pārbaudu skaits

RLP/ Pasākuma nosaukums	MLA	NATURA	NIM	RLZP	BDUZ08	BI08	BLA08	LDGRS
Austrumlatgale	142	17		1	22		7	

Dienvidkurzeme	78	13	4	1	21		3	
Dienvidlatgale	188	58	9	1	25		23	1
Lielrīga	56	18	6	1	22	1	9	1
Viduslatvija	141	36	15	5	49		11	
Zemgale	20	10		3	13	2	8	1
Ziemeļaustrumi	97	18	1	1	30		13	1
Ziemeļkurzeme	58	22	5	4	24		11	
Ziemeļvidzeme	110	45	14	6	45		17	
Kopā	890	237	54	23	251	3	102	4

Avots: LAD

LAP 2004 - 2006 un LAP platībatkarīgiem atbalsta pasākumiem 2010. kalendārajā gadā tika konstatēti un piemēroti atbalsta samazinājumi par šādiem pārkāpumiem

13. tabula. 2010. gadā konstatēto pārkāpumu skaits

Prasība	MLA	NATURA	NIM	BDUZ	BI	BLA	IDIV	RLZP	EI
Augu aizsardzības līdzekļu importēšana	1								1
Pirmās un otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu lietošana	3			1					1
Ūdens un augsnes aizsardzība no piesārņojuma ar nitrātiem	1								1
Dabīgā mēslojuma uzglabāšana	2				2			1	2
A un B kategorijas piesārņojošu darbību veikšana									8
Ugunsdrošība	119	23	4	16		10	1	2	
Meliorācijas sistēmu uzturēšana	6	1		6	2	4			26
Augu un augu atlieku iestrādāšana augsnē					1				
Pļavu un ganību apsaimniekošana	11	6		12	2	7		1	57
Dzīvnieku reģistrēšanas un apzīmēšanas kārtība	1			1	1				5
Agrotehnikas nosacījumi	4	1		1		2			
Meliorācijas sistēmas kopšana	190	35	5	43	4	25	3	10	
Augu atlieku iestrāde augsnē	40	1	2	4	3	3		3	
Nosacījumi pļavām un ganībām	1056	214	33	167	8	114	7	19	
Augsnes erozijas novēršana nogāzēs	2			1				1	
Nosacījumi pļavām un ganībām	1448	334	54	112	4	33	5	3	
Derīga atļauja A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai	8	1		1					
Reģistrētu AAL lietošana	1								
Uzskaites veikšana I un II reģistrācijas klases AAL									
Cūku ganāmpulku un novietņu reģistrēšana	62	6	2	12		13	1	1	
Cūku reģistrs novietnē	58	6	2	9		8		1	
Cūku identifikācija	55	5	2	8		5			
Liellopu identifikācija	15	2		5		1		1	
Liellopu reģistrs novietnē	31	3		8		3			
Aitu un kazu identifikācija	14					1			
Aitu un kazu reģistrs novietnē	9								
Mēslošanas līdzekļu lietošana un ūdens aizsardzība	2					2		1	
ĪADT aizsardzība un izmantošana		1	1						
Mēslošanas līdzekļu lietošanas uzskaitē	5	1		2		5			

Avots: LAD

7.4.2. ELFLA 1.ass un 3.ass pasākumi

14. tabulas. 2010. gadā veiktās pārbaudes projektu īstenošanas vietās

Pasākuma nosaukums	Pārbažu skaits		
	Pārbaudes projektu atlases laikā	Pārbaudes projekta īstenošanas laikā	Pārbaudes uz vietas
Atbalsts jauniem lauksaimniekiem	1	89	4
Priekšlaicīgā pensionēšanās - pārejas posma pieteikumu pārbaudes *	0	69	8
Lauku saimniecību modernizācija	12	856	18
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	0	19	2
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radišana	2	32	2
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	0	72	5
Standartu sasniegšana - pārejas posma pieteikumu pārbaudes *	0	18	5
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai - tai skaitā pārejas posma pieteikumu pārbaudes *	0	343	31
Ražotāju grupas * - tai skaitā pārejas posma pieteikumu pārbaudes *	0	8	0
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	0	0	6
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana	0	3	1
Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)	2	55	2
Tūrisma aktivitāšu veicināšana	10	22	1
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	28	323	13
Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana	0	4	1
Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā - pakalpojumu pieejamība	16	222	2
Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana	0	20	0
Tehniskā palīdzība	0	4	0

Avots: LAD

* pārejas posma pasākumu pieteikumi saskaņā ar regulu (EK) Nr. 1320/2006

Pārbaude projektu atlases laikā – tiek veikta pirms līguma slēgšanas/lēmuma pieņemšanas par projekta apstiprināšanu.

Pārbaude projekta īstenošanas laikā – tiek veikta pēc gala maksājuma pieprasījuma saņemšanas, kā arī nepieciešamības gadījumā, ja izvērtējot iesniegtos dokumentus, negūst pārliecību par informācijas patiesumu vai precizitāti.

Pārbaude uz vietas – tiek veikta pēc gala maksājuma pieprasījuma saņemšanas kā padziļinātā pārbaude.

Pārbaude projektu atlases laikā un Pārbaude uz vietas tiek veiktas uz riska analīzes pamata.

Pārbaude projekta īstenošanas laikā – tiek veikta visiem kompensāciju maksājumu veida un atklātu projektu iesniegumu pieteikumiem izņemot pasākumos:

- „Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana”, kur pārbaudes veic Valsts meža dienests;
- „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana”, kur pārbaudes tiek veiktas izlases veidā pieteikumiem, kur atbalsta saņēmējs iegādājas instrumentus, aprīkojumu un darba aizsardzības līdzekļus, kas paredzēti jaunaudžu kopšanai un mazvērtīgo mežaudžu nomaiņai. Mežaudzes dabā pārbauda Valsts mežu dienests.

Pie atbalsta saņēmējiem 2010.gadā kopā ir veiktas 2 331 pārbaudes, no kurām 71 bija Pārbaudes projektu atlases laikā, 2159 Pārbaude projekta īstenošanas laikā un 101 Pārbaudes uz vietas. Veikto pārbaūžu rezultātā ir konstatēta 1 neatbilstība Pārbaudēs projektu atlases laikā, 144 neatbilstības/atkāpes Pārbaudēs projekta īstenošanas laikā un 7 atkāpes Pārbaudēs uz vietas.

Pārbaudēs projektu atlases laikā konstatēta viena būtiska neatbilstība, ka iesniegumā uzrādītā informācija nesakrīt ar dabā konstatēto;

Būtiskākās konstatētās neatbilstības/atkāpes Pārbaudēs projekta īstenošanas laikā un Pārbaudēs uz vietas:

- iegādāta lietota tehnika;
- projekta ietvaros realizētie darbi dabā nav pierādāmi ar dokumentiem;
- projekta ietvaros realizētie pasākumi nenotiek saskaņā ar plānu.

2010.gadā LAD pārbaūžu veikšanā projektu īstenošanas vietās bija iesaistīti 52 darbinieki.

7.5. Koordinācijas nodrošināšana ar citiem Kopienas finanšu instrumentiem

Lai nodrošinātu ELFLA saderību, atbilstību ES politikai, prioritātēm, kā arī ELFLA izdevumu nošķirtību no citiem ES finanšu instrumentiem:

- Organizēta tikšanās ar Finanšu ministrijas (ES Struktūrfondu un KF Vadošā iestāde) speciālistiem par fondu projektu ieviešanas vienkāršošanu;
- Maksājumu iestāde - LAD - veic informācijas apmaiņu par apstiprinātajiem projektiem ar citus ES finanšu instrumentus administrējošām iestādēm, lai novērstu iespējamu investīciju pārklāšanos projektu līmenī;
- ELFLA Vadošās iestādes vadītājs un deleģētie atbildīgie ZM pārstāvji piedalījās ES Struktūrfondu un Kohēzijas fonda UK sēdēs, ko organizē ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vadošā iestāde (lemts par grozījumiem ES struktūrfondu darbības programmās un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšanu) –;
- ES Struktūrfondu Atbildīgās iestādes - Vides ministrija, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Satiksmes ministrija ir ELFLA UK sastāvā;

- ZM atbildīgie darbinieki savas kompetences ietvaros izvērtējuši un snieguši atzinumus par ES Struktūrfondu un Kohēzijas fonda UK lēmumiem, kas pieņemti rakstiskās procedūras veidā, kā arī ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vadošās iestādes izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- ES struktūrfondu Atbildīgās iestādes sniegušas atzinumus par ELFLA ieviešanu regulējošiem normatīvajiem aktiem.
- Iesniedzot projekta iesniegumu, projekta iesniedzējs paraksta apliecinājumu, ka konkrētais projekts netiek finansēts vai līdzfinansēts no citiem Eiropas Savienības finanšu avotiem, kā arī valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem, tādējādi atbildību par dubultās finansēšanas saņemšanu nosakot arī potenciālajiem ES fonda finansējuma saņēmējiem.

7.6. Konstatēto neatbilstību ziņošana Eiropas Komisijai

2010. gadā izmaksātā publiskā finansējuma apjoms bija 228.4 milj. EUR (skat. 12. tabulu).

Elektroniski caur neatbilstību ziņošanas sistēmu (afis) OLAF tika sagatavoti 9 neatbilstību ziņojumi. Šajos gadījumos neatbilstības radušās saistību neizpildes vai nepienācīgas izpildes rezultātā (nav sasniegts standarts, samazināta saistību platība). Tai skaitā vienā neatbilstību gadījumā, kur tika konstatēts, ka Atbalsta pretendents nav veicis investīcijas atbilstoši projektā plānotajam un pastāv aizdomas par būtisku cenas sadārdzinājumu, dienests 2010.gada 10.decembrī lietu nodeva Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas pārvaldei ar lūgumu izvērtēt, vai Atbalsta pretendenta rīcībā, pretendējot uz publisko finansējumu, nepastāv noziedzīgu nodarījumu pazīmes. Šīs lietas ietvaros tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu.

15. tabula. 2010. gadā izmaksātais publiskais finansējums un atgūtas summas, EUR

Pasākuma nosaukums	Publiskais finansējums*			Atgūtas summas		
	kopā	ES	LV	kopā	ES	LV
Arodapmācība un informēšanas pasākumi	1 089	807	282	0	0	0
Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem	4 635 844	3 434 233	1 201 611	0	0	0
Priekšlaicīgā pensionēšanās	3 997 579	2 961 406	1 036 172	-20 273	-15 018	-5 255
Konsultācijas pakalpojumu izmantošana	0	0	0	0	0	0
Lauku saimniecību modernizācija	52 866 291	39 163 349	13 702 943	-18 103	-13 411	-4 692
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	1 011 934	749 641	262 293	0	0	0
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	10 051 126	7 668 114	2 383 012	-23 245	-17 220	-6 025
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	2 172 144	1 609 124	563 020	0	0	0
Standartu sasniegšana	413 939	306 646	107 293	0	0	0
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai	4 987 200	3 894 518	1 092 682	0	0	0
Ražotāju grupas	183 297	135 786	47 511	0	0	0
1. ass pasākumi kopā	80 620 443	59 723 624	20 896 819	-61 621	-45 649	-15 972

Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas	50 366 204	39 557 616	10 808 587	-169 760	-138 778	-30 981
Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK	2 125 421	1 669 306	456 115	-13 674	-11 399	-2 276
Agrovīdes maksājumi	38 087 376	29 913 825	8 173 551	-371 605	-298 859	-72 746
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	4 115 227	3 232 099	883 128	0	0	0
Natura 2000 maksājumi	1 177 535	924 836	252 699	-21 766	-19 174	-2 592
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana	444 344	348 988	95 356	0	0	0
2. ass pasākumi kopā	96 316 106	75 646 670	20 669 436	-576 805	-468 211	-108 595
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)	18 468 101	13 788 284	4 679 817	0	0	0
Tūrisma aktivitāšu veicināšana	1 358 465	1 014 230	344 235	0	0	0
Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	22 504 991	16 802 226	5 702 765	-1 450	-1 192	-258
Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana	254 968	190 359	64 609	0	0	0
3. ass pasākumi kopā	42 586 525	31 795 100	10 791 425	-1 450	-1 192	-258
Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā - pakalpojumu pieejamība	1 905 379	1 524 113	381 266	0	0	0
Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana	741 236	592 915	148 321	0	0	0
4. ass pasākumi kopā	2 646 615	2 117 027	529 588	0	0	0
Tehniskā palīdzība	6 279 838	4 700 458	1 579 379	0	0	0
Pavisam	228 449 527	173 982 879	54 466 647	-639 876	-515 051	-124 825

Avots: LAD

7.7. Valsts lauku tīkla darbība 2010.gadā

Vadošā iestāde, lai nodrošinātu finanšu līdzekļu sadali atbalstāmajām aktivitātēm, nozīmīgumu un tiesiskumu atbilstoši LAP atbalsta pasākuma „Tehniskā palīdzība” mērķiem, izveidojusi atbalsta pasākuma „Tehniskā palīdzība” līdzekļu piešķiršanas komisiju, kas apstiprina Valsts Lauku tīkla (VLT) Rīcības programmas 2009.-2013.gadam ikgadējā darba plāna aktivitātes un to īstenošanai paredzēto finansējuma apmēru. 2009.gada decembrī minētā komisija apstiprinājusi VLT darba plānu 2010.gadam un tā īstenošanai piešķirusi finansējumu. 2010.gada laikā komisija apstiprinājusi izmaiņas darba plānā, gada beigās apstiprinājusi VLT finansējuma izlietojumu 2010.gadā un līgumu ietvaros īstenoto aktivitāšu

sasniegtos rezultātos rādītājus. Pēc Vadošās iestādes uzaicinājuma VLT jāsniiedz mutiska atskaite par līgumu ietvaros paveikto, ierodoties uz komisijas sēdi.

Vadošā iestāde saskaņā ar Vadošās iestādes reglamentu veic arī VLT sekretariāta darbības un Rīcības programmā 2009.–2013.gadam ikgadējā darba plāna īstenoto aktivitāšu uzraudzības un pārbaudes procedūras, nodrošinot:

- katru ceturksni saņemto ziņojumu, pārskatu un pieņemšanas-nodošanas aktu par līgumos minēto uzdevumu izpildi atbilstību noslēgtajiem līgumiem;
- pārbaudes uz vietas VLT sekretariātā un reģionālajos birojos, vai līgumos minētie uzdevumi tiek veikti atbilstoši visiem līgumu nosacījumiem un pienācīgā kvalitātē, par ko tiek sastādīti pārbaudes ziņojumi.

Atbilstoši Kopienas un nacionālajos tiesību aktos noteiktajam, 2010.gadā VLT Sekretariāta darbības ietvaros:

- aktualizēta VLT Rīcības programma 2009.-2013.gadam un iesniegta atbalsta pasākuma „Tehniskā palīdzība” līdzekļu piešķiršanas komisijā apstiprināšanai. Aktualizētā Rīcības programma pieejama VLT mājas lapā;
- VLT mājas lapā www.laukutikls.lv ievietoti 690 jauni raksti, 1089 notikumi, tehniski uzlabota mājaslapas piedāvāto pakalpojumu darbība (jaunumu saņemšana e-pastā, autorizēšanās u.c.), paplašinātas un pilnveidotas informatīvās nozaru sadaļas u.c.;
- notikušas 2 VLT Sadarbības padomes sēdes (07.04.2010.; 21.12.2010.). Sadarbības padomes locekļi lēmuši par pieredzes apmaiņas braucieniem, kas apstiprināmi VLT 2010.gada darba plāna ietvaros, kā arī tika iepazīstināti ar VLT pasākumu ietvaros 2010.gadā paveikto un 2011.gada plānotajām aktivitātēm;
- sagatavota informācija Eiropas Tīkla Lauku attīstībai (EN RD) datubāzes veidošanai par labas un pārņemamas prakses piemēriem (piemēri par IT tehnoloģiju ieviešanu lauku teritorijās un vides projektiem);
- Baltijas Jūras Stratēģijas (BSS) izstrādes ietvaros veikta reģionālo organizāciju aptauja par realizētajiem projektiem par inovāciju vides veidošanu laukos un jauniešu noturēšanu lauku teritorijās. Rezultāti iesniegti BSS lauku attīstības sadaļas koordinētājiem Zviedrijā;
- noorganizēta iedzīvotāju informēšana par KLP un diskusijas iedzīvotāju viedokļu par KLP pēc 2013.gada apzināšanai. Lauku tīkla mājas lapā tika izveidota arī elektroniski aizpildāma anketa. Kopumā VLT Latvijā apzināja 954 lauku iedzīvotāju viedokli. Aptaujas rezultāti par iedzīvotāju viedokli apskatāmi šeit:

http://www.laukutikls.lv/kopeja_lauksaimniecibas_politika_klp/klp_pec_2013_gada/1126-lauku_iedzivotaju_viedoklis_par_kopejas_lauksaimniecibas_politiku_pec_2013_gada

Pirms apkopoto viedokļu nosūtīšanas Eiropas Komisijai, Noorganizēta sanāksme Sadarbības Padomes organizācijām, kurā piedalījās 35 dalībnieki;

- noorganizēta starptautiska Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Lauku tīklu sanāksme (44 dalībnieki), kurā piedalījās arī EN RD vadītājs *Haris Martinos* un Latvijas kontaktpersona *Mara*

Lai, kā arī ministriju, Lauku tīklu un Vietējo rīcības grupu pārstāvji no Lietuvas, Igaunijas, Somijas, Zviedrijas, Dānijas, Polijas un Latvijas (arī zinātnieki);

- noorganizēta diskusija par Latvijas Lauku ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes vadlīnijām un pamatuzstādījumiem. Diskusijā piedalījās Vadošās iestādes, Latvijas Valsts Agrārās Ekonomikas institūta, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, lauksaimnieku organizāciju un lauku uzņēmēju pārstāvji (24 dalībnieki). Diskusijas mērķis – noskaidrot sadarbības partneru viedokli par Lauku ilgtspējīgas attīstības stratēģijas nepieciešamību, kā arī iepazīstināt klātesošos ar stratēģijas atšķirību no citiem līdzīgiem ilgtermiņa plānošanas dokumentiem un lauku iedzīvotāju iesaisti stratēģijas tapšanas procesā;
- noorganizēta diskusija par lauksaimniecības risku fondu, kurā piedalījās pārstāvji no Vadošās iestādes, Lauku atbalsta dienesta, dažādām sabiedriskajām organizācijām un zemnieku saimniecībām. Diskusijas gaitā pārstāvji sniedza savu vērtējumu par lauksaimniecības risku fonda darbību, sagatavojot priekšlikumus tā darbības uzlabošanai;
- noorganizētas 3 VLT darba grupas tikšanās un diskusijas par LEADER projektu īstenošanu, Ministru kabineta attiecīgo noteikumu grozījumiem un stratēģiju īstenošanai piešķirto finansējumu, kā arī 5 semināri Vietējās rīcības grupām (gan jaunizveidotajām VRG, gan esošajām VRG par projektu vērtēšanu un vērtēšanas kritērijiem, kā arī LEADER būtību un pieredzi);
- noorganizēts seminārs par kredītu fondu LAP pasākumu īstenošanas sekmēšanai, kurā plaši bija pārstāvētas krājaizdevu sabiedrības un bankas. Semināra laikā tikai skaidroti attiecīgie Ministru kabineta noteikumi un atbilstības prasības kredītu fonda atbalsta pretendentiem. A/S „Hipotēku un zemes banka” informēja semināra dalībniekus par pieredzi kredītu fonda apgūšanā.
- noorganizēts seminārs „Latgales reģiona attīstība un ELFLA finansējuma piesaistīšanas iespējas”, kura laikā tika pārrunāta LAP 2007.-2013.gadam investīciju pasākumu ieviešana un būtiskākās problēmas to finansējuma apgūvē, apskatītas Latgales reģiona nozaru perspektīvas un iespējamie risinājumi, kooperācijas nozīme Latgales reģiona attīstībā, kā arī notika diskusija par LAP 2007.-2013.gadam ieviešanas progresu un priekšlikumiem;
- VLT pārstāvji piedalījušies dažādos starptautiskos Lauku tīklu un tā darbību veicinošos pasākumos: 4. un 5.LEADER apakškomitejas sēdē, EN RD Koordinācijas komitejas ārkārtas, 4. un 5.sēdē, konferencē „Eiropas Savienības stratēģijas Baltijas jūras reģionam 9.prioritāte (ilgtspējīga lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība)” Somijā, EK organizētā sanāksmē „Kopējā lauksaimniecības politika ES pēc 2013.gada” Briselē, EN RD seminārā „Lauksaimniecības radītais sabiedriskais labums un sabiedriskā intervence” Briselē, EN RD sanāksmēs Romā un Edinburgā, dalība ES dalībvalstu organizētos semināros, konferencēs un forumos par sieviešu lomu lauku vides attīstībā, starptautisko un starpteritoriālo projektu īstenošanu, izmantojot LEADER pieeju, ilgtspējīgu lauku attīstību, jaunatni laukos, labas prakses piemēru apkopošanu un izplatīšanu u.c.);
- atjaunota un papildināta informācija rokasgrāmatai LEADER projektu īstenošanai.

VLT Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2010.gadam ietvaros īstenotas šādas aktivitātes:

- noorganizēti 623 semināri 73046,55 cilvēkstundu apmērā. Vislielākā interese no semināru apmeklētājiem bijusi par semināru tēmām „Eiropas Savienības un valsts likumdošanas izmaiņas, kas attiecas uz lauku saimniecībām”, „Lauku attīstības programmas aktualitātes un pasākumi” un „Laba un pārņemama prakse”;
- izstrādātas 3 tālmācības (e-apmācības) programmas, kas publicētas VLT mājas lapā: 1. Uzņēmējdarbības uzsākšana un attīstīšana – uzņēmējdarbības formas, biznesa plāna izstrādes pamati, atbalsta pasākumi, nodokļi un to atlaides; 2. LEADER - kas ir LEADER, iespējas, projektu sagatavošana, labākā pieredze; 3. Lauksaimniecības pamati – iespēja apgūt visu programmu vai kādu tās daļu – lopkopība, augkopība, ekonomika, darba aizsardzība;
- noorganizēti 186 informatīvie semināri novadu lauku attīstības speciālistiem 6411,25 cilvēkstundu apmērā;
- noorganizētas 213 apmācību grupas, 4940 klausītāji. Pieprasītākās tēmas saistītas ar grāmatvedību, lauku tūrisma attīstību, ražošanas konkurētspējas uzlabošanu. Pasākuma ietvaros, lai nodrošinātu kvalitāti, iesaistītas dažādas sabiedriskās organizācijas, zinātniskie centri un nozares eksperti;
- sagatavotas ziņu lapas par aktualitātēm lauku attīstības jomā, labas un pārņemamas prakses piemēriem, speciālistu ieteikumiem – 12 izdevumi, 16.5 autorloksnes, 67200 eksemplāri. Ziņu lapa tiek izplatīta visā Latvijā un bez maksas ir lasāma VLT mājas lapā www.laukutikls.lv/lauku_lapa ;
- sagatavotas ziņu lapas par aktualitātēm mežsaimniecībā, labas un pārņemamas prakses piemēriem, speciālistu ieteikumiem un citiem aktuāliem mežsaimniecības jautājumiem – 4 izdevumi (vasaras, pavasara, rudens, ziemas), 8 autorloksnes, 60 000 eksemplāri. Izdevums izplatīts meža īpašniekiem visā Latvijā, mežniecībās un pagastu bibliotēkās un bez maksas lasāms VLT mājas lapā www.laukutikls.lv/ciekurs ;
- notikuši 27 pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā, kuros piedalījušies 955 dalībnieki. Lielāka interese bijusi par tēmām dzīves kvalitātes uzlabošana laukos un ekonomikas dažādošana;
- notikuši 9 pieredzes apmaiņas braucieni uz ES dalībvalstīm, kuros piedalījušies 255 dalībnieki. Aktuālākās tēmas par bioloģisko lauksaimniecību, dārzenu un piena produktu kooperatīviem un to darbību, LEADER pasākumu ieviešanu un projektu īstenošanu u.c.;
- nodrošināta mācību prakšu saimniecību tīkla uzturēšana. Pasākuma ietvaros veiktas izmaiņas un iestrādāti papildinājumi 2010.gada nolikumā par prakses vietu atzīšanu. 2010.gadā atzītas 3 jaunas prakses vietas, kas praktikantiem piedāvā praktizēties 4 nozarēs. Papildinātas prakses vietu reģistra ziņas, izglītības iestādēm un praktikantiem sniegta informācija par prakses vietām, kā arī prakses vietu pretendenti un vadītāji informēti par praktikantu uzņemšanas iespējām;
- pasākuma "Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai" ietvaros, lai nodrošinātu uzņēmumu dzīvotspēju, izstrādāti 52 lauku saimniecību konsultēšanas ekonomiskās stabilizācijas plāni;
- izstrādāta Racionālu piena lopkopības ražošanas modeļu rokasgrāmata un projektu tāmes 60, 108, 300 un 500 slaucamo govju mītnēm. Rokasgrāmata pieejama VLT mājas lapā www.laukutiks.lv/piena_rokasgramata ;

- izveidots VLT tīmekļa vietnē pieejams algoritms ar soļiem, ko izmantojot, potenciālie projektu iesniedzēji iegūst informāciju, kas un kādā kārtībā jādara, lai varētu pieteikties atbalsta saņemšanai. Izstrādāti algoritmi un pabeigta to programmēšana internetā bāzētajam rīkam šādiem LAP pasākumiem: „Lauku saimniecību modernizācija”, „Lauksaimniecības produkcijas pievienotās vērtības radīšana”, „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”, „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”, „Vides un lauku ainavas uzlabošana”.
- izstrādāts interneta rīks graudkopībā – ļauj noteikt galvenos riskus, vai uzsāktie investīciju plāni būs vai nebūs veiksmīgi. Modelis ir lietderīgs zemnieku saimniecībām, kas gatavojas lieliem modernizācijas un attīstīšanas projektiem. Interneta rīks pieejams VLT mājas lapā;
- noorganizēts starptautisks seminārs „Kredītu fonda veidošana, izmantojot ELFLA sniegtās iespējas”, kuru organizēja Vadošā iestāde sadarbībā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valsts Lauku tīklu. Semināra mērķis – no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzekļiem finansēta Kredītu fonda izveides un darbības shēmas identificēšana un labās pieredzes pārņemšana no citām Eiropas valstīm. Seminārā piedalījās 23 dalībnieki no dažādām Eiropas Savienības valstīm, kas dalījās pieredzē Kredītu fonda veidošanā un darbībā (Latvija, Lietuva, Igaunija, Rumānija, Itālija un Ungārija, kā arī Eiropas Komisijas pārstāvji);
- nodrošināta 125 novadu lauku attīstības speciālistu darbība. Speciālistu galvenie darba uzdevumi saistīti ar sabiedrības informēšanu, konsultēšanu par valsts un ES atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai, LEADER pieeju u.tt.). Lielākā daļa konsultāciju sniegtas tieši par ES atbalsta veidiem lauksaimniecībā un lauku attīstībā. 2010.gadā novadu lauku attīstības speciālisti snieguši 22 453 konsultācijas. Tāpat speciālisti aktīvi gatavojuši rakstus par labas un pārņemamas prakses piemēriem un apzinājuši aktuālos notikumus savā teritorijā, kas pēc tam tiek publiskoti VLT mājaslapā;
- nodrošinātas apmācības novadu lauku attīstības speciālistu darba kvalitātes uzlabošanai (284 klausītāji). Apmācību ietvaros detalizēti tika analizēta novadu lauku attīstības speciālistu līdzšinējā darbība un definēti darba uzlabošanas mehānismi un sasniedzamie mērķi;
- Pasākuma „Plānu izstrāde piena lopkopības saimniecību restrukturizācijai par gaļas liellopu audzēšanas saimniecībām” ietvaros tika izstrādāts nolikums un izsludināta pieteikšanās. 9 atlasītās saimniecības tika apmeklētas un veikts to darbības izvērtējums. Apstiprināta komisija izvēlējās 2 pilotsaimniecības, kurām sagatavoti lopkopības daļas ražošanas plāni. Pasākuma ietvaros tika organizēts pieredzes apmaiņas brauciens uz Vāciju, kura laikā dalībnieki tika iepazīstināti ar gaļas šķirnes audzēšanas saimniecībām, notika tikšanās ar ciltsdarba un apsēklošanas stacijas pārstāvjiem, lauksaimniecības konsultantiem un zemnieku kooperatīvu, kā arī apskatītas pārstrādes iespējas.

7.8. Pārvaldības problēmu kopsavilkums

Konstatētās problēmas	Veiktie pasākumi
Lauku atbalsta dienests konstatējis, ka publiskā iepirkuma procedūra nenodrošina	Veikti grozījumi pasākumu administrēšanas kārtību regulējošajos normatīvajos aktos,

faktisku cenu salīdzinājumu, jo bieži veicot iepirkumus ar publikāciju Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā, tiek iesniegts tikai viens piedāvājums. Ir gadījumi, kad atbalsta pretendenti atsakās pieņemt piedāvājumus. Uz šo problēmu ir norādījis arī Eiropas Revīzijas palātas audits.	nosakot, ka ir jāiesniedz vismaz divi derīgi piedāvājumi. Izteikti iebildumi Finanšu ministrijai, kā normatīvā akta izstrādātājam par nepilnībām normatīvajos aktos, kas regulē iepirkumu veikšanu Eiropas fondu finansētajos projektos.
---	--

7.9. Tehniskās palīdzības izmantošana

Atbilstoši Regulas 1698/2005 noteiktajam, atbalsta pasākuma „Tehniskā palīdzība” (turpmāk – Tehniskā palīdzība) ietvaros atbalstāmas aktivitātes, kas attiecas uz LAP sagatavošanu, pārvaldību, uzraudzību, izvērtēšanu, publicitāti, kontroli, revīziju un VLT izveidošanu, darbību.

Saskaņā ar LAP noteikto, atbalsta saņēmēji Tehniskās palīdzības ietvaros ir ZM un LAD. Lai nodrošinātu kvalitatīvu LAP ieviešanu, ZM un LAD izmantojusi Tehniskās palīdzības finanšu līdzekļus publicitātei, sagatavošanai, pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai.

Tehniskās palīdzības ietvaros, ZM un LAD īstenojušas šādas galvenās aktivitātes:

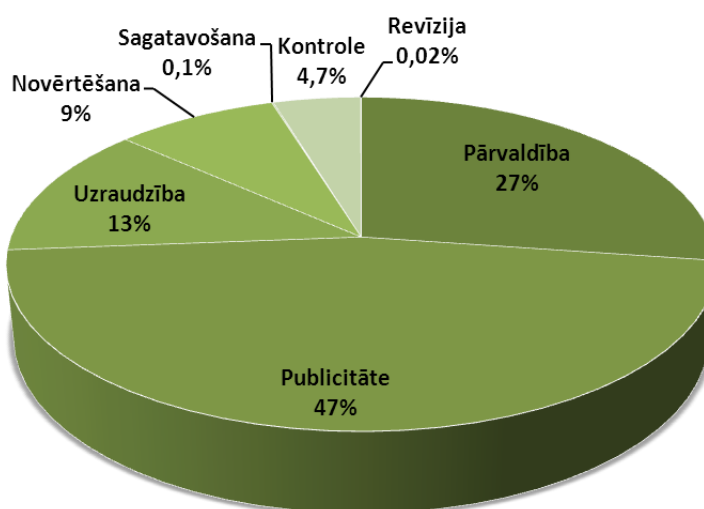
1. Informācija un publicitāte – informēšana par ELFLA sniegtajām iespējām, ieguldījumu un viedokļu apmaiņa ar interesentiem par LAP ieviešanu un nepieciešamajām prioritātēm, kā arī publicitāte, kas veicina sabiedrības ieinteresētību par ELFLA:
 - prezentācijas materiālu sagatavošana ELFLA popularizēšanai;
 - VLT nodrošināšana – sekretariāts, rīcības programmas ieviešana (ieviestās aktivitātes skatīt 7.7.sadaļā)
 - filmas reģionālajās televīzijās, televīzijas raidījumi, publikācijas laikrakstos;
 - konferenču un citu informatīvo pasākumu organizatoriskie izdevumi par LAP jautājumiem.
2. pārvaldība:
 - darba samaksas izdevumi ZM un LAD darbiniekiem un telpu uzturēšanas izmaksas darbiniekiem, kas iesaistīti ar LAP ieviešanu;
 - komandējumu un pieredzes apmaiņas braucienu organizatoriskie izdevumi par LAP jautājumiem;
 - izdevumi, kas saistīti ar piedalīšanos dalībvalstu ministru forumos, kā arī organizatoriskie izdevumi - tikšanās ar EK, auditoru un citu direktorātu pārstāvjiem.
3. sagatavošanas darbību ietvaros izdevumi saistīti ar kūtsmēslu normatīvu un lauksaimniecības dzīvnieku vienību noteikšanu, precizēšanu.
4. uzraudzības darbību ietvaros izdevumi saistīti ar LAP UK darbības nodrošināšanu.
5. novērtēšana:
 - LAP 2007-2013.gadam Nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas ieviešana;
 - Augšņu un reljefa datu sagatavošana klimatisko kritēriju simulācijai MLA noteikšanai Latvijā
 - tematiskie pētījumi:
 - Gruntsūdeņu un upju noteces kvalitātes monitorings;
 - Ilgtspējīgas auglīkopības attīstība, izmantojot vidi un ūdeņus saudzējošas integrētās audzēšanas tehnoloģijas klimata pārmaiņu mazināšanai un bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai;
 - Dzīvnieku novietņu nodrošinājums ar kūtsmēslu krātuvēm īpaši jutīgajās teritorijās.

16.tabula. 2010.gadā ZM un LAD aktivitātes īstenotās Tehniskās palīdzības ietvaros (izmaksātais publiskais finansējums pakalpojumu sniedzējiem)

Darbības veids	Izlietotais publiskais finansējums, %
Pārvaldība	37
Publicitāte	40.9
Uzraudzība	11
Novērtēšana	9
Sagatavošana	0,1
Kontrole	2
Kopā	100

Avots: ZM

2008 - 2010.gadā izlietotais finansējuma īpatsvars pa darbības veidiem, %

Avots: ZM

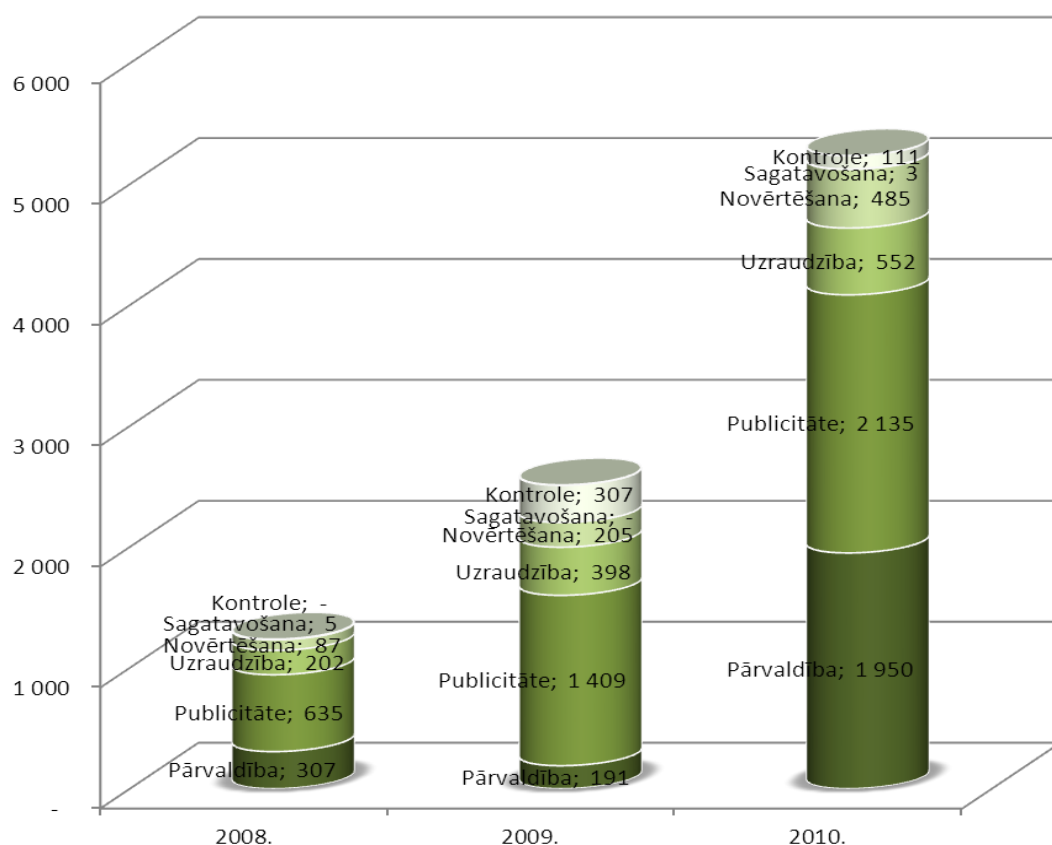
41.attēls

17. tabula LAP pasākuma "Tehniskā palīdzība" ietvaros ZM un LAD īstenotās aktivitātes (izmaksātais publiskais finansējums pakalpojumu sniedzējiem)

Darbības veids	Pieejamais finansējums	2008		2009		2010		KOPĀ 2008 - 2010		Darbību īpatsvars %	Finansējuma atlikums	
		Darbību skaits	Izlietotais publiskais finansējums	Darbību skaits	Izlietotais publiskais finansējums	Darbību skaits	Izlietotais publiskais finansējums	Darbību skaits	Izlietotais publiskais finansējums	(izlietotais finansējums)	EUR	%
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	J = d.veids/I*100		K = A - I	L = I*100/A
	A	B	C	D	E	F	G	H = B+D+F	I = C+E+G			
Pārvaldība	55 637 275	6	307 300	5	190 698	8	1 950 263	19	2 448 261	27%	46 652 695	84%
Publicitāte		7	635 436	8	1 409 192	7	2 134 686	22	4 179 315	47%		
Uzraudzība		3	201 876	4	397 858	4	552 274	11	1 152 009	13%		
Novērtēšana		7	87 236	6	205 043	6	484 523	19	776 801	9%		
Sagatavošana		1	4 667	0	0	1	3 330	2	7 997	0,1%		
Kontrole		0	0	2	307 426	2	110 866	4	418 292	4,7%		
Revīzija		0	0	1	1 905	0	0	1	1 905	0,02%		
KOPĀ		24	1 236 514	26	2 512 123	28	5 235 943	78	8 984 580	100%		

Avots: ZM

2008. – 2010.gadā izlietotais finansējums sadalījumā pa darbības veidiem, tūkstošos EUR

Avots: ZM

42.attēls

7.10. Informācija par veiktajiem informācijas un publicitātes pasākumiem

7.10.1. Vadošās iestādes veiktie informācijas un publicitātes pasākumi LAP ietvaros

- Pastāvīgi (katru mēnesi) tiek apkopota informācija par LAP pasākumu ieviešanu – informācija par normatīvo aktu izstrādi – Ministru kabineta noteikumu izstrādes process, LAP pasākumu projektu iesniegšanas kārtu izsludināšana, finansējuma apguvi u.c. informācija par LAP pasākumu ieviešanu;
- Pastāvīgi sadarbībā ar Preses un sabiedrisko attiecību nodaļu tiek sagatavotas preses relīzes par LAP pasākumu ieviešanu – par Ministru kabineta noteikumu izstrādi, LAP projektu iesniegšanas kārtu uzsākšanu un slēgšanu, par sanāksmēm ar sociālajiem partneriem par LAP pasākumu ieviešanu. 2010.gadā tika sagatavotas 55 preses relīzes medijiem.
- organizēti semināri un diskusijas Vietējām rīcības grupām par LAP atbalsta iespējām;

- aktuālās informācijas sniegšana par LAP ieviešanu Saeimai, medijiem (laikraksti, radio, TV) un citiem interesentiem;
- atbildēts uz 194 „karstā telefona” zvaniem par LAP jautājumiem;
- organizētas 16 ministra tikšanās Latvijas reģionos;
- notikusi LAP popularizēšana skolu jaunatnes vidū ar Latvijas mazpulku organizācijas starpniecību: sagatavots semināru cikls par bioloģisko lauksaimniecību (pasākums noticis 4 novados), dažādos elektroniskajos un drukātajos plašsaziņas līdzekļos izplatītas 3 preses relīzes un sagatavota 1 informatīvā lapa;
- Sagatavoti un LTV 1.programmā 8 reizes pārraidīti sižeti par LAP pasākumiem un projektu veiksmīgu realizāciju reģionos televīzijas raidījumā „Es savai zemītei”.
- Sagatavota informācija par īstenotajiem projektiem Latvijas reģionos video filmu formātā (pārraidītas reģionālajās TV un pieejamas ZM mājas lapā).
- Sagatavots un Latvijas Radio 2 rīta apskatā „Eiro Rīts” pārraidīts raidījumu cikls „LAP pasākumu 2007.-2013.gadam ieviešana”. Kopā pārraidīts 21 apskats.
- par VLT veiktajiem informācijas un publicitātes pasākumiem skatīt 7.7.apakšnodaļu „Valsts lauku tīkla darbības 2010.gadā”.

7.10.2. Maksājumu iestādes veiktie informācijas un publicitātes pasākumi LAP ietvaros

- Tika izstrādāti informatīvi materiāli lauksaimniekiem par atbalsta saņemšanas nosacījumiem, t.sk. arī informācija par LAP 2004-2006 un LAP 2007-2013 atbalsta maksājumiem;
- Sagatavota informatīvā brošūra “Informatīvais materiāls Platību maksājumu saņemšanai 2010. gadā”;
- Sagatavota “Rokasgrāmata platību maksājumu saņemšanai 2010. gadā”;
- Tika aktualizēta informācija LAD mājas lapā <http://www.lad.gov.lv> , kā arī sagatavotas atbildes uz lauksaimnieku uzdotajiem jautājumiem;
- Nodrošināta dalība ZM organizētajās lauksaimnieku reģionālajās konferencēs;
- Organizētas ikmēneša tikšanās ar lauksaimnieku organizācijām LOŠP, “Zemnieku saeima” u.c. nevalstiskajām organizācijām, kuru laikā tika apspriesti jautājumi saistībā ar 2.ass atbalsta maksājumu administrēšanu;
- Veiktas lauksaimnieku apmācības darbam ar EPS;
- Izveidota un publicēta EPS video apmācība;
- LAD tika izveidota Klientu apkalpošanas daļa, kas sadarbojoties ar ES Tiešo maksājumu departamentu sniedza konsultācijas lauksaimniekiem par platību maksājumu saņemšanas nosacījumiem un pieteikšanās procesu.

1. pielikums. „Grozījumi nacionālajos normatīvajos aktos Latvijas lauku attīstības programmas 2007.g-2013.gadam pasākumu ieviešanai”

Nr.p.k.	Pasākumi	MK noteikumu nosaukums	MK noteikumu apstiprināšanas numurs	MK noteikumu apstiprināšanas datums
1.		Grozījumi Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā	-	30.04.2009; 12.06.2009
Horizontālie vispārējie pasākumu ieviešanas noteikumi				
	Ministru kabineta 2008.gada 15.aprīļa noteikumu Nr.282 grozījumu rezultātā izdoti jauni Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumi Nr.295 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai"		295	23.03.2010.
	"Kārtība, kādā tiek administrēts un uzraudzīts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, izveidojot kredītu fondu"		664	20.07.2010
	"Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 17.jūnija noteikumos Nr.573 "Kārtība, kādā administrē Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fondu, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai""		892	21.09.2010.
	Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumos Nr.783 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai		970	12.10.2010
1. prioritārais virziens. Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspējas uzlabošana				
	121 "Lauku saimniecību modernizācija"	Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 20.oktobra noteikumos Nr.1209 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Lauku saimniecību modernizācija""	217	02.03.2010.
		"Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Lauku saimniecību modernizācija""	1026	01.11.2010.
6.	123 "Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana"	Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 8.aprīļa noteikumos Nr.255 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas pasākuma "Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana" ietvaros""	437 732 920 921	12.05.2010. 03.08.2010. 28.09.2010. 28.09.2010.
	142 „Ražotāju grupas”	Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 2.septembra noteikumos Nr.716 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumam "Ražotāju grupas""	8	05.01.2010.

2.prioritārais virziens. Vides un lauku ainavas uzlabošana				
8.	212;213;214;224	"Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumos Nr.295 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai""	803 993	24.08.2010. 26.10.2010.
	226 "Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana"	"Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 15.septembra noteikumos Nr.748 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma "Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana" aktivitātes "Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās" īstenošanai""	629	13.07.2010.
3.prioritārais virziens. Dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošana				
9.	312 "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)"	"Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)""	132	09.02.2010.
		Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 9.februāra noteikumos Nr.132 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)""	344 730	06.04.2010. 03.08.2010.
	312.21."Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" apakšpasākumam "Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas""	"Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" apakšpasākumam "Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas""	268	16.03.2010.
	"Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas""	Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumos Nr.268 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" apakšpasākumam "Energijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas""	418	05.12.2010.
10.	313 "Tūrisma aktivitāšu veicināšana"	"Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklāta projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Tūrisma aktivitāšu veicināšana""	1057	16.11.2010.
11.	321. „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”	Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumos Nr.525 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam "Pamatpakalpojumi ekonomikai	479 630	25.05.2010. 13.07.2010.

		un iedzīvotājiem""		
4.prioritārais virziens. Leader pieejas īstenošana				
12.	410. „Vietējās attīstības stratēģijas”	"Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 13.janvāra noteikumos Nr.33 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumam "Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā" un pasākumam "Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā"""	668 885	20.07.2010. 21.09.2010.

2. Pielikums. Grozījumi Lauku attīstības programmā 2007-2013.gadam, kas apstiprināti EK 2009.gadā

Kods	Pasākuma nosaukums	EK iesniegto grozījumu apraksts	LAP rindk.	Komunikācija ar EK	Veiktie precizējumi pēc komunikācijas ar EK
Kredītu fonds		papildināt LAP ar jaunu sadaļu, kas ietver informāciju par Kredītu fonda izveides pamatojumu, tā izveidošanas kārtību, finanšu apjomu un ieviešanas uzraudzību	LAP attiecīgā sadaļa	<p>02.06.2010. saņemta informācija no EK par nepieciešamajām izmaiņām grozījumos. EK radušās bažas par piedāvāta Kredītu fonda pārvaldītāja piemērotību, kā arī grozījumi esošā formā nav pieņemami un tos nepieciešams uzlabot, pirms grozījumu formālas iesniegšanas caur SFC</p> <p>04.06.2010. grozījumi nosūtīti EK atkārtotai izskatīšanai</p> <p>25.06.2010. saņemta informācija no EK, ka piedāvātie grozījumu priekšlikumi ir pieņemti un atbilst EK izstrādātajiem nosacījumiem</p>	<p>2010. gada 10. maijā ir notikusi sanāksme starp Latvijas Vadošas iestādes un EK Lauksaimniecības Ģenerāldirektorāta pārstāvjiem. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās par Kredītu fonda pārvaldītāja maiņu un citiem izmaiņām grozījumu tekstā.</p> <p>Grozījumi ir pārskatīti un sagatavoti atbilstoši EK noteiktām normām</p>
		precizēt tabulā par valsts atbalsta nosacījumiem, jo pasākums ietver valsts atbalsta elementus	1166		
		precizēt pārvaldības izmaksu maksimālo apmēru, saistībā ar valūtas konvertācijas izmaksu iekļaušanu fonda pārvaldītāja pārvaldības izmaksās	531		
		precizēt nosacījumu, lai pasākumā 312 (311) „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošana)” neattiecinātu de minimis nosacījumus	532		
		grozīt par valsts atbalsta nosacījumiem	1189		
		precizēt Iznākuma rādītājus visiem pasākuma 312(311) apakšpasākumiem	1012 1022		
		papildina ar aktivitāti – kredītu izsniegšana no Kredītu fonda apakšpasākumam 312(311)/3 „Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas”	1023 1027		
	papildināta apakšpasākuma 312(311)/3 „Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas” sadaļa ar rezultātiem radītājiem	Rādītāji			
121	"Lauku saimniecību modernizācija"	papildināt nosacījumus ar pamatojumu par Kredītu fonda izveidi un tā nodrošināšanu	634	<p>02.06.2010. saņemta informācija no EK par nepieciešamajām izmaiņām</p>	<p>2010. gada 10. maijā ir notikusi sanāksme starp</p>
	papildināt ar jaunu atbalstāmo aktivitāti pasākuma ietvaros:	636			

		<p>1) investīcijas jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, kas paredzētas lauksaimniecības produktu ražošanai, t.sk. pašu saražotās produkcijas iepakojšana (vismaz 50 %), piemēram:</p> <p>1.22) ilggadīgo auglīkopības kultūru stādi (izņemot zemenes), stādījumu balstu sistēmas, žogi, žogu balsti, to uzstādīšana un aprīkojums, kā arī stādījumu ierīkošana, pamatojoties uz līgumiem ar trešajām personām, kas ir atbildīgas par darbu veikšanu.</p>		<p>grozījumos. EK radušās bažas par piedāvāta Kredītu fonda pārvaldītāja piemērotību, kā arī grozījumi esošā formā nav pieņemami un tos nepieciešams uzlabot, pirms grozījumu formālas iesniegšanas caur SFC</p> <p>04.06.2010. grozījumi nosūtīti EK atkārtotai izskatīšanai</p> <p>25.06.2010. saņemta informācija no EK, ka piedāvātie grozījumu priekšlikumi ir pieņemti un atbilst EK izstrādātajiem nosacījumiem</p>	<p>Latvijas Vadošās iestādes un EK Lauksaimniecības Ģenerāldirektorāta pārstāvjiem. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās par Kredītu fonda pārvaldītāja maiņu un citiem izmaiņām grozījumu tekstā. Grozījumi ir pārskatīti un sagatavoti atbilstoši EK noteiktām normām</p>
		palielināt atbalsta intensitāti mazāk labvēlīgos apvidos par līdz 10%, ja tiek īstenota būvniecības aktivitāte	642		
		precizēt nosacījumu, ka 20% līdz 40% no neapgūtās sabiedriskā finansējuma summas var tikt novirzīti Kredītu fondam	649		
		papildināt sadaļu ar pasākuma iznākuma rādītāju "Atbalstīto projektu skaits atbilstoši pasākumam "Lauku saimniec modernizācija"", nosakot mērķi - 379	attiecīgās sadaļa "pasākuma sasniedzamie rādītāji"		
122	„Mežu ekonomiskā vērtība”	noteikt , ka atbalstu jaunaudžu kopšanai un mazvērtīgo mežaudžu nomaiņai piemērotas jaunas tehnikas, inventāra, aprīkojuma un iekārtu iegādei var saņemt pretendenti, kuru īpašumā ir atbalsta saņemšanas nosacījumiem atbilstošas meža platības ar kopējo platību vismaz 2 ha iepriekšējo 3 ha vietā	665		
		samazināt projekta minimālo apjomu no 1000 EUR uz 500 EUR	667		
		svītrot nosacījumu, ka ka viens pretendents vienā gadā var pretendēt uz atbalstu pasākuma aktivitātēm piemērotās platībās ne vairāk kā 50 ha	649		
		samazināt kopējo finansējumu pasākuma ietvaros no 80 155 882 EUR uz 75 856 947 EUR	699		19.11.2010. saņemta vēstule, kurā EK lūdz sniegt papildus pamatojumu naudas līdzekļu pārdalei, 17.01.2011. ZM nosūtīja EK papildinātus LAP grozījumus
		samazināt publisko finansējums pasākuma ietvaros no 40 077 941 EUR uz 37 928 474 EUR	670		
		aktualizēt rādītājus atbilstoši finansējuma pārdalei	671		
123	"Lauksaimniecības produktu	papildināt nosacījumus ar pamatojumu par Kredītu fonda izveidi un tā nodrošināšanu	677		02.06.2010. saņemta informācija no EK
					sagatavota papildus informācija grozījumu priekšlikumos
					2010. gada 10. maijā ir

pievienotās vērtības radīšana"		papildināt pasākuma ietvaros atbalstāmās aktivitātes ar 4.aktivitāti - kredītu izsniegšana no kredītu fonda	679	par nepieciešamajām izmaiņām grozījumos. EK radušās bažas par piedāvāta Kredītu fonda pārvaldītāja piemērotību, kā arī grozījumi esošā formā nav pieņemami un tos nepieciešams uzlabot, pirms grozījumu formālas iesniegšanas caur SFC 04.06.2010. grozījumi nosūtīti EK atkārtotai izskatīšanai 25.06.2010. saņemta informācija no EK, ka piedāvātie grozījumu priekšlikumi ir pieņemti un atbilst EK izstrādātajiem nosacījumiem	notikusi sanāksme starp Latvijas Vadošas iestādes un EK Lauksaimniecības Ģenerāldirektorāta pārstāvjiem. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās par Kredītu fonda pārvaldītāja maiņu un citiem izmaiņām grozījumu tekstā. Grozījumi ir pārskatīti un sagatavoti atbilstoši EK noteiktām normām
		precizēt , ka projektu attiecināmo izmaksu kopējā summa vienam finansējuma saņēmējam laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam nedrīkst pārsniegt: 1) līdz 7 000 000 EUR - pārstrādes uzņēmumu efektivitātes paaugstināšanai (t.sk. ņemot vērā 690.punktā noteiktās palielinājuma iespējas) un jaunu pārstrādes uzņēmumu veidošanai prioritārajos sektoros; 2) līdz 3 000 000 EUR - II. un III. kategorijas dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu, kas nav paredzēti cilvēku patēriņam, pārstrādes uzņēmumu efektivitātes paaugstināšanai; 3) līdz 150 000 EUR - ražotāju mājas apstākļos pārstrādes uzņēmumu efektivitātes paaugstināšanai; 4) līdz 3 000 000 EUR - pārstrādes uzņēmumu efektivitātes paaugstināšanai un jaunu pārstrādes uzņēmumu veidošanai pārējos sektoros.	690		
		izslēgt nosacījumu, ka attiecināmās izmaksas prioritāro sektoru pārstrādes uzņēmumiem tiek aprēķinātas ņemot vērā to pārstrādāto pamata izejvielu apjomu	691		
		precizēt nosacījumu, ka 20% līdz 40% no neapgūtās sabiedriskā finansējuma summas var tikt novirzīti Kredītu fondam	697		
		papildināt sadaļu ar pasākuma iznākuma rādītāju "Atbalstīto projektu skaits atbilstoši pasākumam "Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana"", nosakot mērķi - 35	attiecīgās sadaļa "pasākuma sasniedzamie rādītāji"		
223	„Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana”	palielināt kopējo finansējumu pasākuma ietvaros no 10 979 613 EUR uz 20 181 422 EUR	947	19.11.2010. saņemta vēstule, kurā EK lūdz norādīt informāciju par piemērotām valsts atbalsta shēmām nacionālam līdzfinansējumam, 23.02.2011. ZM nosūtīja EK papildinātus LAP grozījumus	sagatavota papildus informācija grozījumu priekšlikumos
		palielināt publisko finansējumu pasākuma ietvaros no 10 979 613 EUR uz 20 181 422 EUR	948		
		aktualizēt rādītājus atbilstoši finansējuma pārdalei	949		
312 (311)	"Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	papildināt nosacījumus ar pamatojumu par Kredītu fonda izveidi un tā nodrošināšanu	995	02.06.2010. saņemta informācija no EK par nepieciešamajām izmaiņām grozījumos. EK radušās bažas par	2010. gada 10. maijā ir notikusi sanāksme starp Latvijas Vadošas iestādes un
		precizēt nosacījumu, ka 20% līdz 40% no neapgūtās sabiedriskā	1000		

	(ietveot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)"	finansējuma summas var tikt novirzīti Kredītu fondam		<p>piedāvāta Kredītu fonda pārvaldītāja piemērotību, kā arī grozījumi esošā formā nav pieņemami un tos nepieciešams uzlabot, pirms grozījumu formālas iesniegšanas caur SFC</p> <p>04.06.2010. grozījumi nosūtīti EK atkārtotai izskatīšanai</p> <p>25.06.2010. saņemta informācija no EK, ka piedāvātie grozījumu priekšlikumi ir pieņemti un atbilst EK izstrādātajiem nosacījumiem</p>	<p>EK Lauksaimniecības Ģenerāldirektorāta pārstāvjiem. Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās par Kredītu fonda pārvaldītāja maiņu un citiem izmaiņām grozījumu tekstā.</p> <p>Grozījumi ir pārskatīti un sagatavoti atbilstoši EK noteiktām normām</p>
		papildināt pasākuma ietvaros atbalstāmās aktivitātes ar 4.aktivitāti - kredītu izsniegšana no kredītu fonda	1003; 1014		
		aizstāt detalizēto atbalstāmo nozaru sarakstu atbilstoši NACE klasifikatoru kodiem, kas norādīti nacionālos normatīvos aktos	1022		
313	"Tūrisma aktivitāšu veicināšana"	papildināt nosacījumus ar pamatojumu par Kredītu fonda izveidi un tā nodrošināšanu	1040		
		Saistībā ar Kredītu fonda izveidi un tā darbības uzsākšanu papildināt atbalstītās aktivitātes ar jaunu aktivitāti – kredītu izsniegšanakredītu izsniegšana no Kredītu fonda. Kredīta izsniegšanas nosacījumi tiek noteikti Kredīta fonda pārvaldnieka izstrādātajā biznesa plānā	1043		
		paplašināt pasākuma īstenošanas teritoriju, nosakot, ka pasākuma īstenošanas vieta ir Latvijas lauku teritorija, izņemot novadus, kas robežojas ar Rīgas pilsētas teritoriju	1044		
		noteikt vienotu atbalsta intensitāti visām aktivitātēm visā atbalsta teritorijā līdz 50%	1046		
		svītrot nosacījumu par tūristu mītnes reģistrāciju Tūrisma attīstības valsts aģentūras datu bāzē	1047		
		precizēt nosacījumu, ka 20% līdz 40% no neapgūtās sabiedriskā finansējuma summas var tikt novirzīti Kredītu fondam	1050		
		papildināt sadaļu ar pasākuma iznākuma rādītāju "Atbalstīto projektu skaits atbilstoši pasākumam "Tūrisma aktivitāšu veicināšana"", nosakot mērķi - 16			
	"Pamatpakalpojumi iedzīvotājiem un ekonomikai"	palielināta atbalsta intensitāte līdz 90%	1063		
410	"Vietējās attīstības stratēģijas ietvars"	precizēt projektu iesniegšanas un izvērtēšanas procedūru nosakot, ka vietējā rīcības grupa Lauku atbalsta dienestā iesniedz visus projektus, gan ar pozitīvu projekta atzinumu, gan ar negatīvu projekta atzinumu, un svītrojot līguma slēgšanu Lauku atbalsta dienestam ar atbalsta saņēmēju par projekta īstenošanu	1118		
		precizēt nosacījumu, ka Lauku atbalsta dienests līgumu ar pretendentu neslēdz	1122		
		precizēt nosacījumu, ka Lauku atbalsta dienests līgumu ar atbalsta saņēmēju par projekta īstenošanu neslēdz	1124		

413	"Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā"	palielināt atbalsta intensitāti līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, pašvaldībām līdz 90% un citām juridiskām un fiziskām personām līdz 70%	1153		
431	„Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana”	precizēt nosacījumus, kas nosaka izdevumu ierobežojumus pasākuma aktivitātēm	1184		
		svītrot nosacījumu, ka, sastādot budžetu VRG darbības nodrošināšanai, VRG nedrīkst pārsniegt katrai pasākuma aktivitātei noteikto limitu	1160		
		svītrot tabulā noteikto orientējoši paredzamo izdevumu, ko plānots izmatot prasmju ieguvei, teritorijas aktivizēšanai un vietējo attīstības stratēģiju administrēšanai, proporcionālo sadalījumu	1161		
112; 121; 123; 125; 226; 313; 321; 323; 411; 413		precizēt iznākuma rādītājus par kopējo investīciju apjomu eiro pasākumos: „Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem”, „Lauku saimniecību modernizācija”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”, „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu”, „Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvo pasākumu ieviešana”, „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”, „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”, „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana”, „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”, „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”.	585; 651; 698; 722;	Grozījumi saskaņoti bez iebildumiem.	
Grozījumi saistībā ar finansējuma pārdali pasākumu un asu griezumā	precizēt finanšu plānu, ņemot vērā naudas pārdali no pasākuma „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana” uz pasākumu „Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana”		6.nodaļa	Grozījumi saskaņoti bez iebildumiem.	
	precizēt tabulu „Indikatīvs finanšu sadalījums Lauku attīstības programmas pasākumiem”, ņemot vērā naudas pārdali no		7.nodaļa		

	pasākuma „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana” uz pasākumu „Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana”			
Indikatīvs finanšu sadalījums Lauku attīstības programmas pasākumiem	precizēt publisko finansējumu un kopējo programmas finansējumu visos LAP 5.nodaļas pasākumos atbilstoši LAP 7.nodaļai „Indikatīvs finanšu sadalījums Lauku attīstības programmas pasākumiem”	555; 556; 583;584; 610; 628; 629; 648; 649; 696; 697; 720; 721; 736; 737; 764; 765; 815; 816; 836; 837; 855; 856; 968; 969; 986; 987; 999; 1000; 1049; 1050; 1067; 1068; 1079; 1080; 1142; 1143; 1157; 1158; 1179; 1180; 1185; 1186;	Grozījumi saskaņoti bez iebildumiem.	

3. pielikums. LAP īstenošanas rādītāji 2010.gadā

Kods	Asis/pasākumi	Īstenošanas rādītāji	Izpildītais 2010.gadā	Izpildītais – kumulatīvi no 2007.- 2010.gadam	Plānotie sasniedzamie rādītāji	Izpilde, %	
1	2		3	4	5	6	
1.ASS LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽSAIMNIECĪBAS NOZARES KONKURĒTSPĒJAS UZLABOŠANA							
111	Arodapmācības un informācijas pasākumi	Apmācību dalībnieku skaits	0	2320	2000	116	
		- t.sk. sievietes		1532	1000	153	
		Apmācību dienu skaits	0	571	650	88	
		Apmācīto skaits, kas sekmīgi beiguši apmācību kursu	0	2297	1500	153	
		- t.sk. sievietes		1523	900	169	
		Apmācāmo īpatsvars pa apmācību moduļiem, %:					
		Lauksaimniecība	0	57	60	95	
Pārtikas nozare		17	20	85			
Mežsaimniecība		26	10	260			
Saimnieciskā nodrošinājuma bloks		0	10	0			
112	Atbalsts jauniešu lauksaimniekiem	Atbalstīto jauno lauksaimnieku skaits	176	235	250	24	
		- t.sk. sievietes	60	74	50	148	
		Kopējais investīciju apjoms, ('000 EUR)	5 795	8 456	11 546	73	
113	Priekšlaicīga pensionēšanās ⁸	Priekšlaicīgi pensionējušos saimniecību atdevēju skaits	678	678	600	113	
		Nodotā LIZ, ha	42 702	42 702	38 000	112	
114	Lauksaimniekiem un mežsaimniekiem paredzēto konsultāciju pakalpojumu izmantošana	Atbalstīto lauksaimnieku skaits	0	36	30	120	
		Atbalstīto meža īpašnieku skaits	0	0	30	0	
		Atbalstīto lauksaimnieku skaits, kuriem pirms apmācību uzsākšanas ir izglītība attiecīgajā nozarē	0	36	25	144	
		Atbalstīto meža īpašnieku skaits, kuriem pirms apmācību uzsākšanas ir izglītība attiecīgajā nozarē	0	0	25	0	
121	Lauku saimniecību modernizācija	Atbalstīto lauku saimniecību skaits	458	2083	3500	60	
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	75 608	231 463	664 677	35	
		Atbalstīto saimniecību skaits, kurām programmēšanas periodā saņemtā atbalsta attiecināmo izmaksu kopsumma pārsniedz 600 000 EUR	25	57	100	57	
	Lauku saimniecību modernizācija-pārstrukturizācija	Atbalstīto lauku saimniecību skaits	17	17	NI	NI	
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	2 955	2 955	NI	NI	
122	Mežu ekonomiskās vērtības uzlabošana	Atbalstīto meža īpašnieku saimniecību skaits	606	1512	7500	20	
		Kopējais investīciju apjoms, EUR	2 027	4 277	80 156	5	
		Atbalstītajiem meža īpašniekiem	76 508	176 653	70 000	252	

⁸ Saistības no iepriekšējā programmēšanas perioda

		piederošo mežu kopējā platība, ha				
123	Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana	Atbalstīto uzņēmumu skaits	29	44	70	63
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	5 909	9 483	193 711	5
125	Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	Atbalstīto darbību skaits	120	142	650	22
		Kopējais investīciju apjoms	2 707	3 201	65 865	5
131	To standartu ievērošana, kas pamatojas uz Kopienas tiesību aktiem	Atbalsta saņēmēju skaits	0	0	0	0
141	Daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācija	Atbalstīto daļēji naturālo lauku saimniecību skaits	0	1344	2000	67
142	Ražotāju grupas	Atbalstīto ražotāju grupu skaits	0	3	3	100
		Atbalstīto ražotāju grupu apgrozījums ('000 EUR)	37	153	4300	4
2.ASS VIDES UN LAUKU AINAVAS UZLBOŠANA						
212	Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās (izņemot kalnu teritorijas)	Atbalstīto īpašumu skaits, kopā	1 374	55 974	69 700	80
		Atbalstītā lauksaimniecības zemes platība, ha	26 318	918 545	1 212 000	76
		Platība, kurā veiksmīgi ievēro prasības (izvairīšanās no marginalizācijas un zemes pamešanas), ha	892 227	892 227	1 055 000	85
213	Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK	Atbalstīto īpašumu skaits, kopā	745	7259	6400	113
		Atbalstītā lauksaimniecības zemes platība, ha	6 054	49 764	56 000	89
		LIZ platība Natura 2000 teritorijā, kurā zeme tiek efektīvi izmantota, ha	43 710	43 710	54 000	81
214	Agrovides maksājumi	Atbalstīto īpašumu skaits, kopā	933	4 890	17 566	28
		Kopējā atbalstītā platība, ha	42 770	136 018	375 728	36
		Fiziski atbalstītā platība, ha	42 449	130 198	NA	
		Līgumu skaits	5 931	9 888	NA	
		Bioloģiskās daudzveidības uzlabošana, ha	76 328	76 328	365 728	21
212; 213; 214	- Maksājumi par nelabvēlīgiem apstākļiem citās teritorijās; - Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK; - Agrovides maksājumi	Saimniecību skaits, kuras ievēro organiskā mēslojuma lietošanas prasības	51 585	-	19423	266
		Vidējā to saimniecību zemes platība, kuras ievēro organiskā mēslojuma lietošanas prasības, ha	33	-	23	143
		Vidējā to saimniecību LIZ platība, kuras ievēro organiskā mēslojuma lietošanas prasības, ha	33	-	18	183

223	Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	Atbalstītās saimniecības	664	850	450	189
		Apmežotā platība, ha	8 823	10 371	14 896	70
224	NATURA 2000 maksājumi (meža īpašniekiem)	Atbalstu saņēmušo meža īpašnieku skaits	457	1 711	1700	101
		Atbalstītā meža platība NATURA 2000 teritorijā, ha	5 803	21 104	27 000	78
226	Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvo pasākumu ieviešana	Profilaktisko un atjaunošanas pasākumu skaits	37	162	3300	5
		Atbalstīto cietušo mežu platība, ha	1 100	1 309	7000	19
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	444	644	9 921	6

3.ASS DZĪVES KVALITĀTE LAUKU APVIDOS UN LAUKU EKONOMIKAS DAŽĀDOŠANA

312 (311)	Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai	Atbalstīto mikrouzņēmumu skaits	34	107	2300	5
313	Tūrisma aktivitāšu veicināšana	Atbalstīto tūrisma aktivitāšu skaits	28	40	366	11
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	1 325	1 998	25 874	8
321	Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem	Pašvaldību skaits, kurās tika īstenotas aktivitātes	290	367	666	55
		Kopējais investīciju apjoms ('000 EUR)	27 870	33 625	109 733	31
		Lauku iedzīvotāju skaits, kuri gūst labumu no uzlabotiem pakalpojumiem	100100	100100	441 176	23
323	Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana	Kultūras mantojuma saglabāšanas atbalstītās aktivitātes	6	7	10	70
		Kopējās veiktās investīcijas ('000 EUR)	255	452	2 065	22
		Lauku iedzīvotāju skaits, kuri gūst labumu no uzlabotiem pakalpojumiem	20 000	20 000	5500	364

4.ASS LEADER PIEEJAS ĪSTENOŠANA

411	Vietējās attīstības stratēģijas	Atbalstīto Vietējo rīcības grupu (VRG) skaits	1	40	33	121
412		VRG aptvertā teritorija, km2	151	64 480	54900	117
413		Kopējais iedzīvotāju skaits teritorijās, kuras aptver VRG	6 321	1 007 652	400 000	252
		Vietējo attīstības stratēģiju ietvaros finansēto projektu skaits	0	0	850	0
		Atbalsta saņēmēju skaits	0	0	485	0
421	Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība	Atbalstīto sadarbības projektu skaits	NI	NI	140	
		VRG, kuras sadarbojas, skaits	NI	NI	15	
431	VRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana	Prasmju ieguves un aktivizēšanas projektu skaits	387	389	50	778

4. Pielikums. Sākotnējā stāvokļa rādītāji, kas saistīti ar mērķiem

(Regulas (EK) Nr. 1698/2005 11.panta 3.punkta c) apakšpunktā un 13.panta 2.punkta a) apakšpunktā paredzētie valsts stratēģijas un stratēģiskās uzraudzības LEAD rādītāji)

Asis	Indikatora Nr.	Lead indikators	Mērvienība	Rādītāja līmenis bāzes periodā 2006.gadā	Rādītāja līmenis 2007.gadā	Sasniedzamais rādītāja līmenis
Vispārēji						
	1	Ekonomiskā attīstība	IKP/iedz. (PPS), % no ES-25	50	54	57
		Ekonomiskā attīstība	IKP/iedz. (PPS), % no ES-27	51,6	55,7	
	2	Nodarbinātība (15-64):	Nodarbināto īpatsvars kopējā (attiecīgās vecuma grupas) iedzīvotāju skaitā (15-64 gadi) %	66,3	68,4	67
	3	Bezdarbs	Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā, %	6,8	6,0	8
			ieskaitot:			
			- sievietes	6,4	5,7	8
		- jauniešus (15 - 24)	13,1	10,9	12	
1.ass						
	4	Izglītība un zināšanas lauksaimniecībā	Saimniecību vadītāju īpatsvars ar profesionālo vai augstāko izglītību īpatsvars kopējā saimniecību vadītāju skaitā (%)	21,4**	24	56
	6	Darba ražīgums (produktivitāte) lauksaimniecībā	Bruto pievienotā vērtība bāzes cenās uz vienu nozarē strādājošo gada darbaspēka vienību (Ls)	1774*	3114	3700
			Ilgadējā bruto pievienotā vērtība faktorizmaksās uz vienu nozarē strādājošo gada darba vienību (Ls faktorizmaksās)	1503**	3516	4900
	10.	Darba ražīgums (produktivitāte) pārtikas nozarē	Ilgadējā bruto pievienotā vērtība uz vienu vidēji gadā nozarē strādājošo (Ls)	6281*	6709	18 000
	14.	Darba ražīgums (produktivitāte) meža nozarē	Bruto pievienotā vērtība uz vienu nozarē strādājošo (Ls)	3279,4**	5344	10000

2.ass						
	17	Bioloģiskā daudzveidība: lauku putnu populācija	Lauku putnu populācijas indeksa tendence	1	1	1
	18	Bioloģiskā daudzveidība: augstas vērtības lauksaimniecības zemes	Bioloģiski vērtīgo pļavu platība (ha)	28164	26874	25000
	20	Ūdens kvalitāte: Slāpekļa bilance	Īpaši jutīgo teritoriju upēs gada vidējā nitrātu slāpekļa (N/NO ₃) koncentrācija, mg/l	0,72 – 4,95	0,32 – 13,29	0,8-6,4
	24	Klimata pārmaiņas: lauksaimnieciskās un mežsaimniecības izcelsmes atjaunojamās enerģijas ražošana	Lauksaimnieciskās un mežsaimniecības izcelsmes energoresursu resursi, kt	1852	1809	2000
3.ass						
	27	To lauksaimniecībā nodarbināto saimniecību īpašnieku īpatsvars, kuriem ir ieņēmumi no blakus nodarbošanās	% no saimniecībām	8,34**	8,86	10
	28	Nodarbināto skaits kopējā nodarbināto skaitā ārpus primārajām nozarēm	Nodarbināto skaits rūpniecībā (sekundārās nozares) un pakalpojumu (terciārās) nozarēs, tūkst.:	966,1	1006,4	915
			-rūpniecībā (NACE C...F);	299,5	317,7	280
			-pakalpojumu nozarēs (NACE G...P)	666,6	688,7	635
	29	Bruto pievienotā vērtība ārpus primārajām nozarēm	Bruto pievienotā vērtība ārpus primārajām nozarēm (NACE C – P), milj. Ls	7608**	12592	12500
			-rūpniecībā (NACE C...F)	1749**	3036	2900
			-pakalpojumu nozarēs (NACE G...P)	3771**	9555	9600
	30	Pašnodarbinātības attīstība	Pašnodarbināto un darba devēju skaits, tūkst. cilvēku	109,7	101,3	110
	32	Interneta pieejamība lauku apvidos	Interneta piekļuve māsaimniecībās, laukos, %	28,5	40,6	60
	33	Pakalpojumu sektora attīstība	Pakalpojumu nozares radītās pievienotās vērtības īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā (NACE G...P)	73,8	73,2	75
	35	Mūža izglītība lauku apvidos	Pieaugušo (25-64) līdzdalība izglītībā un apmācībā, %	6,9	7,1	15

*Informācija par 2004.gadu

**Informācija par 2005.gadu